

K O S Z O R Ú,

SZÉPLITERATURAI AJÁNDÉK

A'

TUDOMÁNYOS GYŰJTEMÉNYHEZ.

1 8 2 9.

Kilenczedik Esztendei Folyamat.

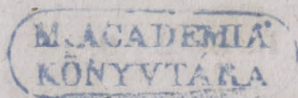
P E S T E N,

PETRÓZAI TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI ISTV.
KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZETÉBEN.

KÖNYV

A HAZAI ILLUSTRACIÓK

1887. ÉVI KÖNYV

MAGÁNAK AKART-MÁSNAK KÉRT.

Víg Játék 1 Felvonásban.

Személyek.

Dörgényi Ur.

Borcsa-Leánya

Józan Ákos Táblabíró.

Gazsi.

Lőrincz-öreg cseléd. Inas. —

Játék-helye egy kert, 's szoba Dörgényinél.

K e r t

egy fa alatt terített asztal.

Gazsi (jön fáradtan, kémlelődve körül néz, végre az asztal mellé ül) Üres — gyomor terített asztal; nyugvó hely — fáradtság: úgy vagynak egymáshoz, mint lakat a' kulcsához, külön használatlanok, csak együtt gyönyörködtetnek bennünket. — Ha én most éhes nem volnék, úgy nézném e' terített asztalt, mint kitalált rejtett szót; vagy éhes létemre most ezt nem látván panaszkodhatnám az üres fának, mint szerelmes a' holdvilágnak, 's gyomrom azért csak üresen maradna. — De így van ez; szoros egybeköttetés ád éltet a' világnak, 's mig el nem szakad az, minek össze kell kötve lenni, addig boldog az ember! (le ül) Üm! — egy tál rántott csirke, egy pár iccze Somlai, mint látzik, már csak meg kell izelnem (eszik). — Ez jó, lelkemre igen jó, — bizonyosan szép lyánt piritott érte a' tűz; — 's hej! ha most meg' én az ő szép szemei tűzénél pirítkozhatnám! — De hisz'

elég ez most egyszerre! — különben is első a' gyomor utánna a' szív, — azután a' rang, — hivatal, hazafiúság 's más kicsinységek. — Ha jól laktunk, hathatósabban sohajthatunk, — nem unjuk el olly hamar holdvilágnál az epedést, — nem jut olly könnyen eszünkbe hogy földön járunk 's a' szemeinket kápráztató ön képzelődésünk szülté üres alakok tovább mulattathatnak tünelgésekkel. — Mikor osztán már meghódolt a' negédes, szép, 's ki éltük karjai között egy két évig tartó örök életünket — 's be következnek az ásítózó délutánok: untunkból is hivatal után látunk — untunkból is praenumeralunk a' nemzeti folyóirásokra, legalább alalszunk rajtok, — 's így csak el tengünk, mint hájatlan szekér a' homokban. Hát ez a' Noe onokája mit mond? (iszik) Eh! mint frissül tőle a' vér! valóban még egykét szíves fölhajtás — 's tán verselni is tudnék! (egyszerre fel hagyva az evéssel) De most jut eszembe, ugyan nem mások' számára terítették e ezen asztalt? — Csak neki ültem mint tót a' kásátjának, — Mi haszna? éhes gyomor nem szeret filozofálni — már csak neki ülök ismét: majd ha tökéletesen jól lakom, meghatározom, kellett volna e ezt tennem — vagy nem?

Borcsa. (jöttében) Egészen el hül majd az a' csirke — (meglátván Gázsit rá bámul 's megáll.)

Gázs. (megszűnik enni — hasonlókép mozdulatlan bámul Borcsára. — (kis szünet.)

Gázs. (föl kél) — Rérem ássan kedves kisasszonykám tessék leülni — — még egy kis csirke is van ha méltóztatik — csak mint otthon.

Borcsa. Hülönös meglepés, — meg nem foghattam —

Gázs. Ha szaladt volna előttem e csirke, én sem foghattam volna meg; — de szerencsémre tálban maradt, én éheztem — megláttam — hozzá ültem — 's ugy e? ez nagyon természetes!

Borcsa. Igen — — de — még is — —

Gázsi. Igen — még is abban hibáztam, most fontolván meg a' dolgot, hogy mindjárt meg nem hívtam vendégemnek a' kisasszonyt, — akkor, tudom, bor nélkül is részegen keltem volna föl asztalomtól. — De még most sem késő tán — könyörgök, ide mellém.

Borcsa. Az Úr különös ember. — Kérem — kicsoda?

Gázsi. A' kit akar. Ha szolgát kíván — im várom parancsát; — ha urat — tudok parancsolni is; — ha imádot: akár estig be ne álljon szám. — Tudok dicséreteket a' szöke hajra kék szemre — piros arcra, — 's el nem akadok, mint jó madár ijesztő kelep nagyszéllel. — Hanem, ha éppen megunná már: egy csókjával el némithat.

Borcsa. De még is — kicsoda sorsu?

Gázsi. Sorsommal pörbe állhatnék, mivel nagyon kemény irántam: üldöz 's olyat kerestet velem mit meglelni nem enged. — Hóborlásomban még is tanultam: hogy üres palaczk — lapos erszény, nem igen érdemelnek jó szemet; külömben hol leginkább füstöl a' kemény, tapasztalásból mondhatom, oda éhes utasnak legjobb be térni; — 's ha' üres a' gyomor 's rakott asztal kínál rántott csirkéivel, ne törje azon fejét soká az ember — illik e mellé ülni? — csak vegyen, 's egyék, — 's a' tölt palaczkból szöke lyánokért iványgyet, derültebb kedvvel ballaghat tovább. —

Borcsa. Annyit beszél, — 's én még sem tudom kicsoda?

Gázsi. — Hogy ember faj vagyok — külsőm mutatja. — De hogy egészen megösmértessem magam': el mondom nevem, sorsom, természetem, 's ösmértető bélyegeimet.

Nevem — mint sok leányka szíve **Furcsa**,
Sorsom — szívet vizsgálni szöke lyánban,
Természetem — ha sirok, nem nevetni,
 'S ha vig vagyok — könyvet nem ejtegetni. —
 Ha járok nem szokásom állni,
 És állva nem szokom sétálni. —

Ha nincs kocsim — mindig gyalog járok ,
Leányoktól hűséget nem várok ;
De azért velők kivált ha szökék
Akár hétszámra el csacsognék ! —
Ha pénz van erszényemben , — nem
Szok állni üresen a' zsebem. —
Palaczkom mig csak nincs tele ;
Addig mindig önthetsz bele :
Még is mihelyt — ki ittam mind
A' bort ; — üres lesz az megint. —
Olly lányba , kit nem ösmerek
Belé nem is szerethetek , —
Ditséretére ambár
Szám 's nyelvem ollykor el jár.
Vigyázz azért Te szép alak —
Vigyázz ! — hogy meg ne csaljalak ;
De hogy ha szived tiszta — jó ,
'S hűségben nem ingadozó
Akkor ne félj — hasonló szív
Lesz hozzád holtáiglan hiv !

Im ! hát most el , mondtam mindent — mondja
meg , mit itél rólam ? —

Borcsa Tébolyodottnak egy kicsint okos — egy
ügyűnek szemes , — szegénynek uras , — csalónak ő
szinte : talán — talán — költő ?

Gazsi Néha-néha ; de valahányszor a' kisasszonyt
dicsérem — akkor soha ! — Hanem addig beszélgetünk
itt ; hogy nekem kedvem jön utóbb innen soha sem
távozz. Hérem fogadjon be engem valami cselédének ,
— inasának , — vagy akár minék. —

Borcsa Egyikre sincs szükségem — kivált illy ösme-
retlent —

Gazsi Láska , én befogadnám ösméretlenül is.

Borcsa. Nagy ugrás.

Gazsi. És még is csak ott vagyok , hol voltam :
pedig nekünk meg kell ösmerkednünk elébb utóbb — bár
hogyan , 's mikor ? — Tudja , azt ne gondolja hogy belé

szerettem vagy valami — ez nem szokásom ; hanem feleslegni 's csalni a' nehéz időt — 's vágyódni szép hó karjai közé — epedni csókja után, de meg nem kapni azt, — Ég-szin szemében szerelmet lesni, lesni csak, 's vágyódni nem reá, se meg nem nyerni azt (föllengve) — 's ha tiszta a' szív 's szent az Érzemény nyugodni rajt' szelid pillantatokkal és égi boldogságot érzni, — 's midőn az arczon szent tűz gyúladoz, 's a' szűz kebel dagad — feszűl sohajtatoktól — — — De messze is megyek czélom ellen — távoznom kell kevésbé ki szellőzni magam, — még meg látjuk egymást, pedig nem sokára (el.)

Borcsa (egyedül) No ez különös ember! vidéki és olly ösmerőst jádszik, mint ha már rég oltá egy fedél alatt lagnánk. — Azt mondta hogy vigyázzak — meg ne csaljon, 's én olly örömet hagynám magam csalatni, bár látom, szándéka csalni nincs. — Azt mondta — ne gondoljam hogy belém szeretett, hideg szívet, jég indulatot fitogtatott; még is mi hévvel emlegette utóbb a' hó kart, csókot, ég-szin szemet. — Az arcznak el gyúltát, dagadt kebelt — sohajtatot, 's más illyeket? — Jó ifju engem intél hogy vigyázzak — meg ne csalj 's magad' család meg im; mert mit tagadni látszott szád, — szivedben takart láng gyúladoz, 's ah! e csalódás engem mi égi öröme gyújt? — Csalódjál jó ifju — de engem meg ne csalj, 's ha jó szivedbe hagyál tekinteni, — ott a' miket láttam — valóra érjenek! (döbbenve) — Im jönnek — 's a' rántott csirke el fogyott!

(Dörgényi — Józan jönnek.)

Dörgényi. Alig szabadulhat az ember azoktól a' zsidóktól, mint nyári estve a' szunyogoktól — 's mi haszna?

Józan. Csak nem ígérték meg a' hatvant? —

Dörgényi Nem — hogy veszett volna mind a' veres tengerbe, — 's eddig a' rántott csirke is el hült!

Borcsa Mért nem jöttek hamarább uramatyámék — már most —

Dörgényi. Mi a' guta leányom, el gözölt ennek vagy fele!

Borcsa. Én nem tehetek róla — az agarak —

Dörgényi. No mi föl sültünk barátom. —

Józan. Ugy van! barátom — sero venientibus ossa.

Dörgényi. Annak is a' rosszja — Hanem leányom a' te agaraid szomjusak is lehettek, — egyik palaczk jól megürült!

Borcsa. Mindjárt tele hozatom uram atyám!

Dörgényi. Igaz, hogy az legjobb orvosság; — úgy teszsz leányom, mint némelly rosz kuruzsoló, az okát nem tudja — 's meg gyógyítja a' bajt.

(Borcsa. a' palaczkkal el.)

Dörgényi (fej rázva) Leány csak nincs titok nélkül, — nomár agarak után csak ne együnk — tölts barátom! az a' palaczk még kezdetlen.

Józan. (tölt 's iszik) Adjon Isten minden jót, — feleséget szépet, jót!

Dörgényi. Koporsót, Koporsót, Ákos öcsém az ötven körül már, — nem feleséget.

Józan. Nem tudjuk barátom, meddig van föl kompolva előttünk a' világ. Élhetek én még, kívánok is élni; de mi az élet feleség nélkül! Palaczk, bor nélkül; ürgeti — forgatja az ember, denique száraz az, 's nem frissit epedésünkben — 's a' nőtelen? — Ki száradt ó kut, nem használ senkinek, egy két béka rekeg csak benne.

Dörgényi. Fél keztyű, — mellyet szugba szoktunk dobni, míg meg nem találjuk párját. (egy inas tele palaczkot hoz.) — A' többit vidd el Jankó — a' palaczkokat hagyd csak,

(Inas a' tányérokka el)

Józan. Ugy van barátom! Lyányoknál van le rakva a' férj boldogsága.

Dörgényi. Az ifjué igen; de az illy agg legényeké özvegy aszonyoknál tán inkább?

Józán. Mindegy az; új bor, ó bor, egyformán kedvre derít. —

Dörgényi. Az új még is csipősebb, — miként a' fiatal menyecske, 's téged a' dér úgy is jól megcsipett már!

Józán. (iszik) Az igaz barátom, — hogy derék leányod van!

Dörgényi. Furcsa ugrás! — dérről, leányra. — Ollyan a' fejed barátom, mint tavaszi fergeteges fülhő; — hol eső, hol hó, hull belőle!

Józán nem azért — csak szeretném el szerezni! —

Dörgényi. Soh'se fáraszd magad barátom! — Egy az hogy jó gazdasszony házámnál, — más meg az a' fatális processus!

Józán. Micsoda processus?

Dörgényi. Tudod, hogy nekem minden jószágom ön keresményemen kívül feleségem után van, 's a' Fándy Familiának olly szembetűnő igaza van hozzá, hogy minden órán exequáltathat. — Hanem a' mult nyáron nálam lévén az öreg Fándy Pál, annyira meg tetszett neki leányom, hogy azt monda, ha fiának adnám, nem lesz szükség a' pörlekedésre. — Ez nem utolsó egyezés, — csak aztán jövődő fiam uramnak fogjon tetszeni. — Most már a' leány eladó, — kerülgeti házat a' sok kérő, mint méhek a' mézes fazokat; — 's én le vagyok kötve.

Józán. Hüm hm! — fatális processus, 's még, fatálisabb egyezés! — nekem Borcsáról szép kinézéseim voltak. — 'S azután mi az? le kötni magát egy ösmeretlen vőlegényhez? — Hogy egy kicsint rád ijesztett Fándy — ne félj tőle! Én föl vállalom ügyedet, ereszd folyamatba a' pört — mig élek, fogadom, nem exequál senki.

Dörgényi. No de Fándy ugyan szép szerencsém leányomnak 's pörölni sem kell! —

Józán. No de nekem meg mikor más kinézéseim vagynak Borcsával. — Primo; nem szeretném ha va-

lami fiatal emberhez menne. — Szeles pazarló a' mai fiatalság, — úgy nézi feleségét mint frakját — mig új, addig szereti. *Secundo*, olly férjet szeretnék neki, a' ki hivatalban tekintetben van már a' Vármegyén. — Egy kosárka tojás, egy pár tyúk, vajmi jó ha megy a' konyhára. *Tertio*: ollyannak szeretném, a' ki ösmérős a' házhoz, consequenter bizodalma lehetne hozzá neked is. —

Dörgényi Mind jó volna ez barátom, de a' processus. — —

Józán. (szavába vág) — *Quarto*: ollyannak szeretném, ki a' törvényben régi tapasztalt Praktikus lenne; hogy felesége javait minden törvényes veszedelmek ellen oltalmazhatná. — Mit gondolsz barátom? — én neked illy vót szerezhetnék!

(*Gazsi.* távolabb halgatódzik)

Dörgényi. Ha fiad volna biz azt gondolnám, hogy épen kérője vagy.

Józán. Házasulandó fiam tán még nem is lehetne — Hanem tapogatsz barátom, tapogatsz, he! he! he! — hogy kérő vagyok jól gondold; de hiszen nem csak a' fiának lehet az ember kérője — mi egymás — az én familiám ki terjedt, 's azon függ csak, ha akarná-e a' Józán familiával rokonságba keveredni? —

Dörgényi. — Ragad a' rokonság barátom, mint a' nyavalya 's szint olly költséges, mint ez. — Ebben az orvost kell fizetni, — amabban az ugy nevezett atyafiságos szeretet kerül sokba. — Ezért ne gondold, hogy a' rokonságot familiáddal általlanám, vagy mi, — hanem fejtsd ki magad jobban, nem ösmerek senkit rokonid közül házasulandót — tán öcséd? vagy valami távol rokon? —

Józán. Nem olly távol mint gondolnád, — igen közel van hozzám; — hanem igérd meg hát, hogy leányodat kész leszesz neki adni —

Dörgényi. No de látatlanban —

Józán. Csak te gondold ugy.

Dörgényi. Meg a' processus —

Józán. Mondtam hogy csak bizd rám.

Dörgényi. Különös kérő, — de legalább nevezd a' völegényt!

Józán. Nem addig, míg reményt nem nyujtasz, fogadásom tartja — én kérek, te ígérj 's akkor megmondom. —

Gazsi (elő jön 's Józán nyakába esik) Kedves egyetlen urambátyám! megengedjen, tovább nem állhatom, — egy fa megöl lestem mint munkálta. Javamat, a' forró hála 's rokon-szeretet ösztönöz most ezt megköszönni.

(Dörgényi föl függesztett figyelemmel áll)

Józán (Zavarodva) Deprecor — deprecor — kedves Ur — én nem értem 's aztán másokra hallgatózni a' fa megöl quid putat? — ez nem illik.!

Gazsi. Egyezésünk szerint tettem drága urambátyám — csak hogy végét nem várhattam, a' hála 's kíváncsiság égeték keblemet —

Dörgényi. Áh? — ez hát talán az ifjú rokon?

Gazsi. Igen is Domine Spectabilis!

Józán. Rokona ám — majd megmondom kinek?

Dörgényi. Örülök — örülök kedves öcsém. —

Gazsi. Oh! én még jobban édes urambátyám! —

Dörgényi. Ej! ej! barátom, meddig függőben tudál tartani? — hiszen mi itt elébb szinte Comédiát jádزánk. — Mért nem szóltál egyenesen? — mért nem mutattad be mindjárt öcsédet?

Józán. De hát hogyan? — mikép? — vagy — vagy — mi?

Dörgényi. No majd továbbat barátom beszéljünk, — iszen mind jó volna — mind; — de tudod a' processus! — no majd meg lássuk. — Most kérem, tessék, — gyerünk.

Józán. Barátom én egészen meg vagyok zavarva, mint a' tó halászat után, — csak menj! — nekem even az új rokonnal kell egy két szót váltanom.

Dörgényi. No csak végezzetek — azután be várlak. (el)

Józán. (merőn Gazsira néz) Domine?

Gazsi. Parancsoljon kedves urambátyám!

Józán. Égből esett-e le? vagy földből bujt föl mint a' gomba — vagy hogyan?

Gazsi. — Két lábomon, — a' legtermészetesebben jöttem kedves urambátyám.

Józán. Hagyja el — rogo — hagyja azt az urambátyámat; úgy hangzik fülembe mint a' repedt harang. — Világosítson föl inkább hogy jött ezen urambátyámos gondolatra? — Csak hü bele balázs, mint vak ló a' hidra? —

Gazsi. A' rokonság lánczait nem tagadhatja meg az ember, mint tükör, a' bele néző lyány' szépségét, vagy rutságát. — Világunk egy nagy Erdő, — Vadász beunn a' rokonság, — ki a' csalárd rókát, együgyű nyullal, — a' kegyetlen sast — szelid galambbal, sokszor egy táskába rakja. — Sok féle embereket fűz a' rokonság is messze nyuló lánczára, — gazdagot — szegénnyel, — okost — oktalannal. —

Józán. Eh! nem papom nekem, hogy illy türelmesen hallgassam unalmas prédikációját a' rokonságról — Illy jött-ment emberrel csak tudom nem vagyok egy lánczra fűzve? —

Gazsi. Fájdalom! sokszor erőszak szét tépi ezen lánczokat; de ezt drága urambátyámtól nem reménylem. — Hiszen emlékezik tán még Dobokira az alföldön kedves testvérje' férjére? —

Józán. Igen — az Isten nyugossa meg; ő már meghalt!

Gazsi. 'S annál könnyörülőbb szívet várhat az árva, illy jó bátyjánál!

Józán. Kérem — hát mi nexusban van sógorommal?

Gazsi. Fia vagyok — Doboky Máté; még soha eddig nem lehetett személyes tiszteletemet —

Józ an. Igen? — 's tudja-e az ur? hogy testvérem magtalanul holt meg — mi?

Gaz si. (meghökkenve) Azt — nem tudtam — valóban ujság előttem — e' szerént a' láncz elszakadt — (egyszerre uj gondolatra villanva) Ha! ha! ha! — No én megjártam a' rokonsággal, mint örökös — apja üres szekrényével. Táblabíró úr! nézzen jól a' szemem közé — nem ösmér engem? —

Józ an. Ad animam — nem emlékezem —

Gaz si. Dejszen! kicsiny is voltam én még akkor, — 's fiatal ember, mint rossz posztó színe — csak hét nyolcz évek alatt is sokat változik. — Tudja meg hát Táblabíró ur — hogy én Vidor Gazsi, Dörgényi Ur boldogult hitvesének testvére vagyok —

Józ an. Ja! ja! — emlékezem ám Dörgényinének egy lator kis öccsére —

Gaz si. Hogy magam' Táblabíró Ur rokonának adjam ki, csak az vett rá, hogy éppen valami rokonságról hallottam beszélni, — mert magam neve alatt semmi esetre nem akartam jönni. — Nézze csak mi szép gondolat ez! Engem kicsinségem olta itt nem láttak, — következőleg most meg nem ösmernek, — én álnév alatt be jövök, — Borscsa hugomat megkérem, — 's mekkorát nevetünk neki, ha nekem adják, — 's a' nászból semmi sem lesz a' rokonság miatt! —

Józ an. Hát ha különben is kosarat kapna?

Gaz si. Annak még nagyobbat nevetünk. — Oh! sok olly két élű dolgok vagynak a' világon, melyeknek mind akart, mind nem akart ki menetelők hasznunkra vagynak. — Teszem p. o. Az Író hazánkban örülhet ha munkája ki állta a' censurát — ragyoghat neve érte a' dicsőség' egén: azomban még jobban örülhet ha akadályt lel kiadásában, mert hisz ugy is ben bukott volna! Vagy egy magát házasságra szánt öreg ifju legény, — örülhet ha a' szép fiatal lyánkát megkapja — sokan irigylük neki e' szerencsét

—azonban még jobban örülhetne a' kosárnak, mert legalább nyugalma't vioné benne haza! — 's több ilyenek! —

Józan (erőltetett nevetéssel) Ha! ha! ha! — csak magnus lurco uraságod!

Gazsi. Éltünk mit ér? ha azt csak Áh-val óh töltjük, remegve a' leányka' éltet, vagy vég halált intő pillantatótól! En nem sohajtozom leány kegyért soha, hisz' ugy is el múlik az mint farsang bójt előtt, 's sohajtatimnak bére ismét csak — sohajtat? Enyelgés tréfa közt ha ön magától megnyílik a' leányka, — be bujom szívébe. — Igért hűségiért különben egy pipa dohányt sem adnék örömet, mert hiszen mindegy — füstté lesz mindenik 's hamut hágy! — Tehát csak ebben maradjunk kedves Tábla biró ur, hogy én öcsé vagyok 's a' lyányt nekem kérte, — meg lássa majd mi szép lesz ebből! — meg zavarom a' tavat — 's zavarosban legjobb halászni. — Hiszen ért engem kedves Tábla biró ur — én tréfámmal javán munkálódom!

Józan. (bizodalommal) Igen — ma öcsém vagy Gazsi! — Ki tudja holnap? —

Gazsi. (Kéz szorítással) meglehet — sógora! (el)

Józan. (egyedül) — Ugy van! Hanem abból az átkozott meglehetből, még az is lehet, hogy nem! — de ezt még sem gondolnám — kedvez a' szerencse, 's a' környülmények magok kérik meg számomra Borcsát. Furesa eszü fráter lehet ez az én Vidor öcsém — és perse hogy igazsága van! — mert Dörgényit most leánya másnak adásától csak az a' fatalis processus tartóztatja — az én fiatal Gazsi öcsém inkább más gondolatra veheti, — én segedelmem' ígérem a' pörben — a' leányt formaliter neki ígérik; akkor az el neveti 's meg ösmérteti magát — et — succedet alter! — A' processus nem mentheti Dörgényit, — familiámat nem obvertálhatja, 's punctum — kész a' kis Táblabiróné! — Ugy megy ez mint a' láncz szem egész a' lakodalomig — ad amussim megfontolva minden künyülmény, 's én

boldog vőlegény a' földön tán helyet sem kapok az örömek miatt. — Oh édes Borcsám! lelkem szép Táblabironém! millyen bolondod leszek én neked, mint szeretlek — mint takargatlak idegen szemek elől, mint tavaszi derek elől az ugorkát, — hogy valami csintalan ifju meg ne verjen szemével! — Boldogok leszünk fészünkben, mint pár galambocskák — hány irigyei, hány kívánoi lesznek boldogságunknak? Oh élet! lakodalom! Borcsa! — (menni akar) —

Lőrincz (jön) Tekintetes Uram! megkövetem ahogy' szokás —

Józán. No Lőrincz mi baj?

Lőrincz. Már a' Tek. nagy urammal is akartam szólni ott benn; de láttam vendége van, 's olyankor nem örömet hallgatják a' cselédet, mint rosszul fizető perest a' prókátora —

Józán. No — no — öreg panasz-hombár, mit akar kend? —

Lőrincz. Hát csak azt akartam a' Tek. nagy uramnak is értésére adni; hogy az a' becsületes uri ember itt valami olyat akar, a' mit mi tán nem akarunk, 's majd késő bánat — eb gondolat —

Józán. Hát vett észre kend valamit — vagy mi? —

Lőrincz. Biz igen ám! mert az az ifju ember nem úgy jött a' kertbe a' hogy szokás. — Hát úgy volt az Tek. uram, hogy a' minap szomszédunk' disznai a' kerítést igen megrongálták, és már most egy helyett ki is dült a' palánk. — Eppen ott ásogattam ma is a' murkos ágyak között ahogy' szokás, midőn az az ifju vendég ur csak be suhant a' ki dült palánkon mint kules lyukon a' boszorkány. — Ott aztán a' szilvafák alatt tekingetett mint a' bokros ló, — 's végre csak le ül ám a' terített asztal mellé, 's el kezd enni uram; de úgy ám, mint a' sáska! —

Józán. 'S mért nem szólította kend?

Lőrincz. Isz' uram mikor úgy átalottam olyan urforma létire. — Lett volna csak egy kicsint ocskább

ruhája, majd megtanítottam volna a' hogy' szokás —
dült palánkon járni be a' kertbe mikor ajtó is van rajta.

Józ a n. Hagyja kend Lőrincz, valami ösmerőse
lehet ám az az Urnak 's restelt az ajtóra kerülni. —

Lőrincz. De ha minden ösmerőse urunknak a'
kerítésről jönne be a' kertbe, utóbb majd megsem ér-
demlené hogy ajtót tartsunk egy két ösmeretlenért. —
No — már csak megakartam jelenteni, hogy aztán én
oka ne legyek semminek. — Hanem egyet mondok Tek.
Uram, — ha az az Urforma ember itt valamit nem akar
— engem akasszanak föl — ahogy' szokás! (el)

Józ a n. (egyedül) Akar ám — igen is akar; de
hijába a' dolog subtilis, az illy simplex frátert majd
nem lehetne capacitálni: consequenter jobb ilyenkor
a' hallgatás! — különben is olyan a' titok, mint egy
nagy mélység — nem tanácsos mindennek beletekinteni!
Ahán! — a' Dominus frater! — Ugyan tüzesen fogja
ám a' dolgot, — még el bolondítja azt a' kis bohó
lyánkát! mint csüng karján, mi bizodalommal beszél
vele, mintha biz igazán szeretné! — he! he! he! jó
Comedias lett volna Vidor öcséből — tudja tettetni —

(Gazsi — Borcsa jönnek)

Gazsi. Ah! kedves Urambátyám! csak egyedül?
keresi a' magányt, mint a' szerelmes.

Józ a n. Borcsa boldogságáról elmélkedem itt most
is édes öcsém —

Borcsa. Szives köszönetem érte Táblabíró Urnak
— ezért leányi szeretettel fogok viseltetni iránta —

Józ a n. (nem tetszően magában) Leányi — leányi
— No de különben látom megindult a' patak — szive
olvadoz, mint jó bőjti szélre a' hó — egy két szóval
most tán be ugorhatnám szive palánkján — (Gazsihoz)
— Amice! rogo secedat —!

Gazsi. Oh! mi boldog kinek illy jó rokona van.
Lásd Boreám alig várja egybe kelésünket bátyánk, má-
ra már kézfogást akar!

Józsa. (félre) Átkozott fia! hogy tekeri ki szavaim értelmét, mint szolgáló a' tyuknyakát! (Borcsához) Igen — kedves Kisasszony előttünk az út — legyünk mentől előbb boldogok! — Hanem mig a' kézfogó lenne, szeretnék egy kis épületeset beszélni, — meg vizsgálni szívét, ha öcsémet igazán választja e? — holmi hasznos házassági dolgokról értekezni — et quae reliqua; — mert hijában a' lépés mellyet most tesz, nagy!

Gazsi. Én szint' akkorát lépek mint Borcsa — azért épületes beszédinek én is hasznát vehetem — menjünk együtt!

Józsa. (Gazsihoz) No de rogo sinat me, tantum pro aliquibus minutis!

Gazsi. Igen jó lesz kedves Urambátyám — csak tessék rám hagyni — megfogunk mi magunk is egyezni. — Tehát az ebédlőben, vagy a' pipázó szobában méltóztatik ránk várakozni? —

Józsa. (félre) Átkozott szó-hóhér (epével) az ebédlőben leszek! (mentében félre) mi kedvező volt az alkalom, — de hijába olyan szerencsénk mint egy marok hó, — mikor kezünkbe szoritjuk — akkor olvad el. — No de Vidor öcsém csak tréfál — 's még is most mint kit a' játékszinből kihívnak, — mennék is — nem is! (el)

Gazsi. No kisasszonykám már most szóljunk mi is egy okos szót! két kérdést teszek föl a' kisasszonynak, 's egyet felelek. — A' felelet ez: hogy én egyenesen szólván a' kisasszonyba fülig szerelmes vagyok, 's szándékozom akármi környülmények közt magamévá tenni. — Hanem először azt kérdem tudja-e kívül beszél? — másodszor: szeret-e viszont?

Borcsa. Minekelőtte felelnék, ezt a' megjegyzést teszem; hogy felelet kérdés nélkül, olyan mint hid árok nélkül; árkon kell csak hid, — kérdésre kell csak felelet. — Első kérdésére előbb már megfelelt, — másodikat pap kérdezze tőlem. — annak majd felelek.

Gazsi. Oh égi fény terjengj körültem —
Boríts el szent tűzeddél, ég a' lyánka értem!
Oh csillagok ragadjátok fel! és
Ez angyalt is — nekünk a' föld kevés!

Borcsa. Mi bűbajos elragadtatás! Hanem korán
lész még égbe mennünk. — Részemről középszerű boldogsággal földön is elmulatok.

Gazsi. (költői hévvel) Keblem feszül, velőm lobog! — eremben szinte sustorog vérem. — Dalt! Dalt! — mert megfojt az érzés! (kis szünet után.)

Lyánka! édes! a' mit értted
Érzek, — ah! ha azt te érted:

Mennybe tettél akkor ált!

Ha habzó szívem kivált

Nem csalódik; — hogy mit értted

Érzek lyánka; — azt te érted;

Ugy reményem partra szállt! —

Hanem kisasszonykám én magát megcsaltam; de nem tehetek róla, — intettem, vigyázzon, meg ne csaljam, — hát maga az oka. — A' kisasszony azt gondolja, hogy én Józan Táblabíró Úr öccse vagyok — 's ez — nem való.

Borcsa. (bámulva) Nem? no! no! addig csalogat — egyszer minden hiteléből kikopik (félre). Ez különös ember: vigyázva kell vele bánnom. (fönt) 'S ha merem tudakozni igazi kivoltát? —

Gazsi. Hogy magam Józan Úr öccsének adjam ki, arra csak egy kis csupa történet adott okot, 's hogy ő elfogadott: arra én adtam neki okot. — Így való, hogy a' kisasszony megnyerését reménylhetném; — de még is csak nem akarom megcsalni. — Tehát megmondom, hogy én olyan ember vagyok: — ki

Mindég beszél; de nem hallgatja senki,

Dolgozgat is; de haszna rajta semmi!

Jádzik mulattat más; de bus maga

Enyelg — dalol, még is sok a' baja!

Koldus — szegény, — a' földön még se fér

El, — neki gazdagság, kincs, — semmi bér!

A' csillagok közé, hír' Templomába

Iparkodik ő, 's ezen nehéz utába

Hajh! mennyit éhezik! — de nem kér,

Hajh! mennyit szomjuzik — semmiért! —

'S midőn már fönna ragyog dics' Tronusában

Való, hogy ülni ott derék kincs! —

De a' bajok közt nyert hír' Templomában,

Ehét, 's szomját, elűzni — semmi sincs!

Jobb földi honna hát eszébe jut

Megint, — 's bár szégyen és nehéz az út:

Le vándorog; de haj! későn,

Mert a' mikorra már le jön

Rongyossan, éhesen; erőtlenedve:

Ott öszve dül szegény, — 's meredve

Utóbb őt egy árokba hengerítik, —

'S sírját a' hősnek — kőrök ékesítik! —

az az: Én egy nagy hirű, — kis erszényű, kéntelen-
ségből csak üres szavakkal élő szegény — honni költő
vagyok! —

Borcsa (félre) Ez az ember aligha rá nem akar
szedni — vigyázok! (fönt) — Gazdag ott a' szegény-
ség, hol nemes a' szív, — 's hol szép lélekben gyönyör-
ködhetünk, — fondorkodhatnak a' világi bajok körül-
tünk!

Gazsi. (föllengve) Egeket verdeső Sympáthia!
úgy van! nevetve hordjuk a' szegénység igáját, hol a'
nagy lélek megvetve a' föld' mulékony javait, a' pór
középszerűség' szennyéből ki kél, 's eget verdes érde-
meivel! — Hanem lyánka! — hát kívánnál egy illy
földi javatlannal kezét fogni? — még élek — szólj!
's úgy szólj, hogy tovább is élhessek!

Borcsa. (félre) Megállj Poeta — próbára teszek.
(fönt) szólok igen is, 's illy nagy lélek reménylen el-
viselheti szóm' terhét. — Én is két kérdést teszek előd-
be jó ifjú: először — tudod-e kivel beszélsz? má-

sódszor: kősz vagy-e akarmi környülmények közt velem kezét fogni?

Gazsi. Nincs annyi igen a' földön, melly elég volna második kérdésedre felelni anygali lyánka. — Az elsőt a' mi illeti — tán nem hibázok.

Bórcsa. Bizony hibázzsz pedig, ha gondolod, hogy Dörgényi lyányával beszélsz. Lásd mit tud a' leány? — Te intettél hogy vigyázzak, meg ne csalj, — 's én csaltalak meg. — Dörgényi úrnak egy pörös jószága van, mellyet a' Fándy familia akar el foglalni. — Hanem úgy egyezett a' két öreg; hogy ha Dörgényi, lyányát Fándy' fijának adja: végét szakasztja a' pörnek. — Dörgényi hát lyányát, hogy a' sok kérő ne alkalmatlankodjék rajta, egy rokonához adta, míg el jönne az idő — 's engem tart itt helyette. — De nem csallak még jó ifju én olyan lyány vagyok: a' ki mindig dolgozik — még sem elég, — féltéből sem mer sokat enni — még is panaszos minden ebéde, — ki maga főzi ételét, maga varja ruháját még is mindeniket nagyon meg kell köszönni, — ki többet dolgozik, mint a' szolgáló — még is csak különös jó szívűségből tartják, — kit a' legelső kérőnek neki vetnek, csak hogy le rázhassák a' nyakukról — az az: egy kegyelemből tartott, szegény rokon!

Gazsi. (félre) Átkozott fordulat! — de semmi, el nem állok a' lyánytól, ha bár koldus bot mellől kéne is megkérnem (főnt — elébbi hévvel) oh! lelki testi Sympathia! — Dicső lyánya az égnek — add ide jobbot, az ennyimmal együtt hadd tegyen egy üres markot. — El veszek az alá való kegyelem kenyérről nagy lelkűen szabadon — éhezni, — föl emellek a' köznép fölött, hogy bámuljanak mint üstökös csillagot, mi csak olykor mutatja magát az égen, — csókkal etetlek, dalokkal itatlak — dűrva földi kenyér nem illy magas lelkeknek való! (félre) Hisz e' csak tréfa — ha szegény is ő — van nekem miből el élhetünk!

Borcsa. (költői lélekkel) Vedd jobbamat szép lelkű férfiú — tiéd vagyok míg élek; — 's élek míg méz csókjaidból életet szívhatok! Végy ki a' szolgaság alacsony jármából — emelj föl magaddal a' csillagok közé hol hirrel dicsősséggel hizlaljuk lelkeinket! (félre) Hisz e' csak tréfa, ha ő szegény is — van nekem miből élni!

Gazsi. Így lyánka! — így! — kész a' menny számunkra! — Délig a' muzsákkal társalkodunk — ebédre el olvassuk egymásnak munkáinkat, — délután le tisztázzuk, 's ozsonnára még egyszer el olvassuk. — Való, hogy ez haszontalan munkának látszik; mert köz panasza, hogy nem kelnek a' magyar könyvek! — De hiszen nem magok az irok-e okai ennek! — mért adják pénzért munkáikat, mikor tudják, mi drágák az idegen Zsebkönyvek? — mennyibe jön egy *Loge* a' Theatrumban? mennyibe kerül egy telet a' városi a la Giraffe világban kihuzni? 's több illy mulhatatlanul szükségesek. — Én ingyen adom könyveimet, így tán csak el kelnek nagy nehezen, 's egész napi munkáink még sem mennek füstbe! — vacsorakor ki fogunk ülni a' holdvilágra, gyönyörködünk rezgő ezüst fényében; hasonlatosságokat szedünk belőle, 's ezekkel jól lakva elalszunk, — 's telt érszénnyel — terített asztallal álmodunk. Illy mennyei életet élünk lyánkám ketten, — megvetve holmi földi hiába valóságokat. —

Borcsa. Oh! vigy szép reményű költőm — vigy mentől előbb azon holdog tájakra — már is könnyebben érzem magam, már is lebegek.

Gazsi. Lebegj dicső leány — lebegj! és én föl emellek a' költők halhatatlan országába a' csillagok közé, — hiszen gondolom könnyen lebegünk mi ott, — nehéz erszény nem fog terhelni bennünket. — Hanem a' dologhoz! — Jer alacson érzésű bátyádhoz, — hadd kérjelek meg tőle egészen, 's adhassam tudtára, — hogy te mintsem koldulva edd nála a' szolgai kegyelem kenyeret: később vagy velem nagy lelkűen — dicsőségben — éhezni (mennek.)

Lőrintz (utánok kiált) — Kisasszony! — megkövetem igen szépen —

Borcsa. mit akar kend?

Gazsi. (Borcsához) Tán valami nyomorult — ejts panaszára egy szánu könnyet — 's jöj!

Lőrintz (titkosan Borcsához) Kisasszony! az az Ifju uri ember — nem rosza töri e fejét, — ahogy' szokás.

Borcsa. Hogy gondol kend illyet?

Lőrintz. Hát csak úgy, — mert látja! nem ott jött am ő a' kertbe, ahol más becsületes ember szokott.

Borcsa. Semmi az akár hol jött — csak hogy be jött. —

Lőrintz. Igen ám — de ha neki kap benyargalja ám az egész kertet, mint a' vad csikó, — 's nem néz se csirákra se ugorkára.

Borcsa. Hagyján! ha csak ennyi a' baj!

Lőrintz. Meg már csak megmondom — attól félek ám, hogy maga jött be a' résen, 's majd másod magával fog ki menni!

Borcsa. Az lesz jó — öreg! — lásson kend csak dolgához (el Gazsival).

Lőrintz. (Egyedül) Eszem adta kis leánya, hogy csüng a' férfi' karján, — mint szép piros alma fáján. — No! már akár ki mit mond, valami de lesz! a' sok „semmi az” — „hagyján” — „az jó” — csak foly belőle, mint lépből a' méz, — 's az öreg ur majd ha letiprott ágyait, kitört oltoványait meglátja: engem csip meg érte a' fulánk! — Debzon csak a' ki tiszta kertet akar, — szerelmes párt ne eresszen bele; mert több kárt tesz benn a' jég esőnél! (el).

S z o b a.

Dörgényi. Józán.

Dörgényi. Az igaz barátom, hogy derék öcséd van, — nekem mondhatom megtetszett.

Józán. He! he! Józán vér — megtetszik. —

Dörgényi. Eleven mint a' csik — csupa tűz mint a' szerelem, — igaz hogy egy kicsint szeles is mint tavasz kezdete; — de semmi! szél után lesz tiszta idő! —

Józán. Ezért tettem elébbi reflexióimban mindjárt sub numero primo: hogy Borcsának kevéssé érettebb koru férjet kívánnék. — De caeteris — a' mint akard barátom! ládd én kérő vagyok, 's figyelmessé teszek a' vőlegény' hibáira is; pedig de mortuis tantum bene 's ez vőlegényekről is. — Hogy hát igaz szívvel vagyok irántad, láthatod. — Csak egyre kérlek barátom, — ne áldozd föl leányodat egy kis jószágnak, — Fándyval az egyezésnek vége legyen, — bizd rám magadat, leányodat, mindenedet, 's bizodalmaid nem fog csalódni!

Dörgényi. Köszönöm szívességedet barátom, — megvallom, mióta öcsédet láttam magam is egészen így érzek. — Pör ide — pör oda, — én elhatároztam magamat, hogy ha lyányom, 's öcséd, egymásnak tetszenek, öszve adjuk őket, 's téged Prókátoromnak vallak. —

Józán. Szívesen föl vállalom ügyedet. — Hanem még egy reflexióm van — egy kicsint subtilis a' dolog; de meg ne ütközzél benne. — Én lyányodat régolta ösmerem 's tisztetem a' lelkes magyar nevelést, — becsülöm a' nemes szívet benne — consequenter holmi szájtátott embernek nem akarnám. — Ha tehát öcsémnek vagy nem tetszenék, vagy valami el nem látott ok hátráltatná az egybekelést — iszen a' dolog tréfa ám barátom; de hae nugae ad seria ducunt — mi egy más, mondom hát barátom, azon esetben igérd meg hogy — hogy — (köhög) — no — már csak ki mondom — hogy — Borcsát nekem adod. Tudod én ezt csupa szívességből, csupa emberi szeretetből tenném, hogy Julesa valami rossz kézre ne kerülne; mert boldogsága igen szíyemen fekszik!

Dörgényi. Nagyon jól van édes öcsém — ha megelégedtek egymással — legyetek egyek — nem ellenzem 's bátyád is megegyez gondolom.

Józán. Igen, igen, 's mivel illy bizonyos, épen azért ígérheted meg nekem ezt. Mondom hogy csupa gyerekség az egész dolog; de még is tedd meg kedvemért — így Borcsa boldogsága securisálva van előttem.

Dörgényi. No ha épen kívánod — itt a' kezem — adja Isten ne legyen szükség rá!

Józán (titkolt belső örömmel) Meg van a' madár — Borcsa enyim! ah! ah! ah! (fönt) Így barátom — így egészen titek vagyok, — lesz pör — lesz egyezés — lesz minden!

(Gazsi. Borcsa jönnek.)

Gazsi. Itt vagyunk kedves Úr — öszvehánytunk vetettünk jelent, — jövőt, — égünk egymásért, örök hűséget esküvénk, 's elhatároztuk édességeit az időknek együtt érezni — terheit együtt viselni. — Az Úr jóvá hagyása hibázik csak, — 's Borcsa nekem nőm lesz!

Józán (magában titkolt mosolygással) Hi! hi! hi! átkozott Vidorja! hogy' tudja tettetni, mintha szívéből kérné a' lyánt!

Dörgényi. Nagyon jól van édes öcsém — ha megelégedtek egymással — legyetek egyek — nem ellenzem 's bátyád is megegyez gondolom.

Józán. Teljes' szívemből öcsém — subintelligendo, ha magadnak is tetszik. — Most hát én számodra Borcsát solenniter meg is kérem, 's még ma effectuálhatjuk a' dolgot! (Gazsihoz titkosan) No Vidor öcsém már most szólj — hadd ne vessünk egyet!

Gazsi. Még nincs helye!

Borcsa. (titkosan Dörgényihez) Atyám — engem eligért 's nem tudja kinek? ez az Úr, nem Józán' öccse ám!

Dörgényi (megütközve) Mit? — 's az Úr nem Józán Úr öccse? —

Józan (fojtott örömmel Gazsihoz) Vidor öcsém — no! böffentsd ki hamar, vagy én mondjam meg?

Gazsi (komolyan) Az vagyok — a' ki vagyok! Annyit mondhatok, hogy velem Borcsa megérheti, legalább nem eszik nálam kegyelem kenyerét!

Dörgényi. Kegyelem kenyerét?

Józan. Ezt még én se értem öcsém — úgy beszélsz mint a' harangok tűzi veszélykor!

Borcsa. (Dörgényihez) Eltitkolám magam tőle, 's egy örökbe tartott szegény rokonnak adtam ki!

Dörgényi. Különös!

Gazsi. Borcsa? 's ez neked atyád? — hamis lyánka! de hisz' én is megcsaltalak —

Borcsa. Atyám — ő csak egy szegény költő — de boldogságom csak nála van letéve.

Józan (félre) Szegény lyánka! biz elbolondította!

Dörgényi. Költő? kinek lapos szokott lenni; erszénye, mint álmos ember pillantása! micsoda zavar ez? Ákos öcsém szólj! világosítsd föl a' dolgot!

Józan (Gazsihoz) Vidor öcsém — most már itt az ideje — add ki magad!

Gazsi. Igen is — egy szegény költő vagyok — itt a' diplomám! (egy levelet ad.)

Dörgényi (végig nézi) Lehetetlen! — így eltudni magát titkolni! hozott Isten édes öcsém!

Józan. Ha! ha! ha! nagy kópé ez az én Vidor öcsém! — no barátom! az ígéret

Dörgényi. Nincs rá szükség — ez az ifju Fándy Gáspár — kinek barátom most leányomat megkérted.

Józan. } Fándy?
Borcsa. }

Dörgényi. Ugy van — itt az apja! írása! — vége a' pörnek — meg van az egyezés!

Borcsa. 'S engem így rá szedni!

Gazsi. Egymást csaltuk kedves lyánka — 's a' csalódás részemről édes!

Józan (nagy szemekkel Gazsihoz) Domine! — hát nem rokon?

Gazsi. Csak leszek kedves Táblabíró Ur, köszönöm közbenjárását, — reményilem tovább is megtartja a' kérő-násznagyságot!

Józan. Ah! — nagy tisztelet — nagy tisztelet! — 's Borcsám — maga erre mit szól?

Borcsa. Mint szegény költőnek ígértem jobbot — hogy tagadhatnám azt meg most Fándytól?

Józan. Üm! hüm! — pedig csak megvallom, hogy én magamnak akartam — 's ehol másnak kértem, — de semmi már ha így történt, legalább násznagya leszek!

Lőrintz (jön) Uram Tek. Uram, — egy Vármegye katonája keresi azt az ifju embert, — ki előbb a' résen jött be — meglehet valami ország háborító lesz, — mondja hogy Tek. Fándy Fő Bíró Uram is mindjárt itt lesz — talán vallasni — ahogy' szokás!

Gazsi. A' mi katonánk bizonyosan — én csak gyalog jöttem, ál-kép alatt csuszni be Borcsám szívébe — 's ígérte hogy utánam fog jönni.

Dörgényi. Lőrintz — ma itt kézfogó lesz — készíts helyet a' kertben — ott fogunk lámpásoknál vacsorálni.

Lőrintz. Kézfogó? — hálá Isten! — Hanem a' veteményes ágyakat az ifju Urék tiporták ám le; hát engem ne szidjon Tek. Uram ahogy' szokás — a' rést meg majd becsinálom, hogy több vőlegény be ne ugorhasson rajta! (el.)

Dörgényi. (Józanhoz) Megérdemelné barátom hogy ezen kis történetet vígjátékká tennéd — az illy agg legények rá érnek untokból is az illyesekre.

Józan. Dehogy kapok semmibe már barátom! — majd azt is én írnám, más gyönyörködnék benne — 's mi hasznom? —

(a' kárpit lefordúl.)

KOVÁCS PÁL,

L U C Z I H O Z.

Rózsa volt arczod, lesütött szemedben
Láttam a' félénk szeretőt epedni,
Akkor, én Lúczim, mikor ajkaidra
Csókot oroztam.

Akkor is szíved dobogott galambként,
Mellyet elfogtunk 's pihegett ijedten:
Hol kívánságtól remegő karokkal
Vontlak ölembe;

'S kértelek, Kedves! hogy enyém maradnál,
Hogy nekem nyögnél epedő dalodban,
Hogy nekem nyitnád kebeled', 's te félts még
Máshoz ütestől.

Sírva mondottad hogy anyád kegyetlen,
Hogy szerelmünknek tüzes üldözője,
'S látja csókomnak nyomait feje két
Arczodon égni.

Oh tudom, mit tégy: jer ez este vélem
Flora' képéhez; könnyörögni menjünk,
Hogy feje arczod közepett pirúljon
Rózsa levéllé.

'S majd szerelmünknek szabadon adózzunk
Ajkam' áruló nyoma nem fecseghet!
Jaj, nehéz, csókot nem ihatni, még is
Égve szeretni.

HOLÉCZY.

A' HŰ LEÁNY 'S LEGÉNY,

Lúczim a' zöld fának
Ha leül árnyában,
Örül világának
Szívében szavában.
'S ha kérdem: miért ülsz
Zöld fának árnyában,
'S olly igen mért örülsz
Isten' világában?
Szemével rám pillant,
Mosolyog ajkával,
'S mint ezüst hurú lant
Igy szól szép szavával:
A' zöld fának ülök
Kellemes árnyában,
Mert itten hevülök
Kedvesem' karjában.
Örülök éltetemnek
Mindenik napjában,
Mert csókok teremnek
Kedvesem' szájában,
Akkor én felgyúlok,
Nem tudok maradni,
Szájára borúlok
Neki csókot adni.

A' BOR ÉS SZERELEM.

A' lánynak szerelme
Szív' édes gyötrelme,
'S annál jobbat az ég
Földnek nem adott még.
Neki az istenek,
A' népek' papjai,
Hold alatt mindnek'
Szolgáló rabjai.

Jó a' Tokaj' leve,
Benne Bacchus' heve,
De te, ah szerelem,
Lágyabban bánsz velem!
Bor szerelem nélkül
Nem kedves énnekem,
'S csupán bortól nem szül
Csudákat énekem.

Ha szívem megunna,
'S tüzem elalunna:
Lúczim, im e' pohár
Egy forró csókra vár;
'S megszületik Amor
Poharam' méhében
'S anyjának lángja' forr
Szeretőd' szívében.

HOLÉCZY.

D A L.

(Ferdus Persa Költőből)

Öledbe' drága szép hölgy!
Ha nékem egy, csupán egy
Éjt hagysz te ált-nyugodnom:
Én, büszke boldog akkor
Eget verek fejemmel!

Kezemmel a' nyilasnak
Íját darabra zúzom
Holdat fogok, 's fején a'
Koronát kapom, letépem.

Mind a' kilencz eget be—
Járom hatalmasann, és
Lábommal a' világot
Felrugdalom kevélyen.

Hej! hogyha a' te bájad
Én birtokomba' volna!
'S hej hogyha én te volnék!
Megesnék szívem a' sok

Szegény szerelmesenn, és
Sebjökre öntenék írt.

(Balkhi Persa Költőből)

Légy idvez öh Cupidó!
Ki édesen hevítesz,
'S minden sebet begyógyít'sz.
Oh orvosunk! segédünk!
Plátónk! 's Galénusunk te!
A' földi, vak, halandó
Szemnek te mennyeket nyitsz.
Te intesz, és a' halmok
Tánczolnak, és sebesen,
Helyökből elmozognak.
Ha nékem, édesemnek
Ajkán lehetne csüggönöm:
Olly' éles hangot adnék,
Mint tói gyenge nádszál.
De haj! ki kedvesétől
Elvála, néma lessz az,
Száz nyelve légyen ámbár.
A' rózsa hogyan eltün,
És elvirágzik a' kert:
Nem hallod ott danolni
A' fülmilét azontul.
Ugyan miként legyen hát
Én bennem is tűz és ész,
Midőn szerelmesemnek
Fényét sehol se látom
Magam körül ragyogni?
Ha a' szerelmes ifjut
Hölgyére nézni tiltod:
Ah! ő hasonlatos lesz
A' nem szabad madárhoz.

Ford. FÁBIÁN GÁBOR.

VISSZAEMLÉKEZÉS A' HONRA.

(Fáredh Arabs Költőből.)

Villám' piros fénny-e az, a' mi feltűnik
A' völgy' öléből? vagy pedig Lilla veszi-
Le fátyolát szemérmesen orczáiról?
Tűz ragyog-e a' fák között, midőn Szolíma ott
A' sűrű erdőben magánosan mulat?
Vagy tán csudálatos szemei sugárzanak?
Nárdusnak érzem-e szagát? vagy Mekka hint —
A' városoknak anyja — illatot felém?
Vagy Adza drága lehelletét bocsátja szét? —
Hej! ha kitanulhatnám, Szolíma ott van-e
Még a' lakatlan völgybe', hol szerelmesek
Kétségbeesve szoktak ejtani könnyeket.
Vallyon hegyén Lalaónak eldőrdül-e ma is
A' menykövet 's záport hozó felleg-csoport?
'S megöntözi-e a' Szapora esső' árja őt'?
Iszom-e vizedből egyszer óh még Hagir 's Azib!?
Midőn kitár a' hajnal éji titkokat?
Viritnak-e még a' homok-tér' halmai?
És ott leélt időm ugyan visszajön-e még? —
Van-e Najednek és Tudának halmain,
Ki énekelje szíve' titkos lángjait?
Saláinak homok-hegyén valyon van-e
Ember, ki kérdezősködik felőlem így:
„Ugyan mivé tévé szerelme az elveszett
„Ifjat, ki most Kádhenbe' messze bujdosik?“ —
Hullat e most a' myrtus-ág virágokat?
'S a' fák Hegyázba' gyümölcsöket teremnek-é?
A' völgybe' még virulnak-é a' hanga-fák?
'S a' bal szerencse' szemei messze alusznak-é
Azoktól? — Óh! hát Alija' nagy szemű hölgyei
Tartják-e meg hiteket? vagy azt már megszegik?
Gödölyék, 's kis őzek a' vadasba' tanyáznak-é?

Vagy már talán kizaklaták szegényeket? —
Noáma' mulatóhelyét valaha nekem
A' völgy' ölébe' megmutatják-e a' szüzek?
Óh kedves egy hely vala előtttem egykor az!
Olyan sűrű árnyékokat vet é ma még
Az erdei, nap' ellenébe' álltt juhar?
Könnyel be sokszor öntözik szemeim e' fát! —
Megkeresik-e, midőn magam távol vagyok,
Völgyét Amirnak? és ez a' völgyecske még
Olyan hely-é, 's lesz-é, hol a' szerelmesek
Öszvejönnek? — Óh! hát Mekka' templomába' ma
Az Arabsok' ifjai járnak? hála nékiek!
Hát Chaldea' lovagjai lemennek e búcsura
Hegyéhez Arafátnak? 's Mahomed' isteni
Hagyásait hirdetik-e a' sátorok előtt?
Ugrálnak-e a' Mekka' 's Arafát' szorossain
A' teve-ünök, fehér toronnyal hátokon?
Köszönti-e vallyon Szolíma a' követ —
Ujját reá tévén — hol esküvénk hitet? —

Barátaim Mekkába' tán felejthetik
Rejtett tűzét szíveiknek, a' midőn nekik
Én illy' hevesen említem szép Szolíma' nevét.
De hiszem, hogy egykor visszatérnek még talán
Az éjtszakák, mellyeket együtt éltünk mi ált,
Öröme az elveszett szerelmesnek, hogy ő
Felejtve bánatját, hevültten élje a'
Szerelem' örömeit, 's kivéve részét a' soká.
Lángolva óhajtott jelenlét' mennyei
Óráiból, minden örüljön vele, ki
Messze létekor hallá kemény panaszait!

Ford. FÁBIÁN GÁBOR.

A' S Z Ö K É S.

Szakadt szinte a' hab Palkó' lovairól, hogy későn este már urával az udvarra bejártott. — A' szomszéd faluban voltak a' szép Ispán Julcsánál, — kinek tűszemei Palkó', Urát hozzá hájolak; de rózsza arczáinál, mosolygó szájjánál, sugár természeténél, 's jó nevelésinél egyebet özvegy anyja vele nem adhatott: következőleg csak akkor foghatott Palkó' rezes szerszámában Julcsáékhoz, ha az öreg Pörválné asszonyosság, ifju urának az anyja gyakori főfájásában délután ledőlt, vagy valamellyik Komáját látogatta a' faluban. — Palkó' örömmel ment, mert uráért szívesen látták, 's iecze bora a' legjobb hordóból volt csapolva, 's míg ura bennt Julcsája mellett feledte számlálni az órákat; addig ő, lovai, 's tele palaczkja mellett élte világát. — Nem csuda hát, ha így töltvén az időt ma is, csak az esti alkony emlékeztette őket a' haza menésre, 's napnyugta után indulva; elültek a' verebek mire az udvaron voltak. Az ifju úr szerelmes volt, az öreg Ts. asszony zsörtös; Palkó' szolgálatja hát nem a' legkellemetesebb lehetett. Ott is hagyta volna már régen ha a' szép Örzi nem tartóztatta volna, kivel néha ugy mosogatás után kedvére kicsacsogta magát.

Csendes volt házok, hogy haza értek, egy mécs pislogott csak a' konyhában, mellynek világánál a' tüzet takarította éppen Örzi, mert Pörválné már ekkor megvacsorált csak azért is, hogy kőszáló fia éhen maradjon. Elvégezte Palkó' lovainál dolgát 's a' színben lúd gágogást hallott. Örzi tömött ott mindjárt tudta, 's megakarta ijeszteni a' setétben vígan dalolót. De a' mint lassan menne, a' baromfiak' kis vizes válujában megbotlik, 's rá Örzsire, ki sikoltva fölugrik, a' két lúd lába alól az udvarra, hol szabadságokon örvendve egymást víg lármával köszöntgeték. Pörválné gágogásokat meghallva kiugrik ágyából egy gyertyával a' folyósóra, 's lármáz az észre alig jövő Örzsire annyira;

hogy a' szomszéd tüzet gyanítva, egy sajtár vízzel lélekszakadva fut az udvarra, 's félelmétől vakítva a' gyer-tya világ után öntvén a' pörölő Ts. asszonyt gyertyás-tól hideg vizében fürösztí. — „Lám! csak jó a' kora segedelem"! dörmög a' jó lelkű öreg ijedségétől könnyülve, hogy a' gyertyát elöntvén ismét setét lett az udvaron, 's míg a' leöntött Pörvárné magához jött volna, haza ballagott mint dolgát jól végzett 's dicsekedve beszélte otthon cselédeinek; hogy ha ő nem lett volna, eddig egész falujok égne!

Ez alatt Örzi is elnyomta, már nehezen tipegő ludjait, 's megnyúgodva ezen Pörvárné is be ment, tűnődve rajta mi nagy zápor ez hirtelen a' csendes este után! egyenesen azt gondolván hogy folyosóról kiléptekor annak vize ömlött olly egyszerre hegyibe, 's panaszkodott Julcsájáról álmodozó fiának hogy csak ő neki kell még is minden után látni. — Palkó az istálló ajtóból leste az egész dolgot, hogy ha tán a' zavar szerzőjét nyomozná hamar pakróczán lehessen; 's bemenvén az asszony Örzitől kapott pirongatást tettéért, mi még is gondolni lehet, sokkal kegyelmesebb volt az asszonyáénál. Ezzel Örzi be, — ő pedig lovaihoz ment, 's vígan álmodott a' lúd kiszalasztásról.

Ah! de sokszor baj nélkül fekszünk le vígan álmodozunk, 's nem tudjuk mit hoz a' reggel? Palkót is fölrezzenté kedves álmaiból egy nesz lovai között. Föl kél hirtelen, mint hiv dajkája nekik, kiüt, gyertyát gyújt; hát egyik lova földre terülve kapálódik, 's míg baját nézné ki ment párája! „Te már kiszenvetted „szegény Ráró! földi éltedet” föl sóhajt Palkó, szívesen sajnálva a' derék állatot: — „de én! én! hogyan „állok meg asszonyom előtt miattad? nagyon hamar „itthon voltunk mi tegnap”, sopánkodék tovább fejvakarva: „estéli harangozás után indultunk, 's még is „még csak akkor tömte ludjait Örzi már itthon voltunk? ho ho! sárkányokat tartson uram, ha így akar „mindennap járni!” Igy okoskodék Palkó; de üres

szavaira fülét se billentette Rároja, mellyét csak ugyan a' tegnapi sebes hajtás ölt meg, 's szorulni kezdett Palkó kapczája. Néki 3 esztendei bére sem volt annyi, mennyit fogna! majd asszonya lováért kívánni; mert bár az ifju úr parancsolta a' sebes hajtást, bár az öreg Ts. asszonynak akarták kedvét keresni hamar haza jöttekkel; de Ráro csak ugyan Palkó kontójára döglött meg, 's ilyen esetben, mint embernek halála után, úgy a' lónak is főlebb szokott bódse lépni! Hogy elégttse hát majd asszonyát ki? 's még ezen kívül a' sok szitok, a' sok pirongatás, a' rossz hír, mellyet asszonya fog terjesztetni felőle a' környékben? nem volt hát illy szorult állapotjában mit tenni Palkónak, hanem hogy a' sötét éj védelme alatt, még a' kapufától sem véve búcsút, ott hagyja döglött lovát asszonyával együtt.

Azomban itt a' reggel, 's Pörvályné apróbb baromfiainak öszve olvasása után, hogy szinte boszúságra mind meg volt, 's Örzsire nem pörölhetett; — az istállóba ment Palkó körül keresni gáncsot; ki szerencséjére messzebb járt már ekkor, mint hogy asszonya nyelve utól érhetne volna. — De ezt Pörvályné nem tudván, 's az istállóban halotti csend uralkodván, benyitotta csak halkkal az ajtót, hogy a' gondolatja szerint még heverésző lusta Palkóra, csak egy kettőt is huzhasson majd tulajdon ostorával. — Azomban az ágy üres volt, az istállóban semmi nesz, egyéb hogy beléptekor nyerítve nézett egyik ló az abrakos ládára, mert az itatás ideje itt volt; de Ráro kedves asszonya látogatásán meg sem láttzott indulni. — „Bizony még nem is ittak”, így sopánkodott az — „ezek a' lovak”! 's elnyult lovához közelit, csodálván, hogy még is szundikál. „Ráro te! Ráro!” így akarja ébresztteni az örökre elszunnyadtat, 's simogatni kezdi. De Ráro csak föl se veszi, 's hidegvérűsége újságvánóvá teszi asszonyát. Közibek megy hát egészen; de mint lepi meg halálos sárgaság? látván, hogy Ráro' feje benyulva a'

jászol alá hever, füle hideg, lábai megmeredve, a' hasa puffadva van, 's mind ezeknek keserves követke-
zése — Dög! Majd kétségbe esve rohan az udvarra,
's az ébreszti föl az ifju Urat is reggeli álmából: —
„hol az az akasztófára való kocsis? megölte 600 forin-
„tos lovamat!” Örzi akkor hajtotta ki disznóit, 's az
úttzára csak ezt hallotta: „akasztófára való, kocsis, —
megölte”, 's rémülve fut be, azt vélvén hogy a' kocsist
egy akasztófára való megölte. — „Megölték Palkót”?
kérdi kékült szájjal asszonyától. „Úgy kell néki!” felel
az elégedett boszúval: — „csak hogy mármost meg ki-
„fizeti meg lovamat? — 's ki ölte meg”? kérdé tovább
a' sárgult leányt. „Én nem tudom felel az remegve —
„Ts. asszonyomtól hallottam hogy megölte valaki!” —
„Oh! szamarak királynéja”? rá mordul ingereltt ha-
raggal az asszony, 's Örzsit csak a' jókori elugrás men-
té meg a' már fölemelt kéznek piros orozájára esésé-
től. Már ebből van a' világ! gondolá magában bent
könnyült szívvél, megtudván hogy Palkó csak szökött
nem ölték meg, 's kertbe ment, a' legsűrűbb borsó
közé gyomlálni, hogy asszonyának ma tekintetét is el-
kerülhesse, jól esmervén pörölése' természetét, melly
olyan volt mint a' hetes esső, ha hétfőn reggel el-
kezdte, Vasárnap estig mindég folyt. — Itt könnyezte
ő senkitől nem láttatva Palkóját, mert hogy el ment
csak ugyan fájt neki, — „'s látom - e többet vagy so-
hase”? ezt olly nagy sóhajtással kérdezte magától,
hogy a' száraz borsó csak úgy zörgött belé, 's utóbb
külömben is minden kukoricza fosztáson, ő lévén első
énekesné falujokban, mint párja vesztett Gerlicze az
erdőkön, siralmas nótára fakadván, így kesergé Pal-
kóját:

'S ej! Babám de itt hagyál — oh

Hitetlen engemet —

Utánnad sirdogáló

Keservem eltemet!

Tavasszal azt ígérted

Hogy őszre elveszesz,

Ki hitte azt felőled?

Hogy vélem így teszesz

'S ej! a' legény csak olyan

Édes szóval hitet

De még is szép szavában

Meghinni nem lehet! —

Haj! pejg subád sints itt már

A' télen megfagyok, —

Az ősz után itt a' nyár,

Még is leány vagyok.

Eső esik megázom

Előle a' ki el

Takar; — szűrét kivarrom

Zsidó szép selmivel. —

Igy panaszlá sorsát szegény. Örzi, fájdalmát busz hangjaival oszlani vélvén. Szerencséjére al-szél fújt — mind a' bozótnak vitte a' hangot, 's asszonya nem halhatta az udvarra; külömben rá akadt volna hangja után; 's majd bedugta volna száját egy pár pof-lével; mert nem kapván fönt senkit, kivel pörbe álljon, csak érlelődött benn a' boszú, mint érik tornyos fölőkben nagy meleggel az égi háború. Végre fölkölt az ifju Úr is szerencsétlenségire, 's ennek ált anyja; — 's elkezdvén gyermekségén, hogy akkor is illy aluszékony volt, mi lesz már belőle? mennyit költött hijában Pesten? egyebet sem tud mint pipázni 's a' terített asztal mellé leülni: 's meg sem ált addig, míg Ráro' dögét is nyakába nem kerítette; mert ő volt oda rajt tegnap, 's szerencsétlenségére akkor anyja otthon nem lévén; ő fogadta a' kocsi is, 's akkor szökött el mikor már csak nem egész bérít kiszedte 's a' t. Illyen esetben legjobb orvos a' némaság, ehhez folyamodott az ifjú

Úr is, 's alig várván hogy fölöltözzék: össze futtyogteté agarait, 's vadászni ment a' pör elől. Így magában csak ugyan megcsillapodott Pörváryné is; 's éppen akkor, egy előkelő házhoz mit nem is reménylett, a' szomszéd faluban lakodalomba hivattatván, egészen feledni látszott baját. — Ló kellett most már a' Nászba, 's az a' gőg megvolt Pörvárynéban is, hogy más lován nem szeretett járni; 's annyival inkább kívánt most szép 's a' maga lovain menni; mert a' menyasszony testvérét szerette volna menyének. — Csak elhűlt bele az ifju Úr, midőn este mire haza ment, ló is volt már fogadva, 's minden készület megtéve az útra, — 's midőn anyja szokatlan nyájassággal, maga adta kezébe a' sok pénzt, hogy menne az éppen most álló Pesti vásárra lóért, 's magának is ruhabelit mire szüksége van vásároljon; mert lakodalomba mennek, 's siessen hogy megjöhessen az Esküdőre. — Az ifju Úr tehát fogadott lovakon Pestre ment hajnalban, az asszonyság meg itthon kocsis után látott; 's azt könnyű volt neki találni. — Mert Gyurkának, egy derék paraszt legénynek a' faluból, rég fájt már rá a' foga együtt szolgálhatni a' szép Örzsivel, 's most Palkó megugorván, a' történet maga nyitott neki erre utat. Szerette ő Örzsit, 's egész szándéka volt a' jövő Farsangra őt' elvenni; de Palkó útjában volt eddig, pedig apja, anyja is helybe hagyták föltételét; mert Örzi árva lévén kicsinységétől ők nevelék, jó sütőnek, főzőnek ösmerte a' tapasztalt öreg anyó, azomban egy szöllő is maradt az árvára. — Alig hallá meg hát Palkó elillantát Gyurka, maga ment ált Pörvárynéhoz hogy ha kocsisra van szüksége; ő legalább Újesztendeig, míg mást talál; helyt áll. Addig közelebből megesmerkedik gondolá Örzsivel, 's a' farsangra törik szakad, megházasodik.

Gyurka együgyű paraszt legény volt. Szép hosszú haja, gatyakötésig ért ha ki szabadulhatott nehéz kalapja alól, különben erős posgás, 's jó dolgosnak esmerete egész falu. — A' czifra kötényű mándlis nadrá-

gos sarkantyus kocsisoktól, úgy is mindég félt Pörvályné; mert sok bért kértek, 's rossz favágók voltak.— Gyurka egy szűrben ment hozzá, 's nagy saruiban lába úgy ált; mint vékony tengőly a' tág kerék-agyban, ha csak egy csutak szalmával ki nem béllé hézagait, 's csak piros selyemmel gazdagon kivarrott új puruszlékját vette föl; hogy legyen legalább miben megakadni Örzi szemének rajta! Illy kocsiszt várt régen Pörvályné, 's most fia se lévén otthon, ki ezt hátráltathatta volna, hamar megegyezett, az Örzi kedvéért kevés bért kérővel. — Délután mindjárt oda vezette legjobb borját; mert borju tartása is volt, hogy lássa Örzi mie van, és este már véle vacsorált mit rég óhajtott.

Azomba az ifju Úr is megjárta Pestet, hozott lovat mindent, 's bár nem a' leg helyben hagyóbb pilantatokat vetett az új kocsisra: nem mert még is szólni; mert az Atilla dolmány drágább volt, mint mennyi pénzt adott rá az anyja. Így hát helyre ált minden a' háznál, csak Örzi volt hijjával, kinek Palkója még most is csak keservesen jutott eszébe, 's Gyurka bátyja sehogy se tetszett, még Vasárnap se; pedig akkor csak rá szedte vette gunyáját, 's szerzett akárhol új kalapja mellé egy pamat virágot. Végre föltűnt a' lakodalom nagy napja, 's mozgásba hozta a' környéket. Gyurka is megkente előtte való nap szerszámát, új sudárt font ostorába, 's befogott más nap a' leporolt hintóba. Fényesek voltak a' jól zabolt lovak; illett rájuk a' tisztított szerszám, 's csak Palkó ülne a' kocsis ülésben! sóhajtott Örzi; de Pörvályné nem talált kivetőt Gyurkában is; 's minekutánna mindent gondosan bezárt volna, ludjait 's csirkéit is ajánlva Örzsinek, fölült az ifju úrral, 's a' kapuból még egyszer vissza kiáltván hogy a' disznókat el ne felejtse megetetni: eltűnt a' hintó, 's Örzi dolga után látott.

Tömvé volt már a' lakodalmas ház udvara hintókkal, mire Gyurka is egyet pattantván a' kapuban, hogy lássák ő is mit tud? be járt, 's letévén urait a' folyo-

sónál, a' több hintók közé ált. A' más kocsisok már az istálló ajtóban tréfálkoztak palaczk boraik mellett, 's borzalt fejjel szabadultak ki a' szolgálók kezeik közül, kiknek fáért, vagy vízért, arra kellett menni. — Sok volt hát a' szem: 's ezért Gyurka is legényesen, tempóra akart leugrani magas ülésiből. De alacsony főhéczhez lévén csak szokva; elvétti az első lépcsőt, 's puff! le arczal a' földre! El kezd most a' kocsis kar nevetni; a' sürgös dolgok közt is mindég csak istálló felé fülelő szolgállók ki, nagy hahotával az udvarra, erre a' dévajságon kapó, 's még kin szédelgő Czigányok tust rántanak, mi köz tecczéssel fogadtatván, még inkább nevelte a' lármát. A' nagy neszre a' Vendégek is mind kicsődültek a' szobából, csak Pörvárné maradt bent, látván az ablakból; hogy az ő Gyurkája a' nevetés tárgya, 's hánta mért nints most cifra kötényes kocsissa. Ezek közt Gyurka is fölvánzorgott, dünyögvén magában az uri kocsira, 's lecsöndesült a' láрма. A' kocsisok még egy darabig hajtották Gyurka alá szállását a' magasról; de ő is egyet iván rá nagyobb kurázsit kapott, 's elvegyült a' többi közt.

Egy huszár is volt ott a' szomszéd faluban szállt Kapitány legénye, eleven tréfás fiatal ember, majd, halálra neveltette már eddig is a' kocsisokat. Ez mindjárt Gyurkához szövetkezett, 's éjféltre már válhatatlan pajtások lettek. — Először ugyan félt tőle Gyurka kivált kezét mindég hátra tartotta, őrizvén hogy valahogy a' huszár markába ne szoruljon; mert majd katonává kell lenni: annyival inkább, mert még gyerek korában tátott szájjal nagyon megnézett egy varas-békát, 's utóbb hallotta; hogy ki békát lát, befogja száját, mert különben ha az egyszer megolvassa az ember fogát, okvetetlen katonává kell lenni. Azolta mindég fejében volt ez, 's félt a' katonáktól mint Róka a' csaptától. — De mit véghez nem visz Noé apánk itala, a' hasas hordókban tanyázó bor!? félénkbe bátorságot, erőtelenbe erőt, gyávába tüzet öntnek drága csöpjei.

's mit esztendők, 's száz okos szó véghez nem vihetek: egy kulacs, még kiürül, már véghez vitte azt. — Gyurkában is megugrott ettől a' vér, 's utóbb még csákóján a' vitézkötést is megmerte nézni a' huszárnak, 's csodálkozott, mi szép csizma bakálló lenne belőle! kérdezősködött végre a' huszár Palkórol a' volt kocsisról is. — „Dejsz a' biz' megszökött” felele Gyurka 's „hát ösmerte azt maga?” kérdé tovább. „Hogy az ördögbe ne?” mond a' huszár, „hiszen testvérek vagyunk”! „uttsegíjjen pedig formája is ám ni!” felel Gyurka, „csak hogy maga még e' kicsit fiatalabbnak láttzik — tán öccse?” „az ám!” mond a' huszár. „'S hát Örzsike nem sajnálja Palkot?” így fordítja a' beszéd fonálát. — „Tugy' Isten!” felel Gyurka, „iszen hogy épen olyan nagyon sajnáná azt nem teszi — ki tudja? a' bizon ritkán mosolyg ám még én rám is; de aszongyák természete, má nem tom!” — „Jaj! azért „szökött el bátyám tudom én; mert szerette Örzsikét, „annak meg úgy se kellett, mint részegesnek a' víz; „mert van a' falujokban egy szép legény a' Somi András' fia, 's azt szereti, derék gyerekek mondják — „én nem esmerem, hanem ugyan bolond, hogy el nem „veszi Örzsit.” — „Iszen már ha úgy vóna Somi András' fia én vónék” felel Gyurka, 's mindjárt csutorát kap a' huszár. „No az Isten éltesse hát szerencsésen” — így szól, 's egyet iván kínálta Gyurkát is. „No Isten áldja meg!” mond az, 's vizes csobojóhoz szokott szája befalván egész nyakát a' csutorának, jól fenekére tekintett, 's a' szép Örzsieért még egynehányszor bele kapaszkodván a' nagy csikó - bőrös edénybe: beszédes lett, 's már a' czifra szakácsnétol is megmerte kérdezni: „hány hét a' világ?” Nem is gondolta ő, hogy a' huszár maga Palkó legyen, pedig az volt! szökése éjjelén mindjárt Veszprémnek tartott ő 's nem lévén mást mit tenni katonává lett, hol is mostani urának a' Kapitánynak derék természetéért, 's szép formájáért megtecczén: maga mellé vette az, 's most a' csinos huszár

ruhában senki se gyanithatta a' legfőlebb patyolat gatyás kocsis. — Tudta ő Gyurka szándékát, 's mindenkép azon volt, hogy megakadályozhassa azt, 's legalább míg az ő hat esztendei, melly időre katonává lett, kitelnének: hátrálhassa a' nem igen inye, szerént esendő lakodalmat.

Ez alatt megzendült bent a' muzsika, 's vígan lejté az úri fiatalság; míg a' szegény kocsisok csak a' bőgő mormoló hangjára verhették öszve sarkantyúikat, melly mint menydörgés a' távolból csak alsóbb 's erősebb hangjait hallatá a' lejjebb esett istáló ajtóba. — Nehezen várták már ők is haza a' Juhászt, ki híres dudás volt a' környékben; mert meg volt nekik engedve, ha megjön; vígan lenni ennek dudájánál a' cseléd szobában, — Hallott végre a' közelgelő nyáj előkolomposa, hallott a' szél prófétájának is fül bősöntő esteli szélhajtó nótája, 's mind ezek azt jelentvén, hogy közelget a' Juhász: be takarodtak kocsisaink a' nagy mángoló, 's korán lekészített rokkák miatt egy kicsint szűk tántz-szobába. Köz véleményből, hogy a' rokkákban kár ne essék, fölkelte őket a' széles kályha tetőre rakni. Gyurka ugrék legelőbb föl a' mindjárt kályha mellett álló mángolóra, hogy onnét okosan fölraakhatná a' rokkákat. — El is végzé becsületesen; de midőn már leakarna ugrani, megrántja egy csintalan közülök a' mángolót, az meggördül alatta, 's ő lehanyatt a' szoba közepére! — nagy lett erre ismét a' nevetés! „Hopp ugrom nem örömet!” mond kaczagva Palkó. „Hopp ám!” felel Gyurka „az Isten átka legyen az ilyen mángolón! „az ám ennek a' törvénye mond a' házi „kocsis, hogy olykor csak úgy elindul magában, 's „most érett rá!” „No ugyan rossz törvényt tart” felel Gyurka, ki már fölvanézorgott, 's az alatt a' Dudás is beült a' kuszakóba. Tántzosnék még hibáztak, de ebből se lett szűkük; mert az egész falu leánya talpon volt, 's mind az lakadalmas ház ablakában, onnét csak úgy válogatták hát be, mint mustra birkát a' sereg

közül. Ment a' táncz, röpült a' szoknya, 's Gyurkának mind csak szélesedett kedve. „Hopp zsupp!” elkiáltja egyszer magát, „ha megmettzik setzka!” 's behozván egy vonakodó ködmenes Szűzet tömte nagy saruival a' szoba földét. „Ucczu! bizon ne hidj neki, mig a' ködment le nem 'veti,” így biztatá egy kocsis, 's egész tűzbe jött Gyurka.— „Hejje hujja, subám újja! „rakd meg babám pogátsávó!” így versel tovább, mutatni akarván hogy sokszor volt már Vöfél, „ki megakja pogátsávó, gyűrüt húzok az újjába! Ijjú! 's forgatta tántzosnéját, mint forgó szél a' polyvát. De illy jó kedvében is elérte sorsa; mert midőn elbizva már magát fölkiáltana még hogy: „adj egy kicsin tágosságot, hadd csináljak bolondságot!” 's tánczosával egész a' sarokig tágittaná a' táncz helyet: egyben az ott álló vizes-korsók közül megütődven nagy jég patkója, 's szétt öntvén vizét, mire vissza került megszikositotta a' szoba' földét, 's megcsuszván Gyurka lába közibek esett a' több korszóknak, 's mázsás testével az épeket is agyon zúzta. — Tánczosnéja ki már alig lihegett, kapván most az alkalmatosságon kiugrott, 's Gyurka sárosan vanczorogva föl, ismét egy jó ízű nevetésre adott okot. „De derék gyerek Gyurka; mert csak megjárja a' magyar hazáért! így biztaták a' többiek, hogy el ne menjen már a' sok esés-kelesben kedve. — „Hüm! hát ha még az én nótámat tunná a' dudás”, felel Gyurka; mellyik az? kérdék többen 's Gyurka eldalolta:

'S ej! a' béres legény ugart szánta
Hogy Örzsit ételt hozni meglátta,
Meg is vidult, mosolyga is mindjárt,
Hogy az hozá az ételét kit várt!

Isten hozott Te szép leány! így szól
Szegény béres legény a' szántásból,
'S letette Örzsí ételét, mellé
Mig a' legény ökrét kiereszté.

„Hoztam neked szegény legény rétest
„S csináltam lopva egy turós bélest”.

Igy szólla Örzi és mellé ültek

’S lágy szántáson ketten ebédeltek.

’S ej oh rossz gazda mért jössz most erre
Meglenne szántva földed estvére

Ebéd után hisz Örzi is majd el

Sietne ám üres bögréjével.

De a’ rossz gazda csak jön, ’s ott éri
Örzsit, ’s alig tudott föl ugorni

Föl is tévé fejére vékáját

’S menvén busan danolja nótáját.

’S ej a’ béres legény megint csak szánt

Hogy elküldé gazdája a’ szép lyánt

El is busul nem is nevet mindjárt

Hogy itt a’ szitkos gazda kit nem várt.

Köz tecczéssel fogadtatott Gyurka nótája, de a’ dudás nem tudta elfujni. „Csak az én nagy furuggyám vóna itt” mond Gyurka majd megtanítanám én kedet is! „van itt furuglya mond a’ házi kocsis, ’s kikiáltott a’ szolgálóknak hogy hoznák be a’ kis béresét. Meglett ez nem soká, ’s a’ furkós botnak is használható nagy fúvó eszközt behozta, titkolt nevetéssel egy leány. — Elveszi Gyurka ’s jól hátra feszegetvén nyakát, hogy elérhesse vastag ujjával az alsó lyukakat; belé fuj a’ temérdek furulyába. De alig hozá még szóra, midőn káromkodva lekapja ismét, türüli szájját, pököd, a’ konyhában meg nagy czinczogás a’ szolgálók között, a’ benvalók nem tudták mire vélni a’ dolgot. Gyurka szórta az Isten átkát a’ kin czinczogó leányokra. Elveszi utóbb egy a’ furulyát látja, neveti, mutatja a’ többinek, ’s azok utánna. Gyurka egyre pöködött még most is; mert a’ szolgálók vissza akarván adni az elébbi haj fölborzogatást a’ legényeknek; jó erős Kenesei paprikával gazda-

gon behintették a' furulya végét, 's feledte a' nótát Gyurka csak köhögni gyözött!

Igy mulatták bent magokat a' kocsisok egész megelégedéssel emlékezvén több évek multával is a' mai estére, 's még most vették csak észre; hogy Palkó a' huszár nints jelen! nagy dologban törte ő fejét kinn, 's csak a' nevetésre jött be; mert a' Kanász haza hajtván csordáját a' kukoricza - szárok között egy csákót, piros hajtókás fehér frakkot, fehér bugyogót, egy pár Olasz cipőt 's fekete kapczát lelt, — hihető valami fekete kapczás Olasz kívánt megmenekedni tőlök. Meglátta ezt Palkó a' Kanásznál 's mindjárt belé ug-ratott birtokába, hogy ő neki mint katonának, azt az illető fölebb helyekre kell adni, 's elvette a' Kanásztól találmányját. Oda is adta az mindjárt nem látván sok hasznát, csak a' fényes gombokat sajnállá, miket szeretett volna tarisznya szíjára fűzni. Palkónak ellenben nagy plánumai voltak vele, miket furcsa huszár esze, végre is tudott hajtani. — Éppen ma hirdettek nálok egy szűkött Olasz katonát, 's a' keresésére küldött Káplár falujokban volt. A' leírás szerint magas testes ember volt, mint ruhája is mutatta, szeme kék, haja szőke, szóval Gyurkához annyira mennyire hasonlított. — Magyar születés is volt úgy fogták el katonának a' háborus világban, 's sorsa az Olasz gyalogok közé vetvén, megunt kapczában csoszogni, 's jobbnak látta az odább állást. — Mind ezen környülmények kedvezők lévén Palkó részére; kifőzte magában a' plánumot, 's jó kedvvel csak akkor ment be a' több mulatókhoz, midőn azok a' bepaprikázott Furulyát nevelték. — Folytatta ez ismét szokott furcsaságával a' jó kedvet, megujította a' tánczot, itatta Gyurkát, ki külömben is olyan volt már mint uszók a' vízben, hol le, hol föl, merre hajlék feje. — „Hej! Gyurka! így szólítja meg végre Palkó, csak félénk gyerek vagy te még is nem mered behozni a' szakácsnét”. — „Mit? én ne merném? kérdé Gyurka

kinek mint hájatlan kerék nehezen fordult már nyelve. „Mellyik az? mikor én Vőfény vótam elhuztam én sorba még a' Kisasszonyokat is; 's ezt ne merném? 's ej szakácsné szép galambom, hol van majd meg-tánczoltatom!” — „Ott van nézd! mutatja néki Palkó az ablakban kint”. — Pedig az ablakban két Kis-asszony volt a' Násznépből, kik, meleg lévén a' táncz-szoba kijöttek hűtőzni, 's itt az ablakon bekötött fő-vel, a' kocsisok tántzával mulatták magokat. — Nem kellett Gyurkának is több, 's hogy megmutassa bá-torságát kiosontott a' szakácsnéért. — Hátul került hogy észre ne vegyék, 's mint birkát szokják kifogni az akolból, megkapja ő is az egyik Kisasszony lábát, hogy el ne ugorhasson. — Elsikoltja az ijedtében ma-gát, a' másik meg elszalad mellőle. — „No má no!” ezt hadarja félig érthetően a' részeg Gyurka, „istá-lom a' leányasszont egy pár tánczra, megkövetem átas-san”. — A' Kisasszony kiabál látván a' részegét, 's nem szabadulhatván izmos keze közül, a' kutyák erre mind oda seregelnék nevelvén a' lármát iszonyú har-móniáikkal, a' Násznépe, kocsisok, béresek, réműl-ve puskával, vasvillával, durungokkal a' kutyák közé veszettet gyanítva köztök, — 's Gyurka instálta ott a' szakácsnénak vélt Kisasszonyt. „Látja montam ne ki-áltson olyan nagyon, mert láрма lesz belőle!” mond Gyurka eleresztvén a' reszkető lyánkát, 's nevelésre fakadt a' védelemre jött sereg. — „Csak hogy nagyobb baj nints!” fölkiáltának, 's az ijedt lyánkából bent egy ngros magyarral kipörgettek minden ijedséget, Gyurkát pedig megparancsolák a' többinek hogy fek-tessék le. — Palkó csak az ablakról nevette egész Je-lenést, 's szét oszolván az Urak elvezette Gyurkát, ki csak úgy szédelt már, mint az agyban megindult kerék e're, a'ra kevervén a' sok bor fejét, a' több ko-csisok meg bemenvén újra kezdék a' tánczot, 's csön-des lett az udvar.

„Tudod mit? Gyurka!” így szól Palkó hozzá, kivezetvén az istállóba, „most kellene ám meglátogatni, Örzsikét, maga van csak, ’s mikor lesz még reggel”? kapott ezen Gyurka, ’s unszolta Palkót, hogy csak menjenek. — „De hogy meg ne esmerjenek, folytatá, „tovább Palkó, nézd! van nekem itt egy haczukám, „vedd föl, ebben tanulhatod ki igazán Örzsit.” Min-dent helyben hagyta a’ már félig alvó, ’s rá adta Pal-kó hirtelen a’ Kanásztól el vett Olasz ruhát fölhuzta temérdek lábikráira a’ szerencsére engedő fekete kap-czákat, ’s akkorra a’ bor le is csukta már Gyurka ne-héz pilláit. — Ezt szerette Palkó; mert hirtelen ki-hozván egy ollót Delilájává lett az alvónak, ’s nagy hosszú haját, katonáson megnyirte. — Így elkészítvén ’s tökéletesen hasonlóvá tévén egy fekete kapezás gya-log katonához: föl verte nagy nehezen álmából, hogy menjen már Örzsikehez! öszve szedvén hát a’ mi kis erőt még remegő ináiban a’ bor meghagyott, Gyurka; — Palkó segítségével ki indult az udvarról; honnan ugyan nehezen vihette ki Palkó; mert meghalván a’ duda szót, mind csak azt mokogta—hogy ő még egyszer a’ leány asszont még istálja; —de Palkó befogván szá-ját—ki hurczolta magával a’ faluból, —’s nem Örzsike, hanem a’ magok faluja felé vezette ki azt sem tudta már égen jár e’ vagy földön—’s térde mint rosz bugyli nyeklett mindenfelé. — Palkó is olyan lett mire a’ faluvégre vitte, mint a’ jól abrakolt ló; ha megfuttatják; de csak békén törülte homlokáról az izzadságot; mert ha ez elsül gondolta magában, nem fog többet előtte kotonozni Gyurka. — Közel a’ falu-hoz letette ötét egy árokba, ’s maga beszaladt az Olasz Káplárért. — Már hives Czitrom erdeiről álmodék az, midőn Palkó zörgetett ablakán, ’s mondta hogy csak jöjjön vele ha megakarja keríteni a’ szököttet. Meg-örült erre a’ szegény Olasz, kitudott egy kicsint ma-gyarul is, hogy ennyi keresése után csakugyan nyo-mára lelhetett, ’s elbeszéllé néki Palkó, hogy itt kö-

zel, egy csárdában kapta, ott leitta, 's most részegen ide vezette, csak pakolja föl.

Aludt Gyurka mire a' Káplár legényeivel hozzá ért, ki is vasra tétetvén ötet ki csak düledezett kezeik közt hol ki, hol be, mint a' rossz kerítés, bevitette a' faluba. — Sötét volt az éj, 's a' Káplár is csak leírásból es merte a' Regrutát, 's ehez most Gyurka is fekete kaptzájában annyira mennyire hasonlított. — Nem csoda hát, ha megörülvén neki, nem sokat visgálták arcz-vonásait, hanem még az éjjel lovakat parancsolván a' bíró által, sietve Regementjek után indult vele; 's mire Gyurka részeg mámorát kialudta, már mint elfogott szökevény a' harmadik Vármegyében is járt. — Palkó szerencsés útát kívánt az Olasz ország felé utazónak magában 's vissza menvén jó kedvel az ott hagyott mulatságba, világos viradtig tánczolt a' több vidám kocsisokkal.

Már kürtölt a' Kanász, mire vége lett a' lakadalomnak, 's elköltvén a' sok port nyelt Násznépe a' korhely levest: ki ki kocsija után látott. — A' sok csókolódás bucsuzás közbe, alig vevé az öreg Pörvályné észre, hogy jobbára már elmentek a' hintók, 's Gyurka még be sem fogott. — Kiküldött utánna, kerestette; de Gyurka csak nem volt sehol. — Megijedt ezen, 's panaszlá sorsát, hogy ő csak meg megjárja a' kocsisokkal; de minden panaszára is Gyurka elő nem került, 's még csak nem is tudtak hírt mondani róla. „Boszorkányság-e ez már? mi-e? rajtam!” sopánkodék Pörvályné. — „Dehzon csak megszegyenlette magát az „a' szegény legény”, mondá a' Kapitány: „hogy úgy „járt az este, 's haza ment az éjjel. — Ha parancsolja „a' Ts. Asszony oda engedem én legényemet, tud ő a' „lovakhoz, haza fogja vinni”. — Megköszönte Pörvályné az ajánlást, 's a' szükség elfogadtatta azt véle. Palkó hát paripáját lógóra kötven, fölült régi ülésibe, 's nem is gyanítván Pörvályné, mi közel ül szökött kocsissához, szerencsésen haza értek. — Alig várta Palkó hogy Örzsijével beszélhessen, kinek mindent el-

elbeszélte mi történt, 's a' hallottakon hámuló 's örülő lyány úgy megsózta az ételt, alig tudták megenni délbén. Szerencséjére az asszonyosság elrontván gyomrát a' lakadalomban, nem evett, az Ifju Úrnak is Julesáján járt az esze, ő pedig maga mit meg nem evett volna egy tálból kedves Palkójával? 's így megmenekedvén a' pörtől, jó izűn ebédeltek. — Ebéd után fölkerkedvén Palkó fakó paripájára, 's megköszönvén neki Pörvárné fáradságát 's Ura' szívességét: el vágatott, a' jó szerencsére bizva jövőendő sorsát.

Mire haza mentt készülöbe talált mindent, kiűtött a' Frantzia háboru, 's Regementje parancsolatot kapott elmarsolásra, könnyes szemekkel hagyta el Palkó kedves hazáját, 's kivált Örzsijétől olly távol 's annyi veszélyeknek kitéve lenni, fájt neki ugyan; de meggyőzte mint igaz magyarnak fájdalmát azon édes gondolat, hogy míg sok nála nagyobb emberek, munka nélkül kedvökre élnek a' gazdag haza javaival: ő addig a' külföldön érte vérével áldozik, — A' sok hadi viszontagságokat 's véres csatákat, mellyeket Palkó pajtasival együtt úgy ált ki, hogy a' szép magyar huszár nevet megérdemelje, elmellőzvén, csak azt emlíjük, hogy a' franczok' hatalma napónként nevedvén, a' háborus környülmények 's a' haza szűksége, nemeseinek fölkelést parancsolt, 's az ifju Pörvály sem akarván a' többinél érdemletlenebb lenni: mint fölkel Hadnagy sietett kedyes hazája oltalmára, 's érte több apróbb csatákban szenvedte is a' háborus világ nyomoruságait. — 'S ehez még azt adjuk: hogy midőn Tüskevárnál heves csatára kelt volna a' dolog, Pörvály éltét vesztette volna már, ha egy huszár hozzá nem rontván, egy vágással a' rá emelt kardot félre nem üti, másikkal pedig a' dühös franczia fejét földre nem ejti. — 'S a' huszár Palkó volt, ki kantárán kapván a' leomlott franczia' lovát a' Pörvályé mellé akasztja mondván: „tisztelem az öreg Ts. Asszonyt küldöm néki ezen lovat „a' helyett, melly kezem alatt megdöglött!” — Ezzel

eltűnt a' huszár 's Pörvény alig ért rá gondolóra venni szavait.

Több háborgódások után megkészült a' békesség, 's a' megmaradt nemesség sietett csöndes honyjában, rá váró kedveseihez. — Pörvényné a' Tüskevári ütközet után holt hírét hallotta fiának, 's lélek szakadva sietett most Pápára, hol oszlék szét a' megyéjökbeli nemesség. — De mint változott szelíd örömmé aggodása, midőn egy a' sereg közül kivált Tisztben kedves fiát esmerete meg, ki épen, csak egy gyenge vágással homlokán sietett ölelésére. — Megczirogatta azután a' hozzá szagoló Darut, fia alá az őn méneséből került csikót, hálálni akarván neki, hogy épen hozta meg anyyi veszélyből fiát, — 's délután kocsira ülven, haza indultak. — Az uton elbeszélte anyjának Pörvény, mint szabadította meg Palkó, mit izent? 's mit küldött a' keze alatt megdöglött ló helyett? nagy örömeben leghajlóbb a' szív megengedni — Pörvényné is most kedves fia mellett szinte sajnálta Palkót, hogy nem jöhetett haza, 's kárát is illy jó indulattal megtérítvén, szerette volna ismét kocsisának; de ő távol volt szeretete honjától, 's még ezt nem engedte neki meg a' sors.

Csak elbámult Pörvény, midőn anyja este, Julcsája udvarára hajtatott meghalás végett, hol az utánna epedő szép lyány szives örömmel, 's zajló szívvel ugrott kocsiajtó' kinyitására. — Tudniillik, míg ő a' franczok közt táborozott, meghalt addig Julesájának egy gazdag Pap bátyja, kitől tetemes jószágot örökölvén, örömet elvállalta ötét Pörvényné is menyének, 's a' nem sokára következett Tisztújításon fia Szolgabíróvá választatván, meg is lett két holnap alatt a' nagy lakodalom, mindenek öröme. — Csak Örszi busult még nem tudván hol jár Palkója, 's csak bus nótákra fakadt fonás közben is, nem úgy mint máskor.

Egy délután, még asztalnál ültek az Urak, 's Örszi dudolva mosogatott, midőn egy fiatal huszár káplár vágatott udvarokra. — Érdempénz csillogott mellén.

's megkötvén lovát a' szederfához, bement. — Nem tartóztathatta Örzi a' fölsikoltást, midőn benne Palkóját esmerte meg, az Urak is mind kimentek elébe, örültek szerencsés megjötnén, 's az öreg Pörvárné is megköszönvén neki, mit fijával tett, leültette a' szobában, 's egy pohár bor mellett elbeszéltette vele viszonztságait. — Engedelmet kért Palkó először is szokásáról; de az felejtve volt régen, 's elmondta, hogy Regimentjök a' szomszéd falun marsolván keresztül, engedelmet kapott Hapitányjától; hogy régi jó asszonyának tiszteletére jöhessen. Örültek neki mindnyájon, de kivált Örzi öröme rajzolhatatlan, 's hogy mig Palkó benn beszélt, egy pár bögrét eltört, a' fehér edényeket a' cserép-tányérok közé rakta, hogy a' kutyák elejbe vizes kukoritzát tett, 's a' ludakat tömni csontokat vitt ki egy tányérral: ez mind nagyon természetes dolog, ha meggondoljuk hogy egy szerelmes lyány nem is tartozik eszén lenni, midőn öt évek oltá nem látott kedvesét először megpillantja.

Bucsút vett végre Palkó sietvén osztájához; de csak rövid időre, mert Regimentje téli szállásra a' környékben telepedvén meg: minden héten volt módja Örzsijét meglátogatni. — Esztendő mulva kitelt katonasága ideje, 's kinyervén eleresztetését vég bucsut mondott ötet szívesen sajnáló pajtásainak, vissza adván Királyjának azon kardot, mellyet Fölsége 's hazája védelmére mindég vitézül forgatott. — Megkönnyezte a' derék Kapitány jó káplárját, sajnálván benne a' jó katonát 's hiv szolgát eleresztetni, de Palkó megtévén kötelességét hazájának mint katona, mint jó polgár akart most nyugalomban neki használni, 's Örzsijét boldogítani, ki olly híven várt rá ennyi ideig, 's ezt meg is engedte neki az Ég, mert tekintetbe vévén a' Vármegeye a' mult háboruban hazájának tett érdemeit, fölvette ötet katonái közé, 's Pörvály Szolgabíró mellé rendeltetvén annak kértére, mint bizonyos fizetésű Vár-

megye katonája, elvette Örzsit, kivel boldogult élte napjait!

Gyurka is megjött katonaságából midőn már Palkó házas tüzes gazda volt, fegyverével mind eddig szolgáltán ő is Királyjának. — Palkó félt tőle először, hogy majd szemére veti neki volt véle bánását; de Gyurka baráti kezet nyújtott neki, megösmérvén azt, hogy mostani kimiveltségét, 's világi tapasztalását minnek olly nagy hijával volt, 's mit csak Palkónak köszönhet, nem adná sok borjas tehenért. — Sokat nevettek neki, midőn beszélte útját Olasz ország felé, midőn először fölébredt, 's magát vasban fekete kapczában, 's Olasz katonák közt látta. — De azok nem hajtottak szavára, 's ártatlanságát nagy nehezen bemutatván a' büntetést ugyan elkerülte; de csak ugyan katonává kellett neki lenni, olly háborus világban kapván a' katonán, 's ő is olly messze országától, nem tudván mást tenni. — Most haza jött örökös szabadsággal, még élő szüleinek öröme, kiknek mezei foglalatosságokba újra bele kapván, utóbb jól magát bíró, értelmes tapasztalt paraszt gazda vált belőle. — Palkóval 's feleségével mindég jó barátságban élt, nem feledhetvén el a' Sennyei lakodalmat, mellybe annyit esett kélt, 's min most sokszor olly jó izűen nevetet. — 'S Palkó, ha hivatalos foglalatosságai megengédtek egy két órát tölteni jó felesége mellett: édesen emlékezett rá, hogy ennyi boldogságának oka csak a' szökés!

HOVÁCS PÁL.

H A S O N L Í T Á S O K.

Vad öröm, — sótalan éték
Érdemetlen fény, — jeges felhő
Tévelygő gazdag — gyümölestelen fa.
Tudomány használás nélkül — silány föld.
Egyenetlenség — gyógyíthatatlan seb.

Ügyesség előmozdítók nélkül — metszetlen toll.
Igazság eltekerés — nemzetek' sírhalma.
Állhatatlanság — füst tűz nélkül.
Lelki szegénység, — kalitkába zárt szajkó.
Nagy lelkűség, — ritka tünemény.
Hizelkedő — veszedelmes bolygó tűz.
Ön - érzet, — a' neveltségnek bizonyos jele.
Ember szeretet — a' romlottságnak legnagyobb ellensége.
Egyetértés — halál ellen orvosság.

A' FÖSVÉNY' MENTSÉGE.

Intolerabilius nihil est, quam dives avarus
Quam stultus locuples, quam fortunatus iniquus.
P - S.

Megkell ugyan vallanom, hogy a' csillámló ásványok iránt, melyeket pénznek is nevezünk, különös hajlandósággal viseltetem, és a' vastag bőrü; de arany, 's ezüsttel megtölt kéznek bizodalmas nyomása bujabb viszketeget okoz bennem, mint egy kellemes szelíd szűznek selymes de üres kezecskéje.

De ki tehet természet ellen? Én erről már szám-talan orvosokkal tanácskozván, megfektetém magamnak e' különösség' rejtekét, kik is ezt egy szóval, és lélekkel a' galvanismus' munkálódásának tulajdonítják, melyet a' villogó ércznek alkotásom' legkisebb részei-re való hatása okoz.

Reménylem, hogy igen nagy hecsben álló társaimat ezen nyomos ok engesztelőbbé tévén, szívemet szemrehányásaik által többé epeszteni nem fogják; mert a' pengő aranyokhoz vonzódásom' eredete természeti okokból folyván, azt magamból kiirtanom lehetetlen.

Ö. BONYHÁDI PERCZELL ISTVÁN.

A' V Á R Á S.

Schiller után.

Nem nyilt e meg a' kicsiny ajtó?

Nem a' kilincs csördüle e?

Ah nem, csak lengeteg fuvall

Nyáreornyeken zizeglve.

Zöldellő lombok, oh éküljetek

A' bújsugárlót fogjátok fogadni

'S árnyékló hajlékot készítsetek,

Kedves hüs éjbe titkon öt zárhatni;

Ti édelgő leblek serkenjetek

Enyelgve rózsa arczit 'csókolgatni,

Ha majd szép testét könnyű lebegtébe'

Viszi a' gyöngéd láb szerelm' ölébe.

Csitt a' sűrűn olly sietőleg

'S suhogva mi csörtete ált?

Nem, egy madarkát űze fel

Gallyról ijedte, 's a' szállt.

O nappal! oltsd fénylő fáklyádat el,

Jöjj szellemi és nyájasan figyelve!

'S terjessz biborfátyolt körösleg el

Mélytitku gallyakkal körülölelve.

A' lesködök elől gyors szárnyra kel

Amornak kénye minden fényt gyűlölve.

Csak Hespernek szabad csendelgve itten,

A' hallgatónak nézni azt meghittén.

Ha szózat e' távol a' vallyon

Mint lassu sugás rebegve?

Nem, hattyu úszik tó' ezüst

Hullámain lebegve.

Fülembe mi öszhangok csengenek

Csörg a' szökőkut bájlón ömledezve,

Zephyrcsóktól virágok rengenek,

Minden lény vidúl kéjre gerjedeze.

Baraczk, 's a' szőlő élve intenek

Dagadtan zöld level megé rejtezve.

A' fűszeres levegő' langy habzatja

Gyult arczaím' lobogtát oltogatja.

Nem lépteket hallok e erre?

Az ernyes ut nem suhogott?

Nem, a' gyümölcs hullott-le csak

Alatta terhinek ott.

Bágyadva halványulnak színei

A' napnak, 's lángszeme elhunyt egészen;

A' hőt utált virágok' kelyhei

Az esthajnalban megnyílnak merészen;

Feltűnnek az ezüst hold' fényei,

'S ég föld nagy masszák' olvadványa léssen.

Igéz övöldva minden kecs' bájlatja,

'S a' szép magát lepletlenül mutatja.

Mi csillog a' lenge homályból

Fejérleve selyemruhaként?

Nem, a' sötét taxusfalon

Az oszlopok adnak fényt.

Vágyó szív szűnj tovább remélni még

'S elődbe csak bájképeket tüntetni!

Üres a' kar, melly őt ölelni ég;

Nem képes árnykép e' keblet hűthetni;

O, hozd ide az élet nékem ég,

'S engedd szelíd, gyöngéd kezét illelni,

Vagy csak köpönyege' szélének árnyát!

'S hiú álmom legszebb életbe lép-át.

'S mint percze az üdvnek az égből

Nem adva neszt bájaival,

Látatlanul úgy jöve a' szép

'S felkölt vala csókjaival.

SZENT MIKLÓSSY.

E L S Ő C S Ó K.

Csak pallagi lyán vagyok itt a' mezőn
Vígán terül el juhom a' legelőn;

Kedvemre delettetek a' ligeten,

Míg égne fölöttem a' nap hevesen.

Árnyékba' virágkoszorút kötözök,

Áh! friss koszorúmnak hogyan örülök!

A' nap' tüzelő heve össze szorúl,

'S lankadva, virágkoszorúm le konyul,

Friss ér csereg a' buja völgy' fenekén,

Éleszteni a' koszorút, megyek én;

A' vízben egy ifju locsolni segít,

Csörz öntözi, 's a' koszorú ki virít.

De nem vidul erre az én örömem,

Sőt hervada lankada minden erem.

Hozzám jöve Csörsz ma, hogy üldögelék,

'S ültömbe' megint koszorút kötözték.

Majd dalt fuvok én ridegen, szomorún,

'S elmém repes itt is a' nyájas ifjún.

Mint farkas akol körül, úgy fanyalog

Csörsz, 's észre se véve ölébe be fog.

„Add szép koszorúd' nekem ifju leán”

Kér, 's elhalaványodom, által adván

„Add csókod' is én nekem ifju leán”

Kér, 's arczom im újra hevüle szaván.

„Lyán csókokat osztani egy se szokott”

Így szólltam, iramni akarva legott;

De lábam alattam a' földre tapadt,

Nyelvem, ha beszélni akart, elakadt.

Csörsz, ajkamat ajka felé ragadá,

Fütyös kis ebem tüzesen ugatá;

'S míg a' kutya szökve körül ugatá,

Ő csókomat ajkival elragadá.

BALOGH JÓZSEF.

A' TITOK.

Láttam szép szemeit szerelemtől égni; nem értém

A' titkot, 's könnyű ésszel epedni hagyám.

Égtem, 's ah! remegék kijelenteni lángomat; a' lány

Érté a' titkot, 's hév kebelemre simult.

A' MEGALÁZTATÁS.

Büszke valék egykor lánynak hódolni; mosolygott

Ámor, 's várj, ugymond, büszke alázva leszesz.

Jött a' lányka, 's varázs szemeit rám tüzte; lerogytam

Lábaihoz, 's fogadám: rabja örökre leszek.

A' FÜLEMILE.

Mért Philoméla, miért zavarod meg az éjjeli csendet?

Vagy te is álmatlan töltöd el éjjelidet?

Szépen hangzik amott a' völgynek hűves öléből

Érzékeny panaszod' bús dala erre felém.

Most lángzó kebled' forró epedéseit, ismét

A' gyötrő szerelem' kinjait ömledezed.

Menj édes zengő, ha hogy Emma dalodra felébred,

Hív szeretője talán akkor eszébe jutok.

ÁMORHOZ.

Távozz Ámor ezen lágy szivből, kérlek örökre

Távozz; nem tűröm lángjaid' íme tovább.

Más, de keményebb szív érezze hatalmad' ezentúl,

Melly még nem nyög anyád' rózsza igája alatt.

Vagy ha talán nem akadsz tüstént ilyenre, szerelmes

Gyermek, kérlek, csak Emma ölébe röpülj.

E M M Á H O Z.

(Boileau után)

Minden boszont már.

És egy nap olta

Úgy látszik Emma

Szerelmet érzek.

Ez újság téged

Haragra lobbant?

Bocsáss kegyetlen; —

Nem érted égek.

HETÉNYI.

ANDOR' PANASZA.

Kis leány, nagy leány

Mit ér, ha hamis?

Főlebb is, alább is

A' szomszédban is.

A' kis lány ostoba:

Más elcsalhatja;

A' nagy lány agyafűrt;

Megcsal szózatja.

Illy gonosz világban

En azt gondolám,

Ne legyen soha is

Egyhez kötve szám:

Csókolok, ölelek

Tizenkettőt is,

'S ha ezek közt [sincs jó,

Huszonkettőt is,

'S majd azt viszem haza

Víg szüret után,

A' ki nem néz vissza

Legények után;

Hinek szeme nem jár

Minden szem után,

Kinek lába nem fut
Minden zaj után;
A' ki nyomot nem hágy
Kis lába után,
Megy is, otthon is van,
Még 'sem boszorkány.

ILUS' PANASZA.

Nagy hiba az nálunk,
Egy illy faluban
Hogy ennyi ember közt
Legény alig van:
Kit nátha nyomorít,
Kit meg' a' keh bánt;
Peti balra sántít,
Bandi jobbra szánt.
Egyik szöke volna,
'S tüzes a' haja
Másik barna volna,
'S nincs is már haja.
A' ki józan, hideg,
Mint a' jégverem;
A' ki boroz, orrán
Bibircsó terem.
Hordja el a' tatár
Leányságomat,
Én ma holnap férhez
Adom magamat;
Bükfából vágatok
Férjet magamnak,
A' sarokba vetem:
Jó lesz czobornak.

PATA.

K E T T R E D É S .

1.

Milly czél felé fussak ?
Hogy a' boldogságnak báj ölébe jussak ;
Hol inség ne nyomja megvidult szívemet ,
'S ne terhelje gond , bú kiderült fejemet ;
Hol minden gyötrődés semmiségbe füljön ,
'S könnyem is csak örömömbe húljon .

2.

Hol van az a' tájék ?
Hol az izzadozás jutalomná váljék ;
Hol örökös tavasz szellőji lengjenek ,
'S a' madarak mindég örömdalt zengjenek ;
Hol a' tiszta csermely' kristály tükörére
Soha még zavar 's moesok nem ére .

3.

Hol van a' nyugvó pont ?
Hol a' fejtörés már többé álmod nem bont ;
Hol fárasztó munka nem csüggeszt tagokat ,
A' pihenés készít puha pamlagokat ,
Hol nem kell kergetni az álombábokat ,
Csak ölelni való alakokat .

4.

Mellyik úton járjak ?
Hogy érdem pálmára biztos hittel várjak ;
Hogy csak a' jelennek igyekezsem élni ,
Ne a' jövődőtől remélni és félni ;
Hogy megelégedés lebegjen felettem ,
'S kívánt tárgyat leljen szeretetem .

4.

Jó e ezen pallya?

Ezen szívem mire vágy azt feltalálja?

Mellyen most vándorlok; vagy tán mélységekre

Vezet, 's mászhatatlan meredekségekre;

Vagy bukkást segítő gajjal 's göröncsökkel

Van terítve 's szurós tövisekkel.

6.

Mellyik lesz az a' hely?

Hol csak szép honnomért lángolhat ez a' mejj;

Hol kezeim ezen köz édes anyának

Méltó áldozatot buzgón nyújthatnának;

Hol egy igaz, munkás, hív fia lehetek,

'S nem fojtják el hálám más érzetek.

7.

Miért zajlik e' szív?

E' titkos, e' hév vágy hová és mire hív?

Hát csak gondgőz borong ifjui egemen,

Homorság paczkázik mindég víg kedvemen?

A' sors sullya alatt kelletik könnyeznem?

A' remény mosolygva súgja ezt: „Nem”.

FOGARASY JÁNOS.

K A Z I N C Z Y H O Z.

Péczellen, Martius' 31d. 1829.

Láttalak, ősz Bajnok! láttam vala a' szelid alkonyt

Arczodon, és titkon könybe borúla szemem.

A' viharok' mérgét — nemesen harczolva — kiáll'tad,

Már rabod a' vak irigy, — és Tied a' diadal.

Hordozod a' koszorút, — megvívta fejednek az Érdem;

Büszkén zengi Hazám, Lantosok' Attya! Neved'. —

Míg Buda áll, 's Magyar él, Te is élsz — 's számodra

szívében

Hálás emlékül egy Nefelejtske virít.

Még sok Írigyed van, 's lásd egy vagyok én is azokból;
Fájlalom azt, hogy nincs Têged előzni erőm!

SZENVEY.

A Z E M B E R E K.

„Eredj le, monda egykor Jupiter az emberiség' Geniusának, 's kémleld ki mi módon lehetne mindannyinak eleget tenni; mert a' sok panasz, 's isteni székhemhez felható siránkozások megindították atyai szívemet.”

A' genius hiven eljár a' villámok urának nagy parancsolatjában, 's több év' elforgása után vissza térvén, felséges uram, ugymond, bejártam rendelésed szerént a' föld' kerekét, 's legelőbb is a' pórt keresém fel; ezek nem másért csak kenyérért, 's egészségért könyörögnek szent széked előtt; a' középsorsuaknak a' szerencse az előbb érintetteket megadván ezzel megelégedni épen nem akarnak és kérelmököt a' végett terjesztik elődbe, hogy számtalan szégyenes irigykedésnek okot adó világi méltóságokkal, 's Darius' kincsével ajándékozd meg őket. A' nagyok pedig helyzetökkel ugyan megvannak elégedve, csak örök életért esedeznek.”

Haragosan sujtá el ekkor a' megháborodott isten legnagyobb villámát 's mennydörgő szava így hangzott a' megrendített világ felett:

„Rendeltetésteknek megfelelni egyetértve nem akarok, 's mint látom gyengék is vagytok, azért villámom éri azt, ki ezentúl legkisebb kívánságát előmbé terjeszteni bátorodik.”

Ö. BONYHÁDI PERCZELL ISTVÁN.

A' SAS, és FOGOLY.

S a s.

Tested ég felé megy, lelked vált pokolnak;
Mi dolog ez földi, csak nem akasztanak?

F o g o l y.

De biz' azt cselekszik jó uram, saskesely.

S a s.

'S mért?

F o g o l y.

Egy oroszlának sas-szárnyát loptam el.

S a s.

Hah veszsz! a' szárny enyim.

F o g o l y.

Hát te oroszlán vagy?

S a s.

Megbocsáss, eh' vagyok, 's te kövér falat vagy.

CSABA.

S O N E T T.

A' boldog évek' első hajnalát
Ünneplő lányka' karján ringadozva,
'S a' szűz kebel' vágyában osztakozva,
Ohajtám jöni éltem' nappalát
De hű érzelmem' biztató szavát
Csak a' vadonból hallám viszonzva
'S a' vész' dühét látván felém habozva
Veszíteni féltém szívem' fő javát.

Igy üldözöttet, sajkám' árboczával,
Egy messze földre visz a' csüggedés,
Remélve olly hont, hol nincs szenvedés;

Itt láttam őt, 's a' vándor partra kelt,
Olly partra, mellyen égi látatával,
Öröklő üdvvel, e' hús szív betelt.

K. M. T. K.

VÁRADI TÖKÖK GÁBORHOZ.

Midőn a' csendes est' homályain,
Barátod' karján függél elmerülve,
Lágy bánat lévén arczodon terülve;
Höny reszketett felednek arczain.

Most ím', léted' rózsás virányain,
A' mint báj-hölgyed' keblén csüggsz hevülve;
Ez árva szív is felvidül, örülve,
'S felejtí, hogy köd van jobb napjain:

Köd, hol reményem nyugszik eltemetve,
Mellyet az ifjú hajdan álmoda,
'S egy kép! ah tűnj — ha már békém oda.

Te nőt ölelsz, olly szépet 's mennyeit,
Te holdog! én még, tégedet szeretve,
A' sorsnak tűröm játszi kényeit.

H. M. T. K.

EPIGRAMMA.

Göthe után.

Ah, elutaz lyánkám, 's száll íme hajóba! — Királyom,
Éol! tarts szélvészt vissza, 's lekötve vihart!
Balgatag! a' szélvészt te ne féld, szállít-meg az isten:
Féld a' leblet Eósz' szárnya hizelgve ha leng.

SZENT MIKLÓS.

MINDENNER VAN HASZNA.

Vígjáték egy Fölvonásban.

S z e m é l y e k.

Duzma Kajetán gazdag Árendás.

Zsuzsó, leánya.

Nözse Gusztáv.

Églaki Jónás.

Csöndes Imre.

Sára, öreg asszony Duzmánál.

Játékhely: Sziklás hegyoldal; a' tetőn Várom-
ladék, távolabb a' völgyben egy Falu.

Reggel; a' nap kél.

Églaki (egy szikla darabra könyökölve, — előtte
író eszközök. Darabig homlokát dörzsöli, tollát rágja;
— végre föl kél, 's sétál) Az ember szerelmes: aztán
csak versel; legalább akar, mert nem mindég sül;
mint rosz szerszámu puska! (írását nézi) csak a' sok
törülés, fölkiáltó, 's gondolat jelek; más semmi. Még
egy böcsületes strófára se mehettém hajnalolta, 's már
a' nap is föl jött! Hiszen csak az a' gondolat hohér; a'
kadencia ne volna, föl se venné az ember; de ez el-
akaszt, mint nagy homok a' szekeret (olvas) „Szeret-
lek én szívem Zsuzsó!” — milyen jól kezdi? 's ször-
nyű sors! Zsuzsóra nem kapok kadenciát! — Zuzó,
maró, való, fogó, — mind ó-ba mennek ki, csak
aplicálni lehetne! (gondolkodik). Vagy nem! — jó lesz
turó; az embernek azért feszeleg keblében a' költői
szellem; hogy abszurdumokból csináljon, szépet, ér-
deklőt, szívreható; (ír)

Szeretlek én szívem Zsuzsó,

Nyakad fehér, mint a' Turó!

Brávo! fölséges a' hasonlítás! már megvagyok szólva,
abban nem hagyom; ezzel megnyerem, (ismételi az
előbbi verset). Jól megy! meg kell énekelni a' szépet,
aztán enged mindjárt, mint jég, napsütésre. — A' nya-

ka már most fehér; hát a' szeme milyen legyen? —
kék, mint az ég; nincs ennél szebb, illik a' fehér
nyakhoz, mint zsebbe a' tele erszény, — aztán Zsu-
zsónak is úgy tetszik ilyen van; de ha épen nem is,
szabad a' Höltőnek izlése szerint szint választani, 's
nekem a' kék tetszik — punctum. — Hogy lesz hát? (ír)

Szép a' szemed; mert mint az ég,

Ollyan kerek, meg ollyan kék,

'S fényes mint új bádog torony,

Hév nyári nap sugárzaton!

(ön tetszéssel) Egész a' bámulásig folynak verseim, —
tisztán, mint fővenyen a' patak, megszállják a' lelket;
mint Rajméh az árnyékos bodzafát! — Szem, nyak,
már meg van, homlokról is kellene valami. (ír)

Szép homlokod' magasztalom,

Emelkedett, mint a' halom.

Arcod mint lapta gömbölyű, —

Hajad bájló kender színű!

az az szőke! in parenthesi nem árt oda tenni, a' ki-
fejezés kevéssé új; de annál nagyobb dicsőség a' költő-
nek. No még mi sül? (ír)

Piros szádnak mosolygása,

Édes, mint a' czukros kása.

Szép rendben áll fogad sora,

Mint parádén a' katona.

Kezed kicsinke, 's mint a' ma

Sütött czipó, ollyan puha

Ti oh szép kis kövér kacsók

Rátok de illenék a' csók;

Mint kis csirkék közé a' tyúk,

'S mint száraz ágra a' kakuk!

Jól van! illy szerencsével, illy könnyen, illy hamar
rég nem dolgoztam. Ha ennek foganatja nem lesz; úgy
nincs igazság Helikonon, 's én mind a' kilencz Muzsát
apjostól leátkozom onnét mérgemben! — még csak egy
kis conclusió hibázik. Hogy szépek a' kacsók, 's illenék
rájuk a' csók: addig már ki van vive; most azt kellene

még valahogy a' végére játszani, hogy azt én szeretném azon szép kis hó halmocskákra aplicálni. E' már bajosabb lesz; de megpróbáljuk, (gondolkodik könyökére dölve — néha ír).

Csöndes (vadász öltözetben, puskával jő). Szép reggel! gyönyörködhetik ben a' kinek semmi baja sincs; 's szabadon lélegphetik a' fris levegőn, — ki nem rab! Már én ezen túl vagyok! az ember kedve borong; aztán csak szeretné ha az ég se volna tiszta! nekem kék szem kél a' nap helyett, csakhogy nem süt rám, — még árnyékban vagyok. — De a' szeleburdi kipez, kapoz; az okos vár, — vagy ha mellette szerelmes: sóhajt, képzelődik, 's ált libeg az idő, mint hullámon a' sarka. Ez perse bolondság! mondják öregeink; azonban ők is ált estek rajta. Nem vetek neki 50 esztendőt; én is megfogok változni reménylem, 's akkor majd mondom „haj! nem úgy volt a' mi időnkben!” — de még addig csak örömet el lesném, mit akar a' vén árendás leányával? az meg velem? (puskáját leteszi 's egy sziklára dől).

Églaki (kancsal szemmel Csöndes felé) No! már meg itt van ez a' veréb ijesztő! csak confundálja az ember fejében a' szép ideákat, minden reggel megjelenik mintha paranesolnák. Ha öregebb volna azt gondolnám valami várbeli öslélek; de fiatal — aztán puskával jár.

Csöndes Ma, vagy soha! ha lesz, ha nem lesz! A' kosártól tartok, tartok; de csak azért, hogy majd csufolnak vele! különben biz én nem igen bánom, akár mint üt ki a' dolog. — Atyám a' familiára provócál, aztán csak sürget, hogy házasodjam; de mit tesz az ember, ha — — no! majd elválík! (meglátja Églakit). De miféle fráter az ott? úgy tetszik daraboltá minden reggel itt kapom, csak bukdácsol a' sziklák közt, mint réce a' nádasban, megszólítom, tan tudna a' szép Zsuzsiról valamit. — Hej! Uram!

Églaki (nem hallást tettetve — tovább ír).

Csöndes. Igen elmerült, olyan tudós formája van! Tán csak nem süket? — Uram! halja az Úr?

Églaki. (magában arra nem nézve) Vinné ördög a' zajos emberit! épen egy szép kadentziát ütött ki fejéből — micsoda kár? pedig mindjárt kész volnék.

Csöndes. (erősebben) Mit dolgozik az Úr? vagy süket? mi?

Églaki. Süket, süket; nem hallok semmit. Jó volna az Úr nyelve kelepnek!

Csöndes. Kelepnek?

Églaki. Igen, igen, szőlőhegyre, seregélyeket ijeszteni!

Csöndes. Uram! ha akarom ezt sértésnek veszem.

Églaki. Akarjon az Úr a' mit akar; de engem itt ne háborgasson!

Csöndes. Miben? 's mivel?

Églaki. Munkámban, a' mihez az Úr nem ért; egyébb barbarus nyelvével, 's iszonyú torkával zavarja a' szép gondolatokat!

Csöndes. Nekem nagyobb panaszom lehetne az Urra; mert darabolta nem kapok semmi vadat, — mind elrezzenti az Úr, jó volna kánya ijesztőnek! úgy ül ott mint lyukában a' Róka ha megszalasztották; nyakig a' sziklák közt, aztán csak emelgeti fejét mint a' gyík!

Églaki. Ez személysértés! köszönje az Úr, hogy nagy tűzben vagyok, 's fönlengő lelkem restel most holmi hijábalóságokért földre szálni mennyéből!

Csöndes. Hölcsönbe esik. En is sértve vagyok, az Úr által.

Églaki. Igen! de az Úr nekem itt kárt is tesz fecsegésivel — 's punctum, most ne zavarja gondolatimat!

Csöndes. A' gondolat vissza jő; de a' madár elszáll. Nekem is kárt tett az Úr!

Églaki. Hérem az Urat! egy csapat Fogoly csak elébb röpült fejem fölött keresztül — nem messze száltak, ott a' völgyben — megnézhetné.

Csöndes. De én kérem az Urat, gondolkodni bátorságosabb helyre vegye magát; mert még ma itt a' szikla hasadékok közt füles-bagoly helyett — srétet kap!

Églaki. (mérgesen fölkel) Mit? én füles-bagoly? ezért megkövessen az Úr; mert megboszulom — Epi-grammát írok rá!

Csöndes. Jobban fog az én puskám az Úr Epi-grammájánál — nem félek! (közelebb megy).

Églaki. (csöndesebben) Hát fegyvere is van? Üm! — mire van töltve? verébre, vagy farkasra?

Csöndes. Illy sziklák közt suttogó rókára mint az Úr!

Églaki. No! no! kérem, csendesedjék. Látja Tollharczra örömet szálnék; mert abban nem hal az ember, 's vér helyett csak tinta foly; de puskához nem értek, azt se tudom hol kell elsütni, — Aztán meg mintha valaha láttuk volna is egymást?

Csöndes. Nekem is úgy tetszik! tanúlt az Úr Váradon?

Églaki. Hogyne? Csöndes Imre — nem de?

Csöndes. Églaki Jónás?

Eglaki. (megöleli) Jónás igen! lelke Imrém!

Csöndes. Valóban, nagyon örülök találkozásunknak!

Églaki. Hát én? Ha egy más bőr volna itt, — mindjárt kiugranám a' magaméból! Lám! az ember csak tüzeskedik egymás háta megett; pedig okosabb szemközt nézve, végire járni a' dolognak. — Ül le nálom édes Imrém! nyughelyeim való, hogy egy kevéssé keménykék; de képzeld puháknak, mint én!

Csöndes. 'S itt Te hon vagy?

Églaki. Szja! nekem igen tágas szálásom van. Hon vagyok az ég alatt mindenütt. Lelkem fentebb sphaerakban jár, — 's a' durva testnek szikla göröngyök közt is jó helye van!

Csöndes. 'S mibe foglalod magad itt, te Églakosa?

Églaki. Tudod még Gymnazista koromban Vocation volt a' lelket emelő költészégre; ha akartam, már akkor nem értette senki mit írtam. Szja! a' gondolat magas, a' közlélek alacsony -- azt csak bámulni kell! no tudod mai világban az embernek semmi ollyas kinézése, — a' szent szikrát azonban, mind inkább érzem, keblemet égetni, — lángra gyújtám hát, szabad feket engedék gondolatimnak; most már senkitől utól nem érve fön lengek, 's nevetem tündér váramból a' világ bolondságát!

Csöndes. Ugyan elkerítéd! ha Ügyvéd létemre a' tekervényes kifejezésekhez hozzá nem volnék szokva; majd nem is értenélek!

Églaki. Ez a' Qualitásom az épen, mit nem cserélnék el sok millióért; hogy ha akarom senki sem ért. — Hét sort írok barátom; de több dolgot ad megértése, ívekre terjedt replikáidnál. — De ugyan mi hozott össze minket így ma itt?

Csöndes. Tudod barátom az Ügyvéd sok; a' pör kevés — nagyon jámborul kárunkra a' világ, 's így csak vehet magának az ember egy kis időt kísétálni.

Églaki. 'S épen ide?

Csöndes. Csupa vadászi kényből — látod puskával vagyok.

Églaki. Üm! szerencsésebb volna tán csalogban, vagy nádas tavak körül a' vadászat! hisz itt egy verébfiat se látsz. Ezen sziklákon barátom a' mult hős idők homályos éjje borong borzasztó esenddel, — 's ebbe csak a' költői lélek láthat be; aztán kutyád sincs!

Csöndes. Mindegy nekem ha bagoly is, csak leesség ha rá durrantok — engem ez mulat. Hanem neked mi dolgod itt Jónás?

Églaki. Hah! azt csak kérdeni is! Nézd, ezen bús váromladékok, nézd a' mohos sziklákat, a' falakon ingó magas fű szálakat; 's ha még sem feszül kebled: jele, hogy avatatlan vagy. — A' dicső hajdant csak itt képzelhetjük, a' hős magyar világ ilyen falak közt

diszlett barátom. — Egy kövön többet látok itt; mint te az egész Corpus Jurishan, megszáll, elragad a' régiség! — Látod azon düledék falakat? látod szakálos Őseinket onnét mint pillogatnak rád? — meg lehet valami rajtad — nem tetszik nekik. —

Csöndes. Semmit se látok barátom, csak néma köveket!

Églaki. Igen! mert gyenge a' szem! ezt úgy is tudtam; többé hát ne kérdezd, mit keresek itt? mert én látok, 's te vak vagy! Látod, épen most készitek egy iszonyatos Eposzt ezen várról, minden rettenetes szó ben lesz a' mit tudok, mondj te is néhányat mert már kifogytam belőlök!

Csöndes. En nem tudok nyelveden; hanem hát olvass munkádból valamit, majd vagy elalszom rajt, vagy mi!

Églaki. (szomorulva) Igen! olvasnék ám örömet; de — de — látod — de, a' mi már kész, nincs nálam, tiszta papirost hoztam folytatni, 's még üres. Hanem így kezdődik ha jut eszembe;

Rettenetes kőszál! iszonyúan, mint az ítélet
Hirdeted e' szörnyű Várnak hajdanti virágát.
Nagy csúcsodra ki fölmaszott irtózatossá annak
Völgybe tekintése! 's a' t.

hát hogy megy?

Csöndes. Jól! egész a' lélek rázásig!

Églaki, No lád! aztán vagynak szelídebb Liráskáim, ömledező Sonetteeskéim, csipős Epigrammáim. Ezen utóbbiak a' fegyvereim, mint neked a' puskád. Éppen készülök közre bocsátani őket, hogy legyen mit bámulni a' világnak! most készül egy kis szerelmes Dal is. Tudod itt örömet dolgozom, ha magam vagyok, — ha senki se háborgat — hisz értesz?

Csöndes. Hogy ne? most magyarul beszélsz, akar ezitáljak rá Ovidiusból!

Églaki. (felre) Bár egy kurhélya téged ezitálna el, már a' nyakamról! (fönt) Barátom azon előbb említett foglyok nem messze szállhattak — megnézhetnéd! —

Csöndes. Ném az Jónás! Te mennél inkább elinnét valamerre. Lád én itt egy nagy Sast lesek, ide szokott szállni a' fal-csúcsra; szeretném ledurrantani. Te itt úthban vagy, — veszedelmes a' hely, a' srét szanaszélta megy, aztán beléd akad

Églaki. Ne hidd hogy ide Sas szállna; tudnám én azt! inkább valami kis Gerlicze forma tán, olyan kék szemű — mi? Barátom így elvesztél, ha leányt lesel nem segíthetlek; mert lád:

Szelíd, a' lyány; de csalni kész,

Bár néha szép szóval teléz.

Ha nem vigyázz eléggé; hát

Meg fog mint csapta a' rókát!

Ficzkándozhatsz aztán szegény

Rabláncz közé szorult legény:

Nem szabadulhatsz, mint a' csik

Varsából ki nem úszhatik! —

Való, hogy sok leányka szép;

De csókja méreg, szája lép;

Megfogja a' legényeket,

Mint enyves vessző a' legyet.

'S ott hagyja fogva, 's ő vigan

Más szebb virágra ált suhan!

Vigyázz hát ifju! a' csalárd

Szépet közelre bé ne várd.

Fuss tőle mint agártól nyul,

Herüld! bár néha rád simul.

Fogadd szómat! könnyen nevetsz,

Míg a' varsán kívül lehetsz.

De hogyha már becsaltanak

Meglásd, ott holtra kinzanak!

Ajánlom édes Imrém ezen verseket; majd egyszer letisztítom — tanuld meg könyv nélkül, hasznokat veszed!

Csöndes. Köszönöm! magam is így érzek. Majd én járnék ám leány után!

Églaki. Perce hogy több haszna lesz; ha csak teszem az említett csapat foglyot keresnéd is föl, — mondom nem messze szálltak!

Csöndes. Nem! megdesem a' Sast, ha estig itt kell is ülnöm!

Églaki. (félre) Már el nem megy! ma újra füst-be megy plánumom! (fönt) Itt elunod magad! én nagyon örülök hogy láthatlak; de nem mulathatlak!

Csöndes. Ne aggódjál! ledőlök majd egy szikla mellé — csak Te dolgozz.

Églaki. A' tulsó oldalára mennél a' hegynek hát. Lád itt nap süt — ott árnyék van!

Csöndes. Már én csak itt maradok. Neked kellene inkább árnyékot keresni. A' nap papirosodra süt, aztán szemed rontja (távolabb le dől).

Églaki. Hanem engem ne turbálj! (magában) Mindjárt itt lesz az angyal, 's a' vers nem kész, aztán megint semmi se lesz belőle. Nagy Fátum! (ír).

Csöndes. (Könyvet húz ki zsebéből) Mig el jő, addig olvasok valami szerelmes verseket, — meglehet hasznokat veszem! Csak az a' Poeta útban ne volna, ma végire járnék a' dolognak; de majd az mindent el ront! (olvas).

Églaki (lesi amaszt). Biz olvas! már szerelmes! vége van! bizonyosan a' szép Zsuzsót lesi ő is itt, — 's azt mondá Sast les! bánom hogy meg nem néztem, meg van-e töltve a' puskája? már vetélkedő-társ! Horrendum! (ír)

Csöndes. (Églakit lesve) Ír ám ni! már innét ki nem hajtja a' förgeteg is! bizonyosan Zsuzsót várja. Criminalis dolog! itt el nem kerülhetjük; hogy Colli-sióba ne jöjjünk! (olv.)

Nőzse (jó). Azt mondák itt megláthatom, más-hol nem lehet hozzá férni. A' leány szép, az apja nyakas, — átkozott állapot! Hanem szép lyányért falat is ugrik az ember, — nem sajnálom fáradságomat, — csak haszna legyen. A' vén árendás mondják örzi leányát, mint pénzes ládáját; pedig hasztalan! — beszéllek vele akár hogyan. (körül néz) Romános táj, nem csud! hogy szereti a' szép Zsuzsó meglátogatni. — De mi-

féle emberek azok ott? egyik ír, másik olvas. Ez a' hegy egész Helicon! valami szerencse várandók lesznek, tán kicsinált plánum szerint. Ez nekem nem tetszik — az embert csak akadályozzák!

Egla ki. (Nözsét meglátva) Tán ez is Sast akar löni? — de puskája nincs, inkább leányt les. Már vége van! ez szép legény, 's a' lyánkák csak a' külsőt nézik. Már bizonyos a' kosár! — a' hűtelenre csak megirom előre az Epigrammát!

Nözs e. Ez furcsa két legény lehet! meg kén szólitanom! hej! barátom!

Egla ki. Nem tudom! nem hallok! süket vagyok, pedig mind a' két fülemre! —

Nözs e. Csak azt mondja meg az Úr, kié ez a' Vár!

Egla ki. Rókáké, vércséké, baglyoké, gyikoké, kigyóké, békáké — aztán még egy nagy Sárkány is lakik benne, nem igen tanácsos soká késni alatta!

Nözs e. Hát az Úr nem fél?

Egla ki. Én már megszoktam — az Úr halálra ijed tőle!

Csöndes. Jonás! ne háborgass.

Egla ki. Én nem barátom! — Ez az idegen Úr nézd-e? (félre) bárcsak össze vezethetném őket, aztán magam maradnék!

Csöndes. (föl kél) Hát mit akar itt az Úr? (félre) bár megijedne tőlem, aztán elmenne!

Egla ki. (oda megy) Igen ám! mi dolga itt az Úrnak?

Nözs e. No, no! csöndesen barátim! hiszen nincs kitáblázva a' táj! — Én festő vagyok, 's magára voná figyelmemet ez a' szép vidék! különösen most az illy régi várakat akarom mettzésben adni, — azért nézem ezt is!

Egla ki. No hát nézze meg hamar az Úr! látja ott egy düledék fal, rajta két ablak; amott egy mohos szikla, rajt egy bagoly; — most már menjen festeni!

Nö z s e. Nem illy könnyen megy az! egész nap itt kell néznem!

É g l a k i. Hu! hisz ugy megvakul az Úr! (félre). Ez az obscurus ember most mindent elront (fönt) Aztán itt ma nem is festhet az Úr — jöjjön holnap; mert látja nekem itt a' sziklák közt dolgom van, aztán majd közibök fest az Úr; 's a' Rajz hibás lesz.

C s ö n d e s. Én meg egész nap itt lövöldözök, az Úr véletlenül meghalja a' puffanást, — megdöbben, — el rántja a' huzást, — 's vége a' munkának!

Nö z s e. Ma nem dolgozom, csak nézem, azért mi megegyezünk.

C s ö n d e s. (félre) A' hol ni! pedig jö már — soha nem tudom mit csináljak (megy)

É g l a k i. No elmégy barátom? — jól teszed!

C s ö n d e s. Csak egyet fordulok, ha valamit találnék, — mindjárt jövök! (el)

É g l a k i. (félre) Hu! már jó az angyal — mit csináljak? — már csak próbát teszek! (megy)

Nö z s e. Hová? hová?

É g l a k i. Egy szép gondolat jött fejembe, megyek — irok — (föl megy a' tetőre, 's a' várfalak közé rejtetik).

Nö z s e. (egyedül) Különös két ember! előbb ők akartak engem elijeszteni, — 's most magok szaladnak el. Gyanitom; ezek valami szerelem speculációból ténúhetnek, mesterséggel akarják megnyerni a' Szépet, ha! ha! ha! holott legegzenesebb a' természet útja. Vig Játékba igen; — jó; de életbe nem való. — Szemközt kell nézni a' lányt, 's kipillantani belőle az igent; ha nem! ez is jó, — azért egy okos ember se lövi magát föbe! az illy vágytársak eszközlik inkább, hogy sem akadályoznák a' szerencsét. De im! már jó a' szép lány, — hátra vonulok egy kicsint, had nyugodja ki magát! (távozik)

Zsuzsó, Sára jönnek.

Sára. Az ember majd lelkét sétálja ki — csupa jósból!

Zsuzsó. Inkább szinte frissülnek a' tagok a' reggeli levegőn. Ni milly' eleven, vidám vagyok!

Sára. Elhiszem, a' Hisasszony este is olly eleven, mint reggel; de az illy öregnek jobb volna még nyugodni — csupa megkémélésből is.

Zsuzsó. Hát elfáradt Sára asszony? — ugyan sajnálom!

Sára. Sajnál? de csak csupa szokásból — nem de? — én azért örömetst fáradok; csak már még is vége lenne egyszer ennek a' sok haszontalan sétálásnak.

Zsuzsó. Most lesznek még a' legszebb napok. Télen úgy se jöhetünk — éljünk az alkalommal. — Látja Sára asszony mikor nekem örökké otthon kell úgy is ülnöm mint fogolynak; ki el ne unná ezt aztán?

Sára. Ezt csupa bölcseségből, 's apai gondosságból teszi az öreg Urunk. Kis lyánnak otthon a' helye; távol a' férfiaktól, azoktól az — — oh! Uram bocsá! —

Zsuzsó. Igen! oh! Uram bocsásd őket hozzánk! ugy-e?

Sára. Ne vétkezzék a' Kisasszony illy korán csupa tréfából is! távoztasd Uram őket! jobban mint hosszú telet, jobban mint sovány esztendőt, jobban mint szüret előtt a' jeges felhőt!

Zsuzsó. Oh Sára én nem így érzek, — nem tudom mért?

Sára. Csupa gyermeki tapasztalatlanságból! majd megváltozik a' Kisasszony is, szaggasson el csak 4 férjet mint én. Oh Isten nyugossa meg őket — sok bajom volt velök!

Zsuzsó. Nagyon balítélettel van a' férjfiak felől Sára asszony!

Sára. Ha nem hiszi próbáljuk meg! különben is ezen Vár-tájt olly bűbájosnak tartják. — Ha hát olly

jóknak gondolja a' Kisasszony a' férjfiakat, teremjen itt most mindjárt egy férfi, a' ki — —

Nö z s e. (hirtelen elő áll).

Z s u z s ó. (meglepetve szó nélkül áll).

S á r a. (keresztet hány magára) Minden jó lelkek dicsérik az Urat! boszorkányság van a' dologban!

Z s u z s ó. Mondtam ugy-e? itt a' bizonyság! (Nö z s é h e z) Halja! hát ki maga?

Nö z s e. Engem a' férfinem Geniusa küldött.

S á r a. Oh! édes Ngos nem tudom mi-usz Uram, megbocsásson kérem igen szépen — csupa tréfából beszéltem ugy előbb — hisz' az igaz, hogy a' férfiakban bizony nem volna épen olly sok kivető —

Nö z s e. Semmit sem tesz öreg! az én természetem csak fiatal lyánkák szavát hallani, — 's ezen szép kis lyánka nemünk pártját fogta; mit most megköszönni jövék!

Z s u z s ó. Ne is bizza olly nagyon el magát lélek Uram — (félre) hiszen jól látom én hogy nem az — nem félek tőle! (fönt) mert lássa a' mit én beszéltem, az, csak — csak — úgy — izéből történt. Én a' férjfiakat mind egy egy hétéfjű Sárkánynak tartom, — lángot okádik, aztán harap.

S á r a. (ránézgalja Zsuzsót) Kisasszony! meg ne sértse, Urambocsá! még haragjában majd minden férjfiakat elparancsol a' földről!

Nö z s e. Furcsa hasonlítás! És én a' Szép nemet ollyannak tartom mint egy farkas-verem; ártatlan bárány-sirással oda csal, 's bele esik az ember — aztán nyakát is törheti; már most melyik rosszabb?

Z s u z s ó. Ha! ha! ha! farkasverem, meg leány! ha! ha! ha! aztán csak ugyan farkast csal hát oda, ollyan vadat, vérengeszöt, nem de? 's jól teszi ha megcsalja; mert másként fölfalná!

Nö z s e. Teregette kis lyánya! még kiforgat utóbb hát, hát. — —

Z s u z s ó. No elakadt ugy-e?

Nő z s e. Hát csak azt akarom mondani; hogy engem azért meg nem csal. —

Z s u z s ó. Nem is szándékom! az Úr akart engem megcsalni — de hijában! Léleknek adni ki magát ha! ha! ha! ilyen testes, átvillás, bajuszos Génusz.

Nő z s e. Erről engedelmet kérek! — vakmerő lépés.

Z s u z s ó. Ahán! már engedelmet ugy-e? térdre Génusz Uram most egy halandó lyánka előtt.

Nő z s e. De már ezt nem teszem! — hamis lyánka! bizony még rá venné az embert, ha eléggé férliu nem volna! Azok a' kis szemek ürognék, forognak, mint Mókus a' fán — aztán majd leforgatják az embert is lábáról; de most az egyszer nem győztek.

Z s u z s ó. Üm! — hát mért égnek úgy orczái Génusz Uramnak? Előbb hogy megjelent igazán olyan lélek színű volt, — 's most úgy elgyult, mintha pecsenyét forgatott volna; még utóbb megtántoríthatná az embert!

Nő z s e. Kérem! csak a' térdeplésről van a' szó! különben a' szűk váll alatt én is látok valamit, úgy mozog, mint néha a' föld, ha alólról Vakandok turja. Ott a' szív dolgozik, sebesebben mint máskor; 's innét következik. — —

Z s u z s ó. A' következéssel maradjon adósom (félre) Szinte boszús vagyok szívemre; de az ember hasztalan — nem csillapíthatja! (főnt) És így számoltunk?

Nő z s e. Még nem!

S á r a. Hát nem lélek az Úr? csak úgy lett azzá csupa tréfából? —

Nő z s e. Itt a' sziklák közt andalogtam, 's az erős vitát hallván, csak úgy állottam elő, nemem mentségére!

S á r a. Úgy? — Ezt meg kell jelentenem az öreg Urunknak csupa kötelességből. — Üm! üm! én nem értettem beszédjüket; de azt gondoltam hogy mint lélek csupa üdvösségről szólt, pedig kitudja mi pogány dol-

gok lehettek! Kisasszony menjünk, — itt még elbolondítják csupa boszorkányságból!

Zsuzsó. Még csak egy kicsint várjunk Sára.

Nözsé. Nekem az öreg Urral úgy is beszédem lesz. — Ez a' Táj nekem igen megtetszett, holmi speculatiók forognak fejemben — ezekről kellene értekezni!

Zsuzsó. Sára vezesse el az Urat!

Sára. 'S a' Kisasszony?

Zsuzsó. Én itt maradok, — olly szép az idő, aztán majd jöjjön értem!

Sára. Igen, de a' sziklák közül ha majd megint elől ugrik valami lélek forma, 's fölöleli csupa lelki szabadságból?

Zsuzsó. Ne féljen, csak menjenek!

Sára. No, no! én aztán oka ne legyek, csupa ártatlanságból!

Nözsé. Még meglátjuk egymást! (el Sárával).

Zsuzsó. (egyedül — Églaki a' várfalak megül néha kémielődve ki kibukik). — Ez nem közönséges férfi, — egy kis változást hagyva bennem. Ha! ha! ha! tán csak szerelmes vagyok? — No Isten neki! ezen is ált kell az embernek esni, egyszer legalább életében. — Hanem búsabbnak kellene hát tán, vagymi? lennem! — különben is úgy írják, hogy a' szerelem halgató, komor, sóhajtozó, — aztán szinte jól áll az az epedés, sötét tekintet, bús arcz, panasz 's több ilyenek, — és nekem most van legjobb kedvem, — nem tehetek róla — én újmódi szerelmet kezdek, nevetek, tánczolok, ugrálok, — meglehet még utánozóim lesznek!

Báj ölén a' szerelemnek

Nekem csak rózsák teremnek,

Vélek, 's köztök élek én!

Inkább szerelem se légyen,

Mint bussá, komorra tégyen

A' szép ifju kebelén! —

Csak volna kívül mulathatnám magam, akár estig mindig nevetnék. — Ez a' speculans Ur is úgy sietett; az-

tán ha maga van az az ember mind a' mellett, is alig állhatja meg, hogy ne sohajtson!

Églaki. (ismét előjő, 's egy kis öszve gyűrt papirossal megdobja Zsuzsót).

Zsuzsó. (megdöbbenve) Háh! — majd megijeszt ez a' kis papiros! De honnét esett e' rám? itt senki sincs, az Égből csak nem dobta valamellyik angyal? — ugyan mi lehet? (olvas)

Szeretlek én szívem Zsuzsó,
Nyakad fehér mint a' Turó!
Szép a' szemed; mert mint az ég
Olyan kerek, meg olyan kék;
'S fényes, mint új bádog torony
Hév nyári nap sugárzaton. —

Szép homlokod magasztalom,
Emelkedett mint a' halom
Arczod mint lapta gömbölyű,
Hajad bájló kender színű! —
Piros szádnak mosolygása
Édes mint a' cukros kása.
Szép rendben áll fogad sora,
Mint parádén a' katona! —

Kezed kicsinke, 's mint a' ma
Sütött czipó, olyan puha,
Ti oh szép kis kövér kacsok,
Rátok de illenék a' csók;
Mint kis csirkék közé a' tyuk,
'S mint száraz ágra a' kakuk! —

Gyönyörű szép virágszálom
Egy csók készen vagyon nálom;
Engedd kacsódra nyomnom azt,
Másként szerelmem elhervaszt;
Mint szép teles basarózsát
A' dér; ha meglepé bokrárt!

ha! ha! ha!

ha! ha! ha! Égből hullanak rám a' szerelmes levelek, mint hajdan Zsidókra a' Manna, — ki ne örülne ennek, 's illy érzékenyen föstve az epedő szerelmet, ki olvas-hatná megindulás nélkül! — 's az aláírás? „Egy sze-rencsétlen a' sziklák közt.” — Tán csak nem egy öreg szakállos Remete szemei akadtak meg rajtam? ez valóban egész a' könnyezésig sajnos állapot volna!

Hang a' sziklák közül. Zsuzsó! Zsuzsó! Zsuzsó! —

Zsuzsó. A! valaki nevemen szóllit! micsoda bü-bájos vidék ez? Tán megint valami olyan testes lélek rejtezett a' sziklák közé, mint az elébbi Geniusz? (a' hang ismét háromszor kiáltja nevén). Ezzel ma nagyon jól fogom magamat mulatni, már csak szóllok hozzá. — Ki vagy jó lélek ki nevemen szóllítasz?

Hang. Én egy vándorló Lény vagyok a' falak közt — örlelked szép leányzó, 's boldogságod nagyon szívemen fekszik. — Tudom új frigyedre azon elébbi ifjuval; de vigyázz, — az téged megfog csálni! Mondj le róla, intelek édes leányom, 's fogadd el azt, kit én fogok javasolni. Eped érted egy szegény ifju titokban hullatja keserű könnyeit utánnad, mély bánatja ma-holnap a' sírba viszi. Ő bátortalan; de te egy szóval letörölheted könnyeid, 's kiveheted a' sírból, — ezzel lehetsz csak boldog!

Zsuzsó. (félre) Valóban ez szépen megy, Romá-nos egész az ájulásig — már csak elvárom mi lesz be-lőle! (fönt) Köszönöm tanácsod jó lélek, tudasd velem azon szerencsétlen ifju nevét — egészen megindított be-széded, — kész vagyok nemes könnyeit letörölni!

Hang. Ha kívánod őt látni; kiáltsd ezen nevet „Jónás” háromszor, 's tüstént előtted fog teremni!

Zsuzsó. Jónás! Jónás! Jónás!

Csöndes. (hirtelen megjelenik) Hívtál angyali szüz — im itt vagyok parancsodra!

Zsuzsó. (megütközve) Váratlan eset! tán csak igazán megvagyok habonázva! (fönt) Hát kicsoda?

Églaki. (akar lejönni ; de meglátván Csöndest bosszusan megáll, nem tudván jöjjön-e ? ne-e ?)

Csöndes. Engem egy ismeretlen égi Lény küldött; rég imádlak szép hajadon — tégy boldoggá, azért jöttem !

Zsuzsó! Különös, nagyon ! Hát azt nem mondta a' lélek, hogy térden kell kegyelmet kérni ?

Csöndes. Megbocsás drága Szüz feledtemnek (letérdel) im térdemen esedezem !

Églaki. (hirtelen mellette terem) Hérem ! én vagyok az igazi, engem küldött a' Lélek; ez csak olyan pseudo-Jónás, én esedezem a' kegyelemért !

Zsuzsó. Ho, ho ! ketten is ? a' lélek csak egyet jelentett !

Csöndes. Én vagyok az az egy !

Églaki. Ő más ; — én vagyok az egy ! — Angyal ! te csalhatatlan vagy, ne higgy neki — engem boldogíts !

Zsuzsó. (félre) E' szép mulatság ! (fönt) Ha nem csálnak füleim ; az Úr szavaiban az előbbi örleket esmerem. Egy leányt akarui megcsalni ! Külömben szép gondolat, vigjátéknak jó lesz, ha rá ér az Úr kidolgozni, 's fáradságát vele nem gondolja hasztalannak ! Hanem a' végire vetheti az Úr ezen jegyzésemet, hogy mesterséggel igaz szerelmet nyerni nem lehet, — 's illy lány szívü térdeplőket, kiket majd papucsá alá reménylene tehetni: szerelmével egy okos lyánka se boldogít ! most vége a' játéknak — fölkelhetnek az Urak ! (elszalad).

Csöndes }
Églaki } (darabig merően egymásra nézn^{ek})

Églaki. Fráter ? ki hitt ide téged ?

Csöndes. Ki bizta rád, játékot üzni a' lelkekkel ?

Églaki. Ugyan mi birt ezen szerencsétlen gondolatra ?

Csöndes. Hallottam ott távolabb mint profetizálsz, a' fal megül ; 's alkalmat láttam elkapatni az áldást előled, mint Jákób elől Ézsau !

Églaki. Azt gondolám a' legjobb vadászatban vagy valahol! Hát ilyen szelid sast lestél?

Csöndes. Meg se gondoltam hogy a' fönséges Eposzt ne folytasd, — megszállva szellemétől e' dicső mohos falaknak!

Églaki. Már most mindent elrontott fatalis térdeplésed! Az ember kifőzi szépen a' planumot — aztán el nem sül!

Csöndes. A' nélkül is vesztve lett volna gondolom a' kincs, mindkettőnk részéről! Micsoda együgyűség, öslélek képében, jelenni meg a' szerelem ügyében? Csupa nevetség! — mintha észre nem vennék!

Églaki. Micsoda élhettellenség mindjárt letérdelpelni a' lány előtt? kivált hivatlanul! az én planumom legalább nem mindennapi!

Csöndes. Elég hogy vesztettünk!

Églaki. E' még is sok! illy nyilvános megvetés! Halaszthatott volna legalább! El nem tűrhetem, Epigrammát írok rá — ki gunyolom!

Csöndes. Én meg elmegyek egy árnyékba, 's kialszom magam!

Églaki. Hözlélek!

Csöndes. Jobb te is kotródol! nézd jön a' sötét nézésű Duzma, még ma megugrat, szaladj! (el)

Églaki. Még magát próbálom meg az öreget. (a' sziklák közé megy).

Duzma, Nözse jönnek.

Duzma. Mit akar no? végezze hamar — nekem dolgom van!

Nözse. Rettenetes nagyot mondok, csak várjon az Úr —

Duzma. Eddig se volt eszem hogy vártam; othon is elmondhatta volna — én vissza megyek —

Nözse. Kérem! mondom már; de háznál tudja még a' falaknak is fülök van — (körül néz) nincs-e körülünk valaki?

D u z m a (félre) Még megfojt itt magamat! tán hallotta hogy pénzem van! De bolond voltam hogy el jöttem. (vissza kiált) Héj! Sára asszony! jön-e? — az sínes!

N ö z s e. Hátra maradt — majd elér.

D u z m a. (félre) Ez valami fortély! kicsaltak, hogy leányommal beszélhessenek, még tán el is rabolják! (fönt) Uram! én nem várhatok — dolgozom van!

N ö z s e. (fön fogja) Kérem — tessék maradni. — Én utazó vagyok, 's utam czélja; hogy valami szép fekvő jószágot nézhessek. —

D u z m a. Csak utazzék hát az Úr tovább — a' Tisza mellett szép jószágokat talál!

N ö z s e. Nekem ez a' táj nagyon megtetszett, kívánnám magamévá tenni az egész falut.

D u z m a. (félre) Okosan kezd beszélni; de hasznát nem vehetem! aztán hát ha csak csalni akar! (fönt) Uram ez nem eladó; különben se sok hasznát venné az Úr, magam is alig tengődöm belőle. Árendába bírom, sovány esztendőök járnak, rossz időjárás, olcsó minden, az árenda sok.

N ö z s e. Oh! én úgy se hasznáért venném; csupán azért, mert igen megtetszett tája. Vannak nekem más jószágaim is. Hanem ezen hegyen, a' düledék falak helyére, egy pompás kastély igen illenék, 's abban lakni, mint ön jószágomban — igen szeretnék! mutasson az Úr módot ennek elérhetésére.

D u z m a. (félre) Már még se tréfál; csak az a' fatális Contractus engem le ne kötné! (fönt) Uram még 3 esztendőm van hátra a' Contractus szerint, lehetetlen menekednem; — aztán az Uraságnak se gondolnám hogy volna kedve eladni. — Üm! Üm! — mit csináljunk no? — Hanem kérem erről othon is beszélhetünk, menjünk vissza! (kiált) Héj! Sára asszony! — még se jön. Fortélynak kell lenni a' dologban! — Megengedjen az Úr egy kicsint haza tekintek, aztán jövők; várjon itt! (félre) Még a' leányom' lopják el!

N ö z s e. Kár lesz fáradni! mindjárt végezhetünk; gondoljon az Úr valamit, én mindenre kész vagyok, csak ezen jószág birtokába juthassak.

D u z m a. (félre) De már bele bolondult ebbe a' rossz Várba. Csak lerázhatnám nyakamról a' drágán bérlett haszontalan falut; inkább leányom valakivel beszélje ki magát. Alkuba ereszkedem vele!

N ö z s e. Nos? gondolkodik az Úr?

D u z m a. Igen! a' dolgot hányom vetem magamban, — egy módot még is leltem. Tudja az Úr mit? ha tetszik, a' hátra lévő 3 esztendő telt engedem az Úrnak. Nekem magamnak is van már egy kis szerzeménykém; abból hálá Istent, élélhetek; azomban meg ez az árendás jószág még koldussá tesz. Ez a' nagy mihaszna hegy, falak, sziklák, hasztalan itt állnak, az árendát pedig azért csak kell fizetni tőlök — megcsalódtam! De az Úr ha építeni akar rá, hasznát veheti. Vegye ált hát tőlem, — mondom még 3 esztendő van hátra azokról fizesse nekem az árendát. Továbbra egyezhet a' birtokossal — még meg is veheti!

N ö z s e. Áh! árendáláshoz nem sok kedvem van. Az emberen csak a' sok baj, vesződség; hogy kijöhessen vele! aztán én még nőtelen vagyok, ilyen esetben pedig, jó gondos Gazdasszony is kéne. — Ha még is ezt, valami jót javasolhatna itt a' vidékben; — mert csak ugyan szándékozom házasodni is!

D u z m a. Kérem, kérem! had gondolkodjam csak egy kicsint; meg lehet tudok valakit. (félre) Űm! ha Zsuzsóval megkinálnám ugyan mi lenne belőle? életre valónak látszik, aztán a' ki ekkora jószágot csupa öntetzsésből megvehet, annak van pénze! aztán a' Contractus alól kibujhatnám; a' mi legnagyobb, — többet ér egy szekér leánynál. — Csak rá vehetném, nem lenne utolsó egyezés!

N ö z s e. No, mit gondol az Úr?

D u z m a. Uram tudnék egy feleséget szerezni, ha a' Contractusomat ált venné. Pedig szép, jó; aztán

Gazdasszonynak kivált ide igen alkalmas lesz, ösmerős a' tájjal.

Nö z s e. 'S ki lenne ?

D u z m a. He! he! he! egy kicsint átallom is nevezni; azt gondolnák, hogy én magam árulom vagymí? pedig mondhatom jó lenne az Urnak — árendás leánya, tudja hogyan kell.

Nö z s e. No csak mondja meg, mindjárt megnézem.

D u z m a. Ugy hát tessék, menjünk haza, nálam megnézheti. Szép kis gömbölyű szőke leány — nem azért hogy az enyim — he! he! hé! — de —

Nö z s e. Ah? hát a' maga leánya? No brávo, ennek örülök, hírébe hallottam; látatlanban is megegyezek.

D u z m a. És az árendát?

Nö z s e. Ált fogom venni;

D u z m a. 'S Zsuzso, a' leányom?

Nö z s e. Már most minden esetre feleségem lesz. Hanem kezét rá!

D u z m a. Itt van! (kezet ád) Holnap ált adok az Urnak mindent, magam meg elhordozkodom.

S á r a. (lélekszakadva fut) Ah! oda vagyok! segítség!

D u z m a) Mi baj? mi?
Nö z s e)

S á r a. Oda vagyok — nem szólhatok csupa ijedségből.

D u z m a. Honnét fut? hová megy? hol a' leányom?

S á r a. Ah! egy kutya, — meg a' Hisasszony — pedig veszett. —

D u z m a. Elveszett a' lányom? ellopták? no e'hol van ni! megmondtam! hová vitték?

Nö z s e. Megharapta?

S á r a. Ahol fut ni! mindjárt elesik.

Nö z s e. Hol? hol?

D u z m a. Merre viszik? utánna megyek — el érem, agyon ütöm — (távolabb egy lövés esik) A! lőttek; tán

csak a' franczia jön? hálá Isten majd megdrágul minden! — hová leszünk?

Églaki. (lejön a' hegyről) Micsoda zenebona ez itt? mintha ezt a' Várt vínák; az embert csak turbálják! Ah! Nemzetes és Vitézlő Duzma Uram? — örülök, örülök, — épen egy kis beszédem volna; pedig különös.

Duzma. Nem érek rá, — oda a' leányom, — jön a' Franczia, — azt se tudom hol áll a' fejem?

Églaki. Mindjárt a' nyakán fölül! Én látom; — azért ne tessék aggodni Domine Perillustris; — hanem a' Kisasszony hova van?

Nözse. Ahol jönnek ni!

Duzma. Ki? mi? hol jő? merre?

Églaki. Certissime! a' Kisasszony; pedig Imre barátommal, — nem szeretem.

Sára. Hát a' kutya nem jő? — nem látok csupa ijedtemből!

Csöndes, Zsuzsó, jönek.

Duzma. Az Isten szerelmiért leányom! hol jársz? Domine! lopni akarta? 's rajt kapták?

Zsuzsó. Itt sétáltam atyám a' Vár alatt, midőn egy veszet-kutya utánam iramlott.

Csöndes. 'S én, minekelőtte elérné a' Kisasszonyt, — szerencsésen agyon lőttem!

Duzma. Ugyan? 's nem harapott meg leányom sehol? lábod, vagy ruhád? — semmi bajod?

Zsuzsó. Semmi! egy kicsint megijedtem; de már egészen helyén vagyok.

Duzma. No azt jól tetted, hogy helyre jöttél; — köszönöm az Urnak is fáradságát! — Im ezzel az Urral, mi különös alkuba állánk; ő házasodni akar, 's én téged javasoltalak, mi?

Nözse. Én örömmel fogadtam a' javaslat, 's a' Kisasszony?

Zsuzsó. Nagyon katonásan megy; de minek is a' sok óbégatás; — ha velem akar boldog lenni itt a' kezem!

Duzma. Ez az Úr átvette tőlem az árendát. Itt fogtok lakni, 's ha megegyezhet; szándékozik megvenni az egész falut. — Ezen hegytetőre majd egy szép kastélyt épített, 's azután ott éltek ketten, kedvesen, szerelmesen.

Églaki. Ne hidje Domine Perillustris, az istenért! hiszen főstő! elébb is itt andalgott, ezt a' rossz várt akarja lefősteni, 's majd olaszul alá írja hogy mi? aztán drágán megveszik, abból él!

Duzma. Mi? mi? az Úr főstő? aztán szegény? hát az árenda? a' kastély-építés? szörnyű család! incapacitáltatom az Urat!

Nözse. 'S ha szegény volnék, nem adná nekem leányát az Úr?

Duzma. Bizony Domine, két szegényből soha se válik egy pár gazdag. Én a' leánnyommal nem adhatok semmit.

Nözse. És én még is elveszem!

Duzma. Venné csak ha adnám. Látja ha egyiknek se lesz semmije is, mit esznek? — Domine! a' hasra is kell nézni, nem csak holmi hájibáji csókokra, mikre. Arra ne calculáljon, hogy én eltartom — magamnak sines!

Nözse. Hát a' Kisasszonyka lemondana a' frigyről, ha én ide szép Kastélyt nem építtethetnék?

Zsuzsó. Én érdemet szívben 's főben keresek, ennek pedig nem kell Kastély — kis kunyhóban is el fér. Nekem az Úr tetszik, 's kész vagyok a' frigyre!

Nözse. Ezen őszinte szíves vallás, engem hasonló vallásra készítet. — Lesz Kastély, ne féljen az Úr. — Én Nözse Gusztáv vagyok, fia annak kitől az Úr, árendában birja ezen falut! emlékezhetik rám; kis koromban sok mézes kenyerét megettem! most atyám ált adta ezen falut; 's hogy birtokom valahol szívet ne vakítson; azért gondoltam ezen kis tréfát. Mit szól az Úr rá?

Duzma. Ah! valóban a' meglepés, az öröm, meg-némítanak! elébb én is csak tréfáltam. — Nagy megtisztelése házunknak, valóban! Sára asszony héj! széket, kanapét, — vagy tán nem is otthon vagyunk! megbocsásson nagyságos fiam Uram! a' meglepés — az öröm, — hanem menjünk haza!

Zsuzsó. 'S mellyik Nem csalóbb most? a' férfiak-e? vagy a' leányok? így eltudni magát a' végpontig titkolni — valóban gyakorlott mesterségre mutat.

Nözse. Szépen jutalmaz játékom, — 's ez nekem elég. Külömben is jobb tán a' házasság előtt titkolódní mint utánna; csak az esküdőre fejlődjék föl a' titok!

Sára. Lakodalom lesz ugy-e? nemzetes Uram? 's ez is csak a' Gazdasszony baja; sütni, főzni kell, aztán más eszi meg! De csak hogy sétálni nem kell már a' Kisasszonnyal csupa kénytelenségből!

Csöndes. Mi csak itt állunk Jónás, aztán semmi haszna!

Duzma. Lakodalomra az Urakat is szívesen látom; együtt vigadjunk mind — tanuji ezen boldogságnak.

Églaki. Mindennek van haszna barátom! Lád lakodalomba hittak!

Csöndes. De a' sok epedés, leskelődés e' hegy körül csak hasztalan volt?

Églaki. Ne hidd! — Ezen úri barátunk szinte leskelődött velünk, mint speculáns, mint főstő; 's szép hölgyet nyere! Te mint vadász puskával jártál, hogy láthasd a' szép lyányt; — 'S magában ez hasztalannak látszik, — de nagy hasznót tettél-agyon lőtted a' veszett kutyát, melly nélküled nagy kárt tehetett volna! Engem költővé tett a' szerelem. Minden hajnal ezen sziklák közt látott, hogy én meg a' szép lyányt láthassam. Ez leghasztalanabb ügyvélem; de legalább majd egy vigjátékot írok a' történetekből, — 's lakodalomkor mulatságból föl olvasom; mellynek ha egy-

szer kétszer jót nevezhetünk : az sem lesz talán minden
haszon nélkül !

(a' kárpit lefordul).

KOVÁCS PÁL.

A' K I R E L E T H Ö Z.

Körner után.

Kikelet ! üdvöz légy
Kikelct ! körül végy
A' te ifju zsengedező élteddel,
Reménységed — 's törekedéseddel.
A' mint az élet mozdul csiráidban —
'S vigan, a'mint virágid közt virul,
Úgy tavaszlik is az én álmaimban,
Úgy szívem is zöldül ismét 's ifjul.

De a' virágok' csendes zsenge,
'S a' lombok' eleven zöldje,
Elveszendő szép álmak ezek,
'S az ébredésnél hamar szöknek.
A' szomorú tél nem jön-e ismét el? —
Ah, hallgat akkor fülmile 's nem nyögdel,
És a' tágos nyílt hideg sírba
Dül a' virágzó élet majd sohajtva. —
De mit bajlódom jövő gyótrelemben,
'S mit bánom hogy elveszendő e' kény?
Hisz' tavasz marad még is szívemben,
Tavasz marad mellyemben és remény.

M. J.

AZ ASZSZONYISÁG.

(Pogány mythus.)

Midőn Jupiter a' legelső Asszonyt teremtette, Istenek és Istennék eljöttek, hogy azt megajándékozzák.

Pallas tűt adott neki, Venus tükröt, a' Grátziák pedig kellemet és vidámságot. Akkor Jupiter felszállamlék és monda: „mind ezen ti szép holmitekkel a' leányka „még nem örülhet életének! A' tükör majd nem soká, „elvirágzott kecsket fog mutatni neki. Varrni, kötni „sem lehet mindig. A' szerelem és kellemesség is mu- „lékony Jók; a' vigkedvőség pedig csak a' rossz sze- „szélynek csinál helyet. Én tehát majd koma-tálul pó- „lyájába olyan valamit kötök, a' mi állandó lesz!” Ekkor Jupiter a' Szűznek egy bárányt nyujta ajándé- kul és egy csigát. Egyszer'smind homlokát meg- csókolá és monda: „légy szende, tüdő, és házi!” A' Szűz megilletődve köszönte, és legelső könnyűje ekkor gördült. Azon helyen, hová a' könnyű esett, egy viola- szál virágzott fel, és tömjén illattal töltötte el az Olympust.

Háziság és szerénység a' két való asszonyi virtu- sok; és mind az, valamivel ezeknek határai által-lé- petnek, az asszonyisággal ellenkezik. Az a' gyöngéd harmat-csep, melly a' kagylók' keskeny boritékától környékezve drágalátos gyönggyé válik, semmivé foly széllyel az Oczeánban.

EDVI ILLÉS PAL.

A' SZERETÖT VESZTETT.

Halj meg szívem szerelmedben,
Ne kínlódj e' gyötrelmedben;
Mit élsz lassú halált élve,
Több örömet nem reményelve!

Halj meg szívem, szerelmedben,
Ha nincs remény életedben;
Nincsen az, oh! csak halálom
Az, hol nyugtom' feltalálom.

Vidám napok öleltének
Míg kegyeltek az istenek,

Míg 'Luczimnak hú karjain
Csüggöttem zöld fák' árnyain.

Vidám napok öleltenek,
Ég és föld rám nevettenek,
Míg Luczimnak hő csókjában
Részesültem hajdanában.

De mi maradt mostanára?
Fájdalmimnak nincs határa!
Szép örömem eltávozott,
Bús nyögdeléssé változott.

Most sóhajtok magányomban
Elmerülve panaszomban:
Itt foly 's árad zokogásom,
Míg síromat meg nem ásom.

Komor nekem a' kikelet,
Bennem hordok örök telet;
Komor nekem a' tiszta ég,
Mert szívemben a' setétség.

Földtől égtől elhagyattam,
Vad szigetben itt maradtam;
Földön enyhet, enyhet égen
Nem lelek e' kereksegen.

Halj hát szívem, szerelmedben,
Ne kínlódj e' gyötrelmedben;
Csak Lúcziban volt életem,
'S ah, őt többé nem lelhetem.

Sírjában van vígasztalás,
Öröm nekem a' meghalás:
Oh, vidd halál, kedveséhez
E' halt szívet, életéhez.

HOLÉCZY.

L A U R Á H O Z.

Híven hordálak-e téged kebelemben,
'S szerettelek miként szív nem szerethetett?
Létem' szép korányán tiszta örömemben
A' gond érted zavart hányszor csepegtetett?
A' keserv' vad mérge miért szomorított?
Csüggedt meredezés kiért szált fejembe?
Hogy érted fogyjon el, az ég azért adott
Forró érzést 's tüzet epedő mejjembe?
Felleltük-e biztos egygyé olvadásra
Átváltozott ön jobb 's dicső sajátunkat?
A' való együtt lét' édes óráira
Mikor áldoztuk fel éjjeli nyugtunkat?
Ajkaid hívséget hányszor esküvének?
Hány titkos sohajtást nyögött ki e' kebel?
Hányszor hangzott felém ez a' bájos ének:
„Napom lenyugtáig szívem nem feled el!”
Ragadj ki e' kétes örvény' hullámiból,
Éleszd bennem újra a' hunyt boldogságot,
Vég fel csüggedésem gyászos siralmiból;
'S megölelem benned a' legjobb világot!

FOGARASY.

A' VÉTKEK, 'S BÜNTETÉS.

Lichtwer után.

A' sárkány' fajzati a' vétkek
A' föld' színén utaztanak,
Hon szükségét szenvedve, másutt
Hogy élelmet találjanak.
Sárgult az erdő, merre mentek,
Elhalt virág, 's fű a' mezőn,
Az út mérges tűz-gyík — 's kígyókkal,
A' lég baglyokkal telve lőn.

'S most vissza néznek, 's im megettök
Valaki lépeget, de ki?

A' büntetés sántit mankójin
Hátúl, 's lassan kísérgeti.

„Nem érsz-el,” — a' sereg kiáltja,
Felel az: „bizvást fussatok,
Ha bár későn, minden bizonnal
Elérek én utánnatok.”

EPIGRAMMÁK.

Göthe után.

Erdő, szikla, mező, 's a' kert mindenha előttem
Csak tér, 's azt helyé, lyánka, csupán te teszed.

Hah, ismerlek Érosz, nem jobban senki, előttünk
Fénylő fáklyával mégy te sötétben elől,
'S tévesztő utakon vive, a' mint lenne leginkább
Fáklyád szükséges, csalfa világa kihál.

SZERÉNYI.

KÖLCSEYHEZ.

Mint a' flóta' szelid, lágy hangja az estveli csendben,
Mellyet szent hévvel gyújta el a' szerelem;
Vagy kikelet' nyiltán, holdfénynél, rózsabokorban
A' csalogány' bajló dalja, epedve ha cseng:
Olly édes Múzád' gyönyör ömledezése, midőn az
Olvadt keblednek lángjait énekeli.

SZENT MIKLÓS.

L A U R Á H O Z.

Nélküled Laurám! gyötrelem szerelmen, —
Csókra hív ajkam; de nem éri ajkad', —
Szállj le bércezedről! igazán, ha látlak,
Üdvömet érzem.

Barna hajfürtöd' gyönyörű fodorja;
Te szelíd kékes szemeid' világa;
Te fejér arczád', deli termetednek
Képzete álmom.

Laura! a' vívó szerelem nem érzi
Fájdalom' sullyát, 's ha talán csekély baj
Erte szívünket, viszonos nyilakkal
Ölte szerelmünk.

Jer szívem! régen keresett Atyádhoz
Vissza, kit harezből haza jönni láttam;
Nála fog lelkünk örömében élni —
Élni — szeretni.

Mint az ébresztő tavasz, úgy viruljon
Hült porunk' halmán örökös szerelmünk;
Légyen ott ismét szived életemnek

Másoda, Laurám!
SZEREMFY GÉYZA.

AZ ELZÁRT SZERELMES PÁSZTOR.

A' madár elnyugszik zöld fának ágain,
Vadkecske aluszik kősziklák' ormain:
De én nem nyughatok,
Meg nem újulhatok
Édes szeretőmnnek ölelő karjain.

Hedvére mulatoz a' róka lyukában,
Pihen az oroszlány csendes barlangjában:
Kell nekem szenvednem,
Vég nélkül epednem
Kemény üldözőmnnek vas ajtós tornyában.

Fütyögöt a' rigó erdőn jó kedvében,
Dalol a' fülmile párjának fészkében:

 Én szívem bánkódik,
 Gyötrődik, hánykódik,

Mert nem enyelghetek szeretőm' ölében.

Zúg Duna le felé Pest alatt sebesen,
Foly Tisza Szegednél Dunához csendesen:

 Szememnek könnyei,
 Fájdalmim' cseppjei

Egymásra gördülnek, sirok keservesen.

Bárány játszva szökdel halmokon völgyeken,
Csikó vígan futtat a' téres réteken:

 Én pedig fejemet,
 Elbágyadt testemet

Lankadtan lehajtom e' márvány köveken.

A' nap szépen fénylik arany sugarával,
Előjön a' hold is ezüst világával:

 Nap nappal, hold éjjel
 Nekem már nem jön fel,

Elvagyok temetve örök éjszakával.

Hajnal másoknak sokszor megverrad még,
Sokakat megvidít kékellő magas ég:

 Ah, énnekem talán
 Tömlöczömnek falán

Nem látszik a' hajnal többé, oh szörnyűség!

Beteg az én szívem, beteg igen nagyon,
Ezer fájdalomnak kitétetve vagyok:

 Érzem, jól érzem én,
 Halálomnak révén

Vagyok; oh, jöjj halál, már csak tiporj agyon!

Öröm, gyönyörűség, szerelem, szerelem!
Szeretőm, szeretőm! nincs közöttök velem!

 Üldözöm' tornyában
 Éltem hajnalában

Rám szakad 's elborit halálos éjjelem!

HOLÉCZY.

S Ü M E G. (1605.)

Édes az elhunytak' koracsán andalgani. Árpád'
 A' Haza szerzőnek daliáit bajnok alakban
 Vissza teremtni, ha bár rémítő álmot alusznak
 Századok olta magok 's harczok' villáma lehunyát
 Sírja is elporló karaikban; az álom' öléből
 Vissza az elmúltat nem tudgya varázslani többé.
 Hol hajdan Bulcsú telepíté Azsia' messze
 Vándorlott fiai, (tizszer-száz tűnt le el' eddig,
 A' Hős' emlékét nem képes előlni az óság;)
 Ott leli a' nem kores maradék Eldődei régi
 Kedves ereklyéit, 's bordáját szikla kemény szű'
 Verje is ellágyúl ha az Ős' hagyományira pillant;
 Ott az Apák' fényét, 's rommá dült boldog üdőknek
 Fátyolozott hírét azokat sóhajtvá keserves
 Ajkkal zengi magyar szomorú szűzecke dalában.

Marczal' iszapjátul nem messze hegyeknek alatta
 Nyúlik el egy város sok nemzeti Szittya lakása;
 Omladozó várát éjszakra mutattya. Borostyán
 Terme közép korban lábánál 's véle az őskor
 A' magasan ragyogó koronát koszorúzta: de hajdan
 Volt csak ez így! A' pusztá falak most kormosan álnak
 'S egykori kellemöket sóhajtyák vissza; de mostan
 Hasztalan árnyékok lengnek sudarára az omló
 Régen erős laknak. Fölváltva az őri toronynál
 Strázsa sem áll, ki remélt vendégit előzze szavával;
 Zordon enyészetnek lobogója ijeszti az arra
 Andalgót 's lemerül bús képzeletekbe; keresztül
 A' bús ablakokon siri dallal sirdogal a' szél.
 Így pusztul Sümeg, a' boldogtalan, annyi dücsöbül,
 Mellyeken épülvén fényét terjeszteni később
 Századokig nem képes, alant hordozza fejét ma,
 Csak mikor a' kibukó holdnál álomtalan öszök
 Össze gyülvöngenek, és késő éjféli homály is
 Ott leli őket Atyák' hadain czivakodni beszéddel:
 Ekkor az agg szomorún emlékszik vissza Sümegnek

Fényire, és rezegő szóval megkezdi regéjét:
 Nézzetek a' várnak hátulsó részire, milly bús
 Sűrű homály árnyat hint éjszaki sarkra. Fokárul
 Mostan is a' keselyű víjog, fejedelmi haraggal
 Elveri a' rémek' madarát, hogy lenne királya
 Ő maga, mert hajdan Fő ember' fészke. Apámtul
 Ezt sokszor hallám 's bajuszán könnyű csörgede, hogyha
 Régieket vettem 's e' várt kérdőre szavában.
 'S minden üdő számlált ál szívű barátot is, a' ki
 Hűség' leple alatt viperákat üdíte, üdövel
 Melly iszonyú mérgét önthesse marása helyébe.
 Püspöki lak ragyogott hajdanta ez árva falak közt,
 'S nem vala olly gyászos, se fölötte borongva halotti
 Pompában fejedelm a' csend nem lakta magányát.
 Ujlaky itt mulatott, Veszprím' Főpapja, miolta
 Bús hírrel teli sírta baját a' Szittyai Nemzet.
 Mint Püspök Sümeget bír a' jó Atya; sorsán
 Édes Honnyának panaszát itt nyögte. Baráti
 Néha vigasztalyák, de hamar mint égi szakaszkor
 Tornyosuló felleg tódult örömére sötét bú;
 'S akkor is elbúsúlva mereng könyökére hajulván
 Sorsa jövődjén, miüdön bétoppana hozzá
 Fátyolozó lelkű Hajmásy baráttya köszöntve:
 „Béke veled Főpap! Magyarok szent Istene áldgyon
 Mindnyájunkat. Az árva Hazát békével övedzze”
 „Melly zivatar kerget, Hajmásy, lakomba (viszonz a'
 Püspök) mert szomorún jönnek felföldi megyékrül
 A' gyászos hírek gyászosbhtul váltva naponkint.
 Nincs úgy, mint egykor, ha tatár nyirbálta hazáját
 A' Hősnek, röpülő Saskint ment verni, veszélyes
 Karja pedig dörögő menykő villáma, vasával
 Csattogtatva: „hazádba pogány!” ordíta, 's ha nem ment
 Szép ragyogó kardgyát csurogó vérébe fűröszte.
 'S hol most a' bajnok, ki mezőre hazája ügyéért
 Bizton szállna? ha száll: vérét míg issza pogány vas,
 Honn maradott javain pártnak hada osztozik addig.
 Vissza jöven pedig a' bajnok; dult mindene, 's rommá

Dült kövein nyugován vért sír kebelébe! Az ősi
 Félország vad igán nyögi-el száz-évi keservét;
 Többi felét a' visszavonás sírjába ledönti;
 'S így ezután a' puszta határt jobb hagyni biz Isten,
 'S messze kiköltözvén széllyel bujdosni világot.
 Nincs magyar, elpusztúl maradéka rokontalan árva,
 'S apjai' karjaival szerzett országokon urrá
 Más leszen és az apák' csillag hírére homály ül."
 Szóllana még többet de szüvét mély bánat epeszi
 Fáj szüve fáj csikorog, 's szemeit könny fojtja sötétbe.
 „Szent Atya! (mond Hajmász) Hazánknak alapja megíngott
 'S czimbora rázá meg, de azért sírjába le nem száll.
 Szép unokák élnek fogják ők védni hazájok'.
 Mi pedig a' mi lehetséges, kárunkra ne hagyjuk
 Folyni; hadat gyűjtsünk, mielőtt ide érne mirígye
 A' pártosnak. Erős bástyáid is örzenek addig
 Míg daliát küldök segedelmre, ha vára Sümegnek
 Szállva leszen. Te pedig buzgón az egekre sohajts föl,
 Mentül előbb szünnyön bennünket az isteni bosszú
 Csapni haragjában, békét hogy hozzon egünkre"
 Könnyeit eltörülé a' Szent Atya; ballya keresztyét
 Melly mellérül alá csüggött reszketve szorítá,
 Jobba pedig Hajmász' kezén testvérüle 's így szól:
 „Isten láttya szüvem', szállyon bosszúja fejemre
 Úgy, valamint hamisan szóllok 's úgy áldgyon az Isten
 Mint igazak szavaim: Sümegét míg Marczal iszapján
 Rengeni nem látom, kapumat nem nyitom előtte
 A' lázzadt hadnak; 's ha reám tódulnak ezernyi
 Bajnokok e' keskeny csarnok nem képes ölelni
 Táborokat, de magam' hadait betemetheti kővel.
 'S a' bészart magyaron könyörölsz, ha barátodat éri
 Mostoha karjaival sujtó félelme veszélynek"
 Ezt fogadá Hajmász, 's lovát nyergelteti. Villám
 Mint Sümeg' ormairul, szellő is utána sohajta,
 'S benne komor gonddal kines' szörnyű szomszja czivódott.
 Fészke felé vágat Hajmász, lovásza tűnődő
 Ura után száguld 's rőt csődöre futva habot hány.

Néma ül a' ménen; de rémeket ültet eszébe
 Lelkét is megrázva: „Sümeg, néked ha viszont látsz
 Rettenetes lészen Hajmásky öledben azonkor.
 Fergeteget hordok 's nyögnek bele ormaid, és a'
 Sziklatetlön szomorú dallal gyászolva halál sír”
 Szüntelen esdeklik Veszprim Főpapja kegyelmért;
 'S lelke mitül remegett veszedelmek napja előjött.
 Ott hol előbb harez volt, diadalmait üzte pogányon
 A' magyar, íme magát fölkél elemészteni vassal;
 A' viruló teleken, hol előbb andalgva sipoltak
 Pásztorok és lánykák koszorúkat fűztenek; íme
 Most daliák járnak; riadozva csatára kiáltja
 A' rokon attyafiát, sírhalmain állva idézi
 A' megöölt' annyát szomorú dombjára fiának.
 Bocskay' zászlóit lobogattya mezőben az ádáz
 Bajnok előtte röpül a' bosszú angyala, véres
 Tört hordoz keziben, szemeit rejtette homályos
 Fátyol alá 's a' csöndes apát így hívja: „magyar föl!
 Kelly föl üdő virradt beborult koronádra, ha nyugvó
 Fegyvereid zördülnek elő; jer csillagod ékes.
 Gyáva leélte korát 's eljött végnapja; fölötte
 Háboru dülva csatáz 's nem fogja kiállni csatáját”
 Fejdelem ellen emelt kardok csillognak utánok
 Almagyaron falvak pusztulnak ürülve lobogják
 Lángjaikat, 's Pozsonig szál füstgomolyokkal enyészet.
 Honnzavaró seregek' ezinkos Kapitánya Csalóköz
 Szép mezején gázol 's dühösen prédállja hadával
 Némethy a' gyilkos, kinek egykor czondora fődte
 Vállait, és hadain készült urasága; kit ország-
 Dúló háboruban csak Rédey tett ragyogóbbá.
 A' ravasz elfordul, seregét szaporította tatárral,
 'S Bocskay' pártosival kéklő Duna hajjain átkél;
 'S jaj ha Király' hiveit bévárja, rabolni Hazáját,
 Mellyen üdült a' durva fiú, nem fogja hadával.
 De szalad a' ezinkos Bástátul hajtva 's pogányit
 Üzte Király' daliája, 's halál villanna kezébül,
 De távol bujik a' sértő, mint felleget üznek

A' viharok, megy elő bús Némethy forva dühében.
Nincs már porfelleg, mert vissza kiáltja Pozsonba
Básta hadát 's a' rongy hajdút kényére ereszté;
Ez pedig a' Rábán evezett 's örömében üvöltött,
'S Marczal' berke körül leteleple az Isteni bosszú
Ostora 's Hajmásyt várá seregéhez, ez' ördög
Frigyet ajáltt, hogy földúlhassa Hazája világát.

Szép sereg áll az uton, de gonosz szándéku barátnak
Gyilkosi, kik fegyvert bérért hordoznak, egyébkint
Mint az ehült farkas prédára rohanni szok: ők is
Olyanok ámbátor képök mutat emberi formát.
Újlakyhoz mennek segedelmet ajálva: szüvökből
Sír a' rosz szándék; Sümegen jaj vérpatak omlik
Mert a' jámbor öreg, hiveit, mint vélte, 's baráttya'
Zsoldosait szabadon szükült várába bocsáttya
Ördögöket fogadál oh szent atya várad' ölébe,
Téged jó Püspök, téged készülnek előlni.
Része Sümeg' tornyát más része elállyá az útát,
Része cselédet köt, 's börtönbe lehánnya. Sebekkel
Ronesolt testü Papot, nem nyert szentsége tekintést,
Istent nem félők így ölték szörnyü halállal.
A' nagy tiszteletü Papnak feje vérzik az ormon,
Könnyözönü pillák vértül leragadva homályos
Éjet alusznak. Imigy gyilkos lobogóra fölütve
Ált a' fő, hogy az így rémitse alatta ki átmegy.
Újlaky elpusztúl várát szép kincsivel együtt
Vévén vásárlák Hajmásy bakóji uroknak
'S elment két gyilkos tüstént, elvitte hírét is
A' véres napnak 's urokat fölhíni Sümegre.
Vissza nyerít a' mén, rémülve szaladgya az erdőt,
Szörnyü leventáját szörnyebben előlte bitója;
A' lovag egy terebély cser alatt véreben az úton
Fetreng és iszonyú vérét veszekedve nádályok
Szopják 's farkasokat fog majd hizlalni dögével.
Szörnyetegek mentek vészkiint lerobogva Sümegről,
Frigyesek ördöggel régen 's szorosabban az egyik
Másiknál, ki ha lelkevel számolna, bűnétül

A' pokol is rémül 's ki ha szóll, föltétele bár milly
 Rettenetes 's ha fejére halál ordítsa „nem úgy lesz!”
 Hasztalanúl minden, tágít leleménye azonnal.
 Százokat eldöntött csákánya Libárnak; utolsó
 Minden vétke közül társát gyilkolni Megyernél;
 'S szent Atya' vérében Sümegen részes vala. Szörnyű
 Fergeteges lelkét szilajul hordozza magával
 'S büne marásában légyen nem tudgya mitévő.
 Háborog és hol balra szemét hol jobbra lövelli,
 'S ha falevél zörren, hozzája köszöntni halálát
 Véli 's feszíti lovát, hogy megfuthasson előle;
 Fuss gyilkos valamerre mehetsz, menedékre ha ország
 Bé nem vesz rivadó paripáddal csillagokon járj
 Rád dörög a' bosszú ott is, 's villama reád száll.
 Háborog a' gyilkos, habozik paripája, szügyérül
 Hórongy foszlik alá, zaboláját rágja dühösbben,
 Barna sörénye lobog, búsan viszi jártalan uttyán
 A' nem csöndes ült, kebelének harczeit, és sok
 Szörnyű hünök' fészket; 's jaj néki ha nem rövidülhet
 A' bús pálya, napot nem látna ragyogni tovább ő.
 Hangzik üvöltéssel nem messze fülébe tatárszó
 'S Marczal berke közül hadi tűz villog ki, körüle
 Durva szakállas apák a' ezimbora' társai ülnek,
 Sátrok' alattomiban sajnos magyarokkal üritve
 Somlónak nedvét törökök dőzsölnek. Előttök
 Áll a' barna vitéz Hajmász' cselédgye: „Sümegnek
 Orma fölött gyászos fatyolt lobogatva megy estve
 A' szomorú szellő; (ugy mond ő) véres ajakkal
 Szent Atya tisztas agyát bús yár mutogatgya falakrul.
 Mennyetek, és mielőtt Hajmász elérne hadastul
 Bocskaytok' ezimerét üssétek oromra 's el onnan
 Vissza riasszátok ha jövend megvíni erővel.
 Ment ezután ő is pattanva lovára, de árnyát
 Messze kerülte Sümegvárnak 's egy tiszta patakbul
 Melly csörögő habbal mosogatta az árva rekettyét,
 Mély bús sírva Libár ménjét megittatta utólszor,
 'S egy szomorú nyírnek derekára kötötte boglárját,

Melleje tűzte hideg borzzal könyűt öntve szeméből
 Somnyelű csákányát, de vasát is törte darabra
 Melly vérben fürödött sokakat gyilkolva fokával;
 Ő pedig elmenvén Vázsony' bakonyába; hol addig
 Emberi nyomra halál sem lelhet, vándorol arra
 Csak szomorú árnyék rokonul vele, társa az élet'
 Pályáján, de magát sohasem láthatta halandó.

Költözik a' sok had, zavaróknak tábora más nap,
 És mielőtt hajnal pirosulna, Sümeg' foka pártos
 Zászlókat lobogat, 's Kristófot emésztí epéje
 A' megöltö' kincsén együtt czivakodva pogányok
 Osztoznak mielőtt Hajmásy elérne Sümegre.
 Őrzi Sümeg' várát sok hajdu 's tatárfi: keménybek
 A' vasnál, hadölök, 's ha szerencse vezérli kezekben
 Szörnyű halál lakik, embereket támadni serények.
 Némethy a' síkot mint tengerek árja lépé el;
 Sátor alul nézett napokat lenyugodni, 's viszonttag
 Kelni 's kevély szemmel nézett a' fellegi várba.
 Ő Úr most Sümegen, bátor nem nyerte dücsően
 Mint daliák nyerne; de azért iszonyodva borongott
 Sorsa' jövődjén 's védőt hol lellyen azon csügg
 Rémek közt elméje 's talál veszedelmes eszével.

Hah! vérttékozló, nem szünsz-e esigázni Hazádat
 Melly elalélva liheg, sok gyilkosok undok ajakkal
 Vért szopnak gonoszul 's önnön fia vágta sébéből.
 Mért, mielőtt czinkos nevelőd nőszülne kegyetlen
 Harcz iszonyú ágyán sárkánnyal, az égi haragnak
 Nagy keze nem sújtá örökös poklokra anyádat?
 Honnodat eldúlád idegen jövevénynek eladván;
 'S majd mikor a' harczok' telekén, hol véresen ülnek
 A' bús árnyékok megkérdi gunyolva az újoncz
 A' gyásznak gyereket „ki bolyong mint hontalan árva?
 Merre magyar Honnod?” szomorún fölajdul ez akkor,
 Sírva napot keres a' mennyen 's átkozza világát,
 'S átkai közt nevedet keseregve kiáltja az égnek,
 És a' bosszúló meghallja az ifju nyögését.

Bassa lakik Kanizsán (hősök' palotája pogányvár
 Ekkorban) siető hirtet küld Némethy frigybe
 Csal raboló törököt, 's vele osztja ha kincseket ismét
 Dulbat, prédáját szabadon Kanizsára bocsátja,
 'S szüzet ígér ezután mennyit rabszija kötözhét.
 Mind ezeket hallá 's valamennyire látsza habozni
 A' jobb lelkü pogány 's föl-föl csattanva imigy szöll:
 „Nemzeted' átka reád legdühösbb kölyke anyádnak,
 A' ki hazád' mellyen üdülél, nem szánod utolsó
 Csöpp vérig mint szörnyü nadály sanyarítani. Tigris
 Vérü fiú szánlak, veled együtt szánom eszetlen
 Társaidat, kiket a' jobb ész hozhalna ki fényre —
 Amde haszon. Megyek és hadaim sem késnek utánnam;
 Mennyi fiút ugyan annyi vitézt, ugyan annyi oroszánt
 Hordozok és Sümegen fölötöm Mahometh' lobogóját
 'S holddal uralkodgyék, Nagy Urunknak hordgya adóját
 A' ki velünk nem tart; nem lészen semmi személyes
 Válogatás, nemesek pórral szolgálai hatalmas
 Császárnak; 's Sztambul fog nékiek osztai parancsot.
 Te pedig elmenvén, uradat tedd öt bizonyossá:
 Két nap alatt Sümegen termek 's valamerre vitézim
 Mint bizonyos vészek hegyeteknek alatta menendők,
 Hadra kiáltozzák a' népet 's annyira gyűjtöm
 Táboromat, tapodások alatt hogy megremeg a' föld"
 Ment a' czimbora társ örömet hüvelyezve Sümegre
 A' csalogány hirrel. Társoknak inyére egészen
 Nem vála a' közölés, sok már átkozza az órát
 Melly frigyökre csönög; sok romlást jósol előre.
 Szörnyü pogány készül Kanizsán, oda haggya csekély ór'
 Fegyverinek fészket; tenger vezetője hadának
 Mérges oroszlánkyint üli fennyen Arábia ménjét.
 Zápor után folyamok szoktak háborgani akkint
 'S árkokon átzugván szép völgyeken uszni habokkal:
 Mint a' honnzavarók; mert földeket ellep az új nép
 Bátor erőre csekély: gyülevész seregével azonban
 Némethy dúlni remél országokat. Amde hadával
 Míg Soprony' telekén csavarog, megfordula a' szél

Csöndesen és a' czinkosokat kiröpíti Sümegből.
 Vissza megy a' pártos, seregét vele hozza; legelső
 Éjszaka ágyúnak dörögése köszönti Sümegvárt.
 Esküszik a' szörnyü, az egek' szentségire: hogy lesz
 Ő ura várának 's vérrel fog szabni parancsot
 Öreinek 's azután nem fog csavarogni falon kül.
 Új hadakat készít Kanizsán a' Bassa Sümegnek
 Ellene jön, fiait viadalra vezérli tigriskint
 'S két mértföldre nyomát meghagyta Szefernek. Az égen
 Jel hasad, a' derülő hajnalt melly vissza riastya
 Rózsa virányáruul zordon teremébe az éjnek:
 Jaj Szefer ez néked, szöll vállra borulva epedt nő,
 Büszke Magyar fölkel, kebelében is égeti bosszú
 Bús lelkét, viadalra feszül hős karja, világot
 Győzne talán buzogányával, ha vezérli köz ésszel
 És akarattal az ügy; hounért meghalnia édes
 'S a' magyaros bajnok sohasem rettegte halálát
 Hogyha hazája' ügyét pályán kell védeni, 'Téged
 Harczra kiált kedves, 's csatasíkon szembe kiszállit;
 Ah pedig a' csatasík kín nékem, 's gyászom, epesztöm,
 Melly sírodba temet mielőtt hervadna virágod.
 Ott a' harczok alatt ibolyák sem nyílnak, ölötten
 Dölve rogy a' vívók' lábához, vért iszik aztán
 Elhal örökre. Ne menny harczok' mezejére, halál vár!"
 A' haragos férjfit látszik babonázni szelíddé
 Szép szava a' nőnek; mosolyog szeme; a' ki egyébkor
 Marczona karjaival tábort dúlt, senki kezéből
 Nem nyere irgalmat 's vérét elitatta aczéllján;
 „Mit szóllasz Zamilám, éltem szép kedvese, (így szöll
 A' bajnok, kebelére nejét mosolyogva kiáltya)
 Száz magyar e' karnak, melly még soha nem vala verve
 'S nem lesz mig Alláht istennek imádgya töröknép.
 Elmegyek a' harcznak mezején sem Szittya hadakkal
 Nem vívok, sem ölö magyaroknak préda remények
 Nem leszek; a' sasnak szárnyát szegem e' vas erővel.
 A' harczok mezején ibolyák nem nyílnak, enyészet
 Lengedező szellőn haldoklók szózata sír csak?

Szép ibolyám' könnyűt vérző kebelembe rekesztem,
 És mikoron vívok, Zamilámnak gyöngyeit édes
 Ajkkal csókolom el, 's búját hogy váltsa vigabbra:
 Hol legerősb harcz lesz villogtatom Azsia forró
 Keblében született győzelmes aczélomat, élén
 Véroket elhozom a' meggyőzetteknek; aranybul
 Fűzők lepledben koszorút, 's diadalma' jeléül
 Hoz szép ifju szüzet Szefered, 's neked adgya szerelmem,
 Véle hogy üzzd búdat 's üzzd véle örömtelen élted"
 'S még egyszer megnézte nejét 's csókolta szeliden
 A' rózsás ajakat, liliomrul szívta utolsó
 Búcsúcsokjával testvértelen árva szerelmét.
 Száguldó paripán rabszolga követte törekkel,
 'S vissza se néz a' durva pogány hölgyére. Miként a'
 Százon túl haladott tölgy' törzsöke pusztá fejével
 Lombalanul csöndét gyászollya, ha árnyat eresztő
 Kellemeit villám megemészte, néma nyögéssel
 Fú tetején a' vad zivatar viharával: azonkép
 All a' fátyol alatt búsongó hölgy teremében.
 Vissza riasztani kész férjét, hogy lenne tanúja
 Rínyainak 's ha szerelme meleg, helyt adna szavának:
 De ajakán a' szó elhal; már messze magyar hős'
 Telkein a' délezeg paripát izzasztja Szelerbég.
 Felig halva rogyik kerevetre az asszonyi ember,
 'S gyászát sirdogáló panaszát halgattya rokon szű:
 „Házomat eldultad, kiragadtad anyám' kebelébül
 Fgyetlen lyányát, nem szánva hogy elhal azonnal;
 Rettenetes vétkem, lelkem' mi gyötörte eddig
 A' babonás vallást vésted hitegetve szívembe:
 Most te dühös raboló azzal hálálod-e annyi
 Hívségem' hogy örökre lesujts itt messze magadtul?
 Csábító te, ki arra bírál, hogy szívemet adgyam
 Áldozatul, hah mennyi remény! egy durva pogánynak
 Most hármass gyilkkkal vered által azon szüvet; elhunyt
 Érzetidet piperes másnál vágsz gyújtani, 's engem
 Itt e' gyász teremek' rabját sírjába temetni.
 Elmentél idegent biztál terememre vigyázót

A' kívül én szabadon szavakat sem válthatok, irigy
Végzésid mielőtt tudnám. Hogy szittya csapástul
A' mikor eldűlnél ne legyen ki közöllye. Örökre
A' zokogó Lillát itten hervassza pogány kar.
Menny a' hová tetszik kényed' viselője tovább én
Nem leszek esztelenül bár föld 's ég egybe szakadgyon.
A' miüdön megtérsz, megtérhetsz pusztá lakodba.
Nem leled ott Zamilát, bajuszod' megtépheted, ajkad
Ellene Alláhdnak mondgyon bár szitkokat; és kit
Annyiszor is szépnék mondál Zamiládra kinyujtod
Karjaidat, de nem őt csak képzeletárnyat ölelhetsz"
Félig halva rogyott kerevetre az asszonyi ember
'S gyászat sirdogáló panaszá befogadta rokon szű.
„Sirdogal a' szerető, 's nem tudgya ki szánya nyögését
És rebegő szavait nem tudgya ki ha'lya. Keserved
Lyánka örömnápodat szomorún lekönyezte egedrül;
Gyilkos után jajdulsz kezid' kócsolva fejedre
Mint ki halálnak vál 's szabadulni reményfoka omlik;
Ágyadbul sanyarú ajkkal kiriasztod az álmat,
'S' mig zokogásiddal fölthagysz szép hajnal is eljő.
Jer velem árva leány, szebb földre vezetlek el innen"
„Szánakozó jámbor mennék milly édesen én el
Véled, az árva anyát, ha zokog fölmentni sirástul:
De bajos az, 's eddig nem dulta-e kánya, kitudgya!
Nem viselek pártát; de leánykori díszeim' ékét
Széttépték a' gyilkos üdök 's megtérni ezentul
Nem fog többé az, 's liliomkoszorumra tövis kelt.
Szánakozó jámbor mennék milly édesen én is
Véled örömtájak szebb telkire még ezen este!"
„Lilla teremben eped 's nem tudgya ki szánya nyögését;
Jer velem árva fogoly tölünk nem messze Sümegvár,
Ottan szebb örömök nyílnak, 's hű kéz vezet arra.
Jer velem árva fogoly teremedre sem aggnak az örök,
'S a' rezegő holdat fátyol sem ölelte borúval.
Jer velem árva fogoly szabadulás' hajnala virrad"
Csöndes az éji homály, rémítő csöndgye halálnak
Rettenetes; mi lehet rettentőbb siri magánynál?

Hol csak az álmodozók' búsongó cyprusa rezzen
 Nyúgati szellővel miűdön rokonulva sohajtoz
 A' szomorú lélek; hol gyászosan álmat aluszna
 Kedvesek és zokogó hölgyeknek férjei szörnyen.
 Tenger bú ligetet elhagyta remélve sok édest
 Andalog a' vándor bujdokló asszonya karján:
 Már nem is asszony alak, hős' köntöse leplezi; vállán
 Szög fürt-fodrok omolnak alá; 's nem lebbenik a' szép
 Arczra felé édes szerelem, de takarva szüvében
 Néma keservének meghódult szelleme vérzik.
 El ne borully csillag, síroknak csillaga! messze
 Még a' bujdokló nyugovó helye, messze Sümeg még;
 Hol még a' Marezal? daliák' szép tábora hol még?
 El ne borully csillag, hints bú uttyára világot.
 Jobbra hegyek, balrul ligetek, fátyolba borulnak
 'S őket az estcsillag már nem piperézi; reménnyel
 Lépdél az ifju magyar, 's búsúlt társnéja során sír;
 'S rejtve nevét, a' bús szeretőt megszánnya, kit eddig
 Négy aratás multán szünetet sem véve sohajtott;
 Az pedig általütő pillantata árva tűzével
 Felfödi keble' sebét, mellyet boldogtalan esttől
 Fogva viselt 's Bendét a' kedvest vissza sohajtya:
 „Lesz-e, kegyes, méltó Lillád kebeledre borulván
 Ott elsírni mikép hureholt teremére Szeferbég?
 Elhalt ő (úgymond) 's bánattyá temette korán el,
 'S bánatos ajkával Lilláját zengte utólszor;
 Vajha csak a' csapodár sírjára találna is, elhunyt
 Kedvese hamvainak 's koszorút fűzhetne fejéhez:
 Lenne talán ekkor csöndesbb nyugalma szegénynék”
 „Volt az üdö, mellyben boldog vala Bende, világot
 Vélé Lillában röpöső örömmel ölelni:
 Ennek vége szakadt 's örömevel hú köte frigyét;
 Bengetegen tébolyg, földet befutosta azolta
 Lilla után; az egek tudgyák, melly szikla ürében
 Sírja fogolykegyesét, mikor ő hervasztya virágát
 Durva pogány' kebelén 's zokogással tölti el éjét;
 Nézz oda, a' daliát milly harczi kívánat emészti.

Bende is ott villog; Lilláját váltani vassal
 És Szefer estével bosszúját tölteni vágyik”
 Bende imigy szóllott ösmertelen árva hivatúl
 A' magyarok' seregébe vegyül, Zamilája nyomában
 Mindütt késérvén mint bajnoka hősi korának.
 Eljöttek daliák a' Honn Fejedelme' Vitézi:
 Keglevics és Rinesen 's a' harcznak hőse Gyulaffy,
 Vélek ezer bajnok Sümeget föntartni ohajtó.
 A' szomorú keselyű háromszor nyögte keserves
 Bújában panaszát, háromszor csattoga szárnya,
 'S eljött a' bosszú, haragos daliának alakját
 Megszállá, ki ha győz, felhőtelen égre deríti
 A' burhós napot és forró haragába' pogányt ver.
 Megrivad a' bús tárogató, füleit hegyesíti tatármén,
 'S nem honn' földé' gyöpét, mellyen vér csermelye
 csörg majd

Turja 's urát az enyészetből fészkébe ragadna.
 Pördül a' buzogány, bajnok megkezdi csatáját,
 'S hol vagy a' rémnek legijesztőbb gyermeke? a' ki
 A' haragos daliát csatatérről visszajessze.
 Ví Szefer, emberölő kardgyán vér gőzölög, Oslit
 Hordoz utána hadat, vén irgalmatlan oroszán:
 Irgalom a' vérnek mezején nincs senkinek adva,
 Eljött a' vérnap, hogy vérrel irassa világát”
 Ezt ordította körül, 's katonáit üvölti nyomába
 És valamerre dühöng hosszú dárdája halált visz.
 Bende körül nézdel, keseredve szüvében elannyi
 Vércéért 's Oslit megölés' könyvébe fölírja
 Barna zománcz titkollya szelíd nő harczait, ifju
 Bajnok alak harczolt bosszúsan Bende' kezénél:
 „El ne maradgy ifjú, ha az élet ezen nap öröme
 Kelt-föl, Bende tied 's mocskot vér mossa le rólad”
 Szóllott Bende kezét a' hősnek nyújtva; sötéten
 Mint szomorú felhő villámot üdítve keblében
 Indul előre hivat szóllítván oldala mellé.
 Ne tova büszke pogány, (ordit) mert szűk hely ez itten.
 Irgalom a' vérnek mezején nincs senkinek adva

Fljött a' vérnap, hogy vérrel írassa világát.
 Ne tova itt a' harc 's nem fogsz koncizolni veszett eb"
 Szóllott mérgében, harsány szava messze kihangzott,
 'S pajzsát megesapván csönögött az síri harangkint.
 Mint iszonyú felhőnek utána süvöltve vihar kél
 Ment a' bajnok elő Oslit megesapni, csidát hány
 Vissza emez, 's Bendét balkarján vérezi; ekkor
 Hasztalan a' mordály elpattanik, árva morájját
 Oslit kacagja 's magyar' vérét örömeiben elissza.
 Bende pogányátul meg nem rettenve dühösbben
 Vet buzogányt 's miüdön csaltant, a' dárda ropogva
 Eltörlik és szörnyen rémit ropogással Omárfajt;
 Megfordul 's sarkát mutogatva szomorgva magyarnak
 'S láttya üzőjével szörnyű veszedelme közelget,
 Elfordulni kíván: mielőtt fordulna, reá jön
 A' villám, szomorú ropogással dönti halálba.
 Bende pedig kardot ragadott diadalma díjaul;
 Vissza tekint, az ifju vitézt harczolni Szeferrel
 Láttya, röpülne madár saskint elverni halálát
 Kedvese' karjairul, de előtte pogány fiak állnak.
 Oslit üzésében zárták el az ifju vitéztül.
 Vág Szefer és ordit: „kardot forgatni tanulj meg
 Gyermek előbb, azután szálhatsz csak szembe törökkel”
 Vág Szefer, és ordit, kardgyát csillogva fejének
 Mért, de hajlással kikerülte az ifju halálát.
 Bende dühös vadkint koncizolva előtte az ösvényt
 A' kik elállották, de nyitott hadakozva vasával.
 Mellyen elillanhat szűk korlát-fogta verőczét
 Altal-tört az erős bajnok, néz vissza hadállók'
 Kalpagain fölvül, 's Lilláját nézi keserves
 Szívvel az öldöklők' közepett; nem villog aczéllya
 A' bátor nőnek, forgóján sem lebeg a' szél.
 Háromszor jajdul 's háromszor szólla nevével
 Bende az édesnek, de ohajtott válasza nem jó;
 Es mikor elfordult a' harczot is összefutosván
 Látt Szefer' kardgyát magasan csillogni, terülve
 Lábánál pedig a' szép nő haldokla: szemében

A' gyönyörű tűznek maradéka aluddogal; ébred
Meg hive látásán; de borult lön, végre halálos
A' szemfény, mellyel többé rokon érzetű társat
Nem bájолhat, örök 's szakadatlan társa halál lessz.
Bende Szefert megnézi, kiált, 's megméri tetőtől
Talpiglan mielőtt bosszúló kardgya megüsse:
„Leggonoszabb ördög, jér elő, hol késel eleddig?
Nyiss örökös poklot 's iszonyú mélyébe temessd el
Ocsmány frígyesedet; szavaim foganattya fejedre
Hogy gyüllön, te leszesz, kit megcsikorítlak ezennel.
Mert kit erőszakkal ragadál örömének ölébül
Azt gyilkoltad agyon, 's bosszúért vére kiáltföl.
Itt az üdő hogy vétkeidért sátáni lakolly meg”
Igy szólott a' haragos, szörnyen megcsapja vasával
A' remegő törököt, 's mielőtt futhatna előtte
Agy velejét iszonyú törökök' paripáji tiporták.
Bende pedig paizsán elvitte szerelme' vonagló
Telemeit 's egy körös alá könnyezve elásta.
Visszabolyong ezután Osmant pusztítani Százok
Hullnak karja alatt; de süvöltve köszönti az ólom,
'S Bende' szüvébe merül. Boldogtalan annyi keservek
Napjaibul, kora sirjában lelhetne nyugalma.
Reglevics áll szörnyen, villog szablája, halált ví
Ő 's ha esik, vérét szomorogva hazája elissza;
Villám dördül ütésében, 's távolra kihangzik
Merre csatáz, törökök hátrálnak előtte. De messze
A' szomorú futamok szava sir hozzája, 's Gyulaffy
Mint a' kölykeveszett tigris riadozva elállja
A' szaladók uttyát 's bosszút harsogva így ordít:
„Vissza magyar! ha karom féled. Megemészti aczélom
Szüvedet a' gyávát; szörnyebbet halsz vasom' élén
Mint harcok' közepén: kétszer hally, jobb, csatasíkon
'S vad karok üllyenekel, mert hármosan öllek azontul
Én ha szaladsz, 's szégyent véred törülendi nevedrül”
'S új csata kezdődik; de szorúl a' bajnoki pálya.
Körbe van a' kis had pornéptül véve; csatája
Menyköveket szórjon, nem lessz diadalma. Haszontlan

Öl Rincsen rohanó törököt, mert kelnek azonnal
 Százan az eldültek' tetemén harczolnak előtte.
 Néz a' bús bajnok 's az egekbe sohajtya haragját
 Esdekel és nem jó bosszú; mint medve morogva
 Nyallya rivó kölykét, azután eltépi csikorgó
 Agyraival vadüző' tetemít 's nem is érzi dühében
 Hogy pendült az ideg, 's szívét hasogattya nyilával;
 VIVA Geréczy imígy. villogva, habozva, csatázva
 Fúttat Omárt magamásaival; buzogánya fölütve
 Jár iszonyú saskint, meg-megrendíti pogánynak
 Harczosait 's ajakán csak Némethy harsog: „előjér!
 Némethy áll ki előm!” de nem áll ki az; és valamint hold
 Bujdosik a' nap előtt gyásszal burkolva világát,
 Èji szelíd arcát hogy föl ne rabollya sugára:
 Némethy bujdoklik, csak távol nézi Geréczy'
 Harczait és bamúl 's velejében főzi tanácsát.
 Ez pedig öl, valamerre kerül: de kivillanik a' cső,
 És a' bajnok-alak félhalva lovának alatta
 Vérzik, erős karját nem győzi emelni; pogányok
 Hurczollyák csatatérérül veszedelme helyére,
 Rémul ezen Rincsen paizsát is elejtve hadastul
 Meg szalad és nyomait kíséri dühödve pogányfi.
 Nézi Gyulaffy magát mint árva magányosan annyi
 Tengernép közepett; megmozdul aczélla, 's fölötte
 Dördül a' bosszú 's végnapja ledörgi veszélyét:
 Elkésél kajnok szűkül a' pálya, körödben
 Vész dörög, és az enyészetnek bús napja tenéked.”
 „Sem nem késém el, pályám' sem szabta szűkebbre
 A' veszedelmes üdő; szép pálya, halál' köre néz itt
 Minden aczél' élén; mielőtt rám jöne veszélyem
 'S vészt dörgjön le 's enyészetnek bús ége takarjon:
 A' bűnnek fiait temetem, bünt termenek ismét
 Ők a' harczok után, ha pokolra nem ülnek; egekbe
 Sir vétkök, de adózzanak ők! ravatalra fölállok
 Én ezután bátran 's dörgesse szívembe-tekéjét
 A' gonosz, elviselem, bűnöket ha leróttá Gyulaffy”
 Bárd a ropog szomorún, dönögő paizson csönög a' kard,

Vért iszik és többé nem csillog, elülte világát
A' gyász' angyala 's rémnek adott országot, előjött
Tábori népével, 's miüdön harczolna világért
A' vérző bajnok, kontyos megcsapja orozva
'S eldülvén mielőtt eszmélne halotti bajából,
Ozmani táborban társát szemlélte Geréczyt;
'S fájt szüve, mert magyar is vértett hadakozva magyarral
'S megsíratá sokszor, buzgón kik elestének érte.

Nincs csata már. De Sümeg' falait koptattya vad ágyú,
'S váratlan vendég dörg vissza jegyezni halállal
A' bosszú' uttyát, 's fennyen hirdetni: hogy ő is
Álhatatos, valamíg meg nem szökik a' hegy alóla.
Folynak üdök. Bánat gyarapúl a' pártos' agyában
'S hasztalan ostrommal már nem fárasztja vitézt;
Fájdalmas nyoszolyán sinlődik az ördögi férjfi
Karja miatt, darabokra zuzá Sümeg' öre. Reménye
Füstbe tűnik szomorú szemmel remeg a' hegy alul föl.
„Jó Nádasdy Ferencz, jó Zrinyi!” kiáltoz az Ozman
Tábori nép 's a' pórt vele együtt bírja futásra;
Ambár csak hír volt, született föld míves' agyából.
Fölriad ágyából bús Némethy és hademesztő
Bajnokokat retteg villogni nyakára ha nem megy.
Arcza sötét éjféli, de szüvét százszorta sötétebb
Bú üli 's a' poklot szörnyen meg kéri segédül;
Hasztalan; itt az üdő Sümegét szabadítani pártos
Ostromitúl: sátrát föltépeti Némethy 's elszáll
Bánatait hordván dühös kebelében, alóla
A' fellegvárnak 's átkával terheli uttyát;
Csüggede szüvében, 's nem ment kísértni szerencsét
'S végtelenül szaladott, sorsnak keze vette üzőbe,
És Sümeg' ormairul szomorún gondolkoda; vissza
Nézni pedig remegett, ne hogy a' kincsbánat előllye.

TAKÁCSY JÓZSA.

S A L A M O N *).

Salamontadtuk Dávidnak; ah, melly hűséges szolgát! gyakran buzdult dicséretünkre. Azért mi bölcsé-
séget adtunk neki, értelmet a' törvényben és minden
tudományban. Így lett atyjának a' prófétálásban örök-
se, 's monda: dicsértessék az Isten, ki engemet sok
más szolgája felett felemelt. Oh emberek, megtanúl-
tam a' madarak' nyelvét, és fel vagyok mindentféle do-
loggal ruházva; ez nyilván való jelesség. — Midőn estve
elejbe vitték azokat a' lovakat, mellyek csak három
lábon áltak, a' negyedik lábok' körmének pedig he-
gyével is alig illették a' földet, és igen sebesen futot-
tak; monda: bizony, mindég jobban szerettem a' vi-
lág' javait, a' lovakat, mint sem az Úrnak emlékezetét;
estvéli imádságomat csak akkor végeztem, mikor a'
nap már az éjnek leplébe rejtezett, hogy az alatt a'
lovakat jól megnézegezzem. Hozzátok azért azokat előm-
be. Midőn elejbe vitték, lábaikat és nyakaikat elvág-
dalta **). Így kísértettük meg. Sőt egy testet helyez-
tettünk királyi székébe; Salamon pedig hozzánk fordúl-
ván monda: Uram, légy kegyelmes, és adj nekem,
mert Te adhatsz, egy olyan országot, mellyhez ha-
sonló senkinek se legyen ***). Akkor egy erős szelet,

*) Salamon, egy szakasz ilyen című, még kéziratban
fekvő eredeti munkámból: Al Korani Törté-
netek; nem költemények, hanem a' Koranból
híven készült darabok.

**) Ezek a' levágatott becses lovak 900 voltak.

***) A' Salamon' székébe tétetett testről ezt beszél-
ik a' Horan' magyarázóji. Az Isten elvette Salamon-
tól az országot azért, mivel azt a' gyűrűt, melly-
től függött a' királyi méltóság, elvesztette. Ő egy-
kor a' gyűrűt szokása szerint valamelly asszony-
nak adta, hogy őrizze míg szükségét végzi: Jön
az alatt Salamon' képében Sakar, egy bizonyos
ördög, 's a' gyűrűt az asszonytól átvéve a' ten-
gerbe vetette. Salamon tehát ország nélkül nagy
ínségre jutta, képében pedig Sakar uralkodott. Így

és ördögöket is ajándékoztunk neki. Fújt a' szél a' földön, melly tájra parancsolta, 's a' hónapok szerént, reggel és este, szokott rendet tartott. Az ördögök úgy dolgoztak, mint Salamon akarta, 's azt csinálták, a' mit ő kívánt; építettek magas épületeket, oszlopszatokat, széles tálakat, nagy halas tavakat, erős lábakon álló temérdek fazekakat; a' tengerben drága köveket és gyöngyöket is tartoztak halászni; 's más egyebeket végbe vinni. Mi pedig vigyáztunk rájuk, 's ha valamelyik a' parancsolattól eltávozott, vagy nem akart serényen dolgozni, azzal a' pokol' tüzeinek büntetését kósztoltattuk meg. Más ördögöket békókkal megbilincselve adtunk Salamonnak, mondván: im, ezekkel tisztelünk meg, ajándékozd el, vagy tartsd meg, a' mint akarod. Bizony, sok világi jót vett tőlünk, egy érzeforrást is fakasztottunk neki. Mondánk azért: dolgozz' mindég, te Dávidnak háza, háladással, mert kevés az én szolgálaim közt a' háladatos. — Egykor Salamonhoz gyűltek ördögökből, emberekből és madarakból álló minden seregei, 's különkülön vezeltettek, míg nem elértek a' hangyák' völgyébe. Ott egy hangya, a' többieknek királynéjok, midőn a' sereget meglátta, monda: halljátok hangyák, menjetek kamaráitokba, ne hogy eltiporjon Salamon az ő hadi népével, mikor észre nem venne. Nevetett Salamon, és igen gyönyörködött e' beszédben, 's monda: serkents Uram, hogy háladatos legyek kegyelmedért, a' mivel olly irgalmasan meglátogattál szülőim után engemet; és serkents, hogy cselekedjem a' Te előtted kedves jót, és számlálj, mint könyörülő, a' Te kegyes szolgálid közé. Ekkor a' madarakat megtekinté 's monda: honnan van hogy a' bankát nem látom? nincs-e itt? Bizony, igen megbüntetem, sőt megölöm őtet, vagy nyilvánságos bizonyossággal 's men-

bajai közt éhen 's szomjan valami halászokhoz ment halat kérni, 's felbontván azt, a' gyűrűt benne találta. Így az országot vissza nyervén, Sakt a' Tiberias' tengerébe vetette.

tséggel jöjjön előmbé. De a' banka nem messzé állott 's monda : felkerestem azt az országot, a' hova te Salamon nem jutottál, 's bizonyos követséggel jövök hozzád Szábából. Ott láttam egy asszonyt, ki azon a' népen uralkodik, 's bir mindennel és egy dicsőséges országgal. Mind ő, mind népe Isten gyanánt a' napot imádja, mint a' melly a' mennyei és földi dolgokat kijelenti, 's tudja mi ezekben titok vagy nyilván való. Isten! nincs kívüléd más Isten, a' nagy királyi székek ura! Monda Salamon: meglássuk, igazat szölsz-e, vagy hazudsz? fogjad leveletem, vessed annak az asszonynak elejbe, fordulj meg azután, és várd meg mit felel. Vévén tehát a' levelet Balkaiza, Szába' királynéja, monda fő embereinek: íme fejedelmek, egy tisztelő levél szállott előmbé; Salamontól vagyon, 's ilyen felírású: a' könyörülő irgalmas Isten' nevében! Ne támadj ellenem, hanem jöjj áhítatosan hozzám. Monda a' királyné: adjatok, oh Fejedelmek, e' dologban tanácsot; mert végzést nem hozok, míg tanúim nem lesztek, jöt nem jövendeltek. Felelének a' fejedelmek: hadra erősek és bátrak vagyunk, de parancsolni 's igazgatni te dolgozol. Lásd azért mit akarsz mívelni. Monda Balkaiza: bizony, ha valamelly várost bevesznek a' királyok, elrontják azt, 's a' gazdag és hatalmas polgárokat szegény megutáltakká teszik. Így cselekednének azok, a' kik ezt a' levelet küldötték. Én annak okáért ajándékot küldök nekik, 's az ajándékaimmal elküldetett vendégeket megvárom, mi jóval térnek vissza. A' mint Balkaizának követe Salamonhoz jött, monda ez annak: ti engemet gazdagítani akartok-e? bizony, a' mit Isten adott nekem, sokkal jobb és több az annál, a' mit nektek adott. Azért csak fordítsátok javaitokat magatokra. Te pedig, oh követ, térj meg a' tiedhez: mi majdan hadi testtel megyünk hozzátok; de hatalmat ne hozzátok ellenünk, mert kiüzünk országtokból, és megaláztatva kicsinyekké teszünk titeket. Monda pedig az övéinek: halljátok feje-

delmek, minekelőtte a' királyné hódulásomra jöne, ki hozná el nekem az ő királyi székét? felele a' legravaszabb ördög: előbb, mint sem felkelnél helyedről, elhozom, mert van erre hatalmam és hűségem. Egy másik ördög pedig, bölcs a' szentírás⁷-könyveiben, monda: elhoznom egy pillantás. Látván Salamon azt a' királyi székét elejbe letenni, monda: ez az Úrnak kegyelme, hogy megkísértsen engemet, háladatos vagyok-e, vagy háladatlan eránta. A' háladatos magának háladatos; ha pedig valaki háladatlan, még is gazdag az Úr, és kegyes. Monda tovább is: cselekedjétek, hogy a' Királyné meg ne esmerje székét, és lássuk, a' megigazultak közül való-e, vagy sem. Eljövén tehát Balkaiza kérdezték: ez e' a' te királyi széked? felele: ehez egészen hasonló. Monda Salamon: mi bölcsőbbek vagyunk a' királynénál, 's az Istennek hódolunk. Balkaizát pedig az igaz vallástól nem más, hanem a' mit Isten gyanánt tisztelt, a' bálvány tartóztatta. Mert a' hitetlenek közül való volt. De mondák a' Királynénak: menj. a' palotába; 's midőn a' palotát látta, csak azt gondolta, hogy a' bejárás csupa víz. Lábait tehát megmezíteleníté, hogy gázoljon. Monda Salamon: bizony, ez üveg⁸ből való kemény palota. Felele a' Királyné: Uram, megcsalatkoztam; azért én veled együtt az Istennek, a' világ' Urának ajánlom magamat. — Megrendeltük végre Salamon' halálát, és meghalt; de az ördögök mind addig meg nem tudták halálát, valamedig egy föld' férge keresztül nem rágtá azt a' rudat, mellyen a' holt test nyugodott 's azután össze omlott. Mert ha a' titkot előbb megtudták volna, nehezen fogták a' rossz szolgálatot, a' terhes munkát, olyan soká tűrni.

HOLÉCZY.

MÁJUSI MULATÓK.

Társak, a' bú elrejtezett,
Rajta, vígan legyünk!
Föld a' gyászból kivetkezett
Hogy a' tavasz elérkezett;
Tőle példát vegyünk,
Rajta, vígan legyünk!

A' barátság' innepében
Rajta, vígan legyünk!
Jó barátok' szemléltében,
Csókoltában 's öleltében
Hogy igaz részt vegyünk,
Rajta, vígan legyünk!

Borral habzik a' víg pohár,
Rajta, vígan legyünk!
Kézről kézre meghitten jár,
Szín 's íz nedvét ajánlja már,
Tőle kedvet vegyünk,
Rajta, vígan legyünk!

Szép nőinktől szeretettel,
Rajta, vígan legyünk!
Őket hozzánk édesgetve,
'S mi általok gyöngyölgetve
Hogy hő csókot vegyünk,
Rajta, vígan legyünk!

HOLÉCZY.

MEGBOSZULÁS.

Volnék szellő, ellebegnék
Gyors fuvallat' szárnyain,
Oda, hol magát mulatja
Emmi-hús fák' árnyain.
Megkuszálnám ott fején a'
Bájos szőke fürtöket;

Mért nem mondta meg hová megy ?

Mért nem hitt el engemet !

Le-le kapnám hó nyakáról

A' kis tarka keszkenőt,

Csókokat lopnék alája —

Igy boszullanám meg őt !

Hék szemébe száraz utrol

Fölkavart port hintenék ;

Mért nem néze a' minap rám ?

Hogy mellette elmenék.

Barna föllegét az Égnek

Mind fölébe hajtánám ;

Egy remény sugárkát mért nem

Enged ő is sütni rám ?

Földre hűs esőt szereznék ,

Hadd áznék meg a' hamis ,

Zápor csöpphen , orcájára

Ömleném majd magam is !

'S így megázva , majd keresne

Hol van száraz menedék ?

'S így - szeme behintve porral

Tán csak hozzám botlanék ? !

Volnék szellő ellebegnék !

Tennem ezt miért nem lehet ?

Igy boszulnám a' hamist meg-

Haj , de ez csak — képzelet !

EGY KIS LYÁNKÁHOZ.

Kis Leányka ! érted a' mit érzek ,

Nem tudod Te még azt érteni , —

Fénye - nem tud ártatlan szemednek

Még szerelmeket lövelleni.

Még egyforma vérednek futása,
Mint sikon folyó kis csermelyé,
Mellynek szirt-csucsról alábukása
Hullámkait meg nem tördelé.

Álmaid szelídek mint a' béke,
Nyugtod csöndes mint az esti szél, —
Lelked a' sötét Èg' lágy ölébe'
Álmon édes kint még nem cserél.

'S míg bájképed rólam álmodt' üzve
En, felőled ébren álmodom:
Téged, volt játékídat tükrözve
Édesen ujít a' nyugalom.

Boldog vagy Leányka! míg titokba'
Kebledből sohajtat nem szakad, —
Boldog! — míg merülve gondolatba
Kék szemedből bús könny nem fakad!

Haj! de majd hamar, mint nap sugára
A' hives hajnal' homálykődén —
Ált repülnek évid nem sokára
Életed' fejlődő reggelén. —

Akkor, volt játékídat megúnva —
Édesen epesztnek vágyaid;
Akkor, másra csöndes éj borulva —
Néked ébren telnek álmaid.

'S akkor - majd ha édes gerjedelmek
Kelve kebledből — komor levél;
'S hogy nehéz óráid lassan telnek;
Szád a' sors ellen panaszra kél:

Akkor — érts Leányka! 's dőlj keblemre,
Híven fölfogandnak karjaim!
Még csak játsz'! — írt adnak életemre
Addig — rólad édes álmaim!

KOVÁCS PÁL.

D A L I C Z Á R.

Francziából szabadon fordítva

1. A' Téns Úr. (Le Sénateur).

Kincs nekem az én hitvesem ;
Párja nincs szép szemének.

'S barátot is , a' mint lesem ,
Höszönök kellemének.

Az nap , hogy őt megesketttem
Egy Téns Ur álla mellettem

Téns Ur ,

Ah , Téns Ur !

Igen megtisztel az Ur !

Drága egy Ur , úgy ösmerem ,

Más tudom fel nem éri ;

A' mult télen is itt terem

'S hitvesem' bálba kéri ! —

Ha most házamon kívül kap

Mint hü barát velem felcsap :

Téns Ur ,

Ah , Téns Ur !

Igen megtisztel az Ur !

Nálam ő nem feszeskedik ,

Nem röhög , nem izetlen ;

'S ha Nellim betegeskedik

Filkóhoz ül kéretlen. —

Megköszönt évfordultára

Megölel nevem napjára

Téns Ur ,

Ah Téns Ur

Igen megtisztel az Ur !

Ha rút idő jár ; felkelünk ;

'S én a' pipához nyúlok ,

Nyájasan szól „mért neszelünk

'S itthon miért busúlok ?

A' gőz, füst, fejem' bejárja:
Kapum előtt a' batárja" —

Téns Ur

Ah Téns Ur

Igen megtisztel az Ur.

Egy estve, hogy 's mikép esett —

Betérünk udvarába ,

A' sok Mádi leverdesett ,

'S Nelli más nyoszolyába

Szökék el , de megesküttem

Szebb , a' mellyben én feküttem. —

Téns Ur

Ah Téns Ur

Igen megtisztel az Ur!

'S a' mint egy fiam születék

Öt hívám meg Komának ,

Egek ! örömkönnyek lépék

Állát Keresztatyjának !

Bizhatom is szép szavában :

Ben lesz véghagyományában. —

Téns Ur

Ah Téns Ur ,

Igen megtisztel az Ur!

A' víg enyelgést szereti ,

'S én néha jót böffentek : —

A' minap azt mondom neki

A' mint egyet hörpentek ;

„Azt hallom, emberségemre ,

Szarvat rak az' Ur fejemre!" —

Téns Ur ,

Ah Téns Ur !

Ugyan megtisztel az Ur!

2. A' világtalan anya. (La Mère Aveugle.)

• „Fonj, szép leányom fonj!

'S a' mit szívem kész mondani

Ne mondjam azt haszontalan;

Mert bár anyád világtalan:

Fülel, figyelmez untalan,

És hall sohajtani. —

Ne|hidj Dezsőnek! csalfa párod;

De mit? te az ablakot ki tárod?

Fonj, lányka fonj! (bis)

Meleg van úgy-e bár! —

'S Dezső be nem kacsinta? nem?

Nem morgok én; mert érdemem

Volt nékem is kökény szemem

'S a' férjfi olyra jár.

De óvni kell a' drága kincset —

Ki nyomta most ott a' kilincset?

Fonj, lányka fonj! (bis)

A' szél ingatta azt?

'S ebem haragja mit jelent? —

Kerüld, kerüld a' hívtelent!

Hidd, hogy sok eskü füstbe ment;

'S ébreszte bús panaszt.

Meghalni jobb, mint megcsalódni —

Hit hallok én itt csókolódni? —

Fonj, lányka fonj! (bis)

Azt mondod: a' madár —

Ez a' madár be jól beszél! —

A' férjfiláng soká nem él,

Sajátja még alig levél

Hitét tagadja már;

'S kaczag, ha még kezére vágynál —

De mit sürögsz te ott az ágy nál? —

Fonj, lányka fonj! (bis)

Az álom elnyomott? —

Leány te, hát nincs irgalom —

Nem, már tovább nem forralom,

Dezső van itt! tapasztalom;

Kérjen bocsánatot!

'S mig esket ad, Paptól szabottat,

Ne innen — innen egy tapottat!

Fonj, lányka fonj!" (bis)

3. Be' gyöngy leány. (Combien elle est jolie.)

Istenem! be' gyöngy, be' gyöngy leány!

A' kiért szívem dobog.

Láng szemének csillagán

Szűz szerelme fellobog.

Minden ékkel a' tavasz virány

Friss orczáin fen ragyog:

Istenem, be' gyöngy, be' gyöngy leány!

'S én be' rút — be' rút vagyok!

Istenem! be' gyöngy, be' gyöngy leány!

Nem lehet husz éve még.

Fürtje reng nyílt homlokán,

Szög az, ez tiszta mint az ég.

Száz tehetség díszlik egy magán

'S ő nem érzi melly nagyok:

Istenem, be' gyöngy, be' gyöngy leány!

'S én be' rút — be' rút vagyok.

Istenem! be' gyöngy, be' gyöngy leány!

'S még is engemet szeret!

Nem busít a' kecs-hijány

Melly leányban gyűjt eret;

Nem busít mint eddig a' magány,

'S hogy magamban elfagyok.

Istenem, be' gyöngy, be' gyöngy leány!

'S én be' rút — be' rút vagyok.

Istenem! be' gyöngy, be gyöngy leány!
'S gerjedelmi öröklenek!
Híve ritkuló haján
Már virági lengenek.
Félre tő! alakja szín haván
Semmi leplet sem hagyok —
Istenem! be' gyöngy, be' gyöngy leány!
'S én be rút, be rút vagyok.

SZENT SIMONI.

B U C S U V É T E L.

Ime tehát kijutánk pályánk' végére Barátim!
Fáradt Melpomenénk bús könnyökére ledőlt!
A' heves Ifjúság' képéről munka — veréjték
Zápóra hull, 's az erő izzadozása csorog,
Mert az Olymp meredek, Helikonnak bércze sikamló,
Mellyeken a' Költő' mennyei lelke lebeg,
Nem járnak már most rajtok szép szőke Napéák,
A' törökök' zordon kénye uralkodik ott,
'S így ma előbb dudvát szükség szaggatni, kitépni,
Míg egy kis koszorút fűzhet az ifjui kéz.
Bátor ez így vagy on is, 's az erő letapodta Minervát,
'S szobrából mozsarat vert vala a' vas idő,
Bár Tiberis' partján sem zengnek hattyui dallok,
És noha hét halmán nem terem a' koszorú:
Hallottuk még is Virgilt báj-hangra fakadni,
A' mikoron Dídót mély köny-özönbe veti,
Éreztek mi Homér' lángját ő benne lobogni,
Sejtni öröm, mi uton lópja magába tüzet.
A' felleng sasnál fellengzőbb büszke Horátnak
Lantja is e' fiatal pálya — körünkbe esett.
Hang — hullámjaiban gyönyörű volt fürdeni nékünk,
Mert Pindárnak ezüst nyelve belőle zeneg.
Szökdőstünk nagy Ovid páratlan lába után is,
Áh! de igen pergő 's fürge futása vagy on

Archilochus' kardját láttuk villogni utunkban
 A' Jambust, mellyel fel van övedzve kara,
 Bámultuk, mi igen sebesen keltőzteti lángját
 'S minden szótagnál gyújtva hevíti tüztét,
 A' mikor ellenben lassúlag veszti fogyasztva
 Önn lángját a' vén renyhe Trochéusi láb
 Illyen tiszteletet nyújtánk a' Római földnek,
 Bátor már mint egy gyászos ereklye busong.
 Nem maradott még is figyelem 's csupa nemzeti érzés
 Nélkül a' Honn-nyelv — e' hazabéli Babér,
 A' mellyet minden nyelveknek előkbe tevénk mi,
 Ásia szülte ezen nemzeti drága növényt,
 Nagy Tanaisz szabadon habzó hullámjai vérrel
 Öntözték, csak ezért van folytatja neki:
 'S így bizonyos, hogy ezen nyelvből kél szittyai létünk,
 'S ennek multával tűnik az Álmosi nép,
 Mert ez az életerünk, mellyben csörög életi vérünk
 'S így ha kihál nyelvünk, nem ver az életerünk
 Mi pedig óh mi igen kívánunk élni ezen szép
 Országban, mellyért vért pazarolni öröm,
 Nyertes az, a' ki imígy halhat, mert Zrinyi dicsőnkint
 Élni 's kihálni remek ritka szerencse lehet,
 'S így ezen érzékeny pontból indulva tanúltuk
 Kisfaludit, Faludit, Berzsenyi daljaival,
 Tactusok, akkordok gyönyörűen pengenek itten,
 A' Rím mind egy gyöngy csörgetegecske csörög.
 Ollyan Hunnia' verse, minő a' Szittya szabadság
 Nincs akadály, sebes szép folytatja szabad
 Büszke ezért Honnunk, de irígy a' Rajna vidékje
 Mert mértékessen képtelen önteni szót
 Illy szirttel küzdenek London Költői 's az elmés
 Páris, mert nyelvök zátonyos, és gyülevész;
 Nem dalol ő nálok Sapphó, sem Pindarus, avvagy
 Alcaeus, pedig itt mindenik ismeretes.
 A' verhungjáró hat lábu hősi bokája
 Vers egyedül magyarul tudja kiűtni tüztét.

Mind ezek így vagynak 's így tudjuk töletek, oh ti
Drága Tanítóink! Quintilianusaink!
E' vala jelszavatok: Nevelés formálja az embert
Ím Ariadnétól útmutatói fonál!
Nem de Elődtök volt: Te kövessd valamennyi mivedben
A' mit az ég kijelelt 's a' mire oktat az ész,
A' kétféle erőt, mind lelkit 's testit arányban
Fejteni lépcsőnkint ez nemes érdemeket,
Carrara márványból szobrot kívánnak az ilyen
Érdemek ah de csekély lenne tinéktek ez is
Mert a' lelkesedett tettek 's a' földi jutalmak
Közt, bár melly ragyogók nincsen aránybeli szer.
Igy hát hálaadó szívvel kedveskedik e' hív
Ifjúság mint egy rózsza reményű virág;
A' nagy örökségnek százszor szép zöld növénye
Örzeni fogja dicső emberi tettetekeket.
Bár szigorú sivatag Saharának pusztá porára
Vessen az ércz sorsnak durva hatalmu keze.
Élj hát szép koronánk nevedekjék híred az égig
'S e' kis versezetet vedd Hecatombe gyanánt!
Ti pedig oh szívem meghitt őszinte barátim
Kikben ős Árpádnak szittyai vére buzog
Csak magyarok legyetek sem arany sem fő hivatal fény
Meg ne vakítsa szemes lelki világotokat!
A' szentséges erény' törvényt, 's tiszta szabásit!
Nézzétek, kérlek, menyei fáklya gyanánt.
Indúlj hát nemes Ifjúság szüleidnek ölébe
'S e' forró csókot vidd el az útra veled.

BEZERÉDY.

EGY KÖLTÖRE.

Lelked beteg, 's a' költés benne gyöngy;
Jól érts meg, nem csigából drága gyöngy,
Fagyöngy a' legsiványabb tölgytetlön:
Madárfogó a' gyermekek' bogain,
'S a' légyvadászok' vesszején ragasz;

'S ha pinty az érzet, légy az értelem,
Fogolylyá tettél lelket és szívet:
Örülj nekik jó költő, költsd el őket.

PATA.

VISSZAEMLEKEZÉS.

Szárnyékony gondolattal
Reád emlékezem,
'S olvasztó indulattal
A' múltat érzem.
Mi boldog hajnalokra
Virradtam akkor én!
Engem rózsás napokra
Ámor vitt 's a' remény.

Elhunyván életemnek
Ime' tündér kora,
Vidékim gyászt teremnek,
Sír a' táj' pásztora.
Ah, Tőled vajmi messze
Süllyedt az, tudhatod;
Ez szívét mint epossze,
Talán álmodhatod!

De a' sors így akarta,
E' mord incselkedő!
Tavaszm' felzavarta
'S köddel borítja ő.
Nincs tudva hogy ki sajnál
Illy küzködő rabot.
Ki áll-meg már a' zajnál
Leverni sok habot?

MAKÁRY.

M E S E.

Egyszer egy kis leány reggel meg nem füsülködve a' pitvar' küszöbén ült. — Oda menvén Nagy Annya így szólla hozzá : — „Jaj édes kis leányom de borzos vagy ! a' szép leánynak pedig reggel, mihelyt felkél, mindjárt meg kellene füsülködni. — Jere ! majd megfüsüllek , 's egyszer'smind egy mesét mondok neked !”

Hol volt — hol nem volt ? — volt egykor egy város , a' hol mind Urak laktak , kivévén a' szegény embereket. — Ott lakott egy igen szép Urfi. — Annak az Úrfinak volt hét szép szeretője. — Már az Urfi húsz esztendő volt ; de még a' városból ki nem ment soha. — Az édes Annya akkori szokás szerint igyekezett el küldeni külső országokra utazni. — Egykor így szólla hozzá : — „Kedves fiam ! én téged' nagyon szeretlek ; azt akarnám , hogy mindég szemem előtt lennél ; ugyan azért még eddig Városunkból ki nem bocsátottalak , ugy , hogy te még a' körülöttünk lévő helységet sem ismered : — de hiszem a' semmi ! — azért neked elég enni inni valód van. Hanem a' hozzád hasonló Urfiaknak nagyon szükséges a' külső országi utazás : — mert azoknak emlegetése igen kellemetes és bámulásra méltóvá teszi őket az olyan Férjfiak' és Asszonyok' társaságában , a' kik szintúgy nem ismerik Hazájokat , mint te. — Én édes fiam ! nem tudom elbeszélni azokat a' sok hasznokat , mellyeket majd venni fogod külső országi utazásodnak. — Egy küsség elpityeredett az Urfi azon , hogy Hazájától , a' hol olyan jól volt dolga , el kell távozni : de keservét csak hamar meggyőzte újság kívánása. — Leginkább hét szép kedvessét sajnálta elhagyni. — Az egyiket azért szerette nagyon , mert igen szép nagy haja volt , azt gyöngyen meg tudta füsülni , 's külömbb külömbbféle szép fodrokban tudta öszve gömbölygetni : nem volt a' városban olyan szépen füsülődött leány egy is. — Kérte búcsuzás közben az Urfi a' leányt , hogy hív maradjon hozzá addig a' hét

esztendeig, míg ő haza jön: a' leány sírva fogadta hűségét, 's annak megbizonyítására ígerte, hogy míg az Urfi haza nem jön, meg nem fog fűsülni. — A' másikk kedvessét azért szerette, hogy bámulásra méltó módon tudta magát kendőzni, 's igen tisztán megtudott mosdani; mikor ettől búcsúzott, igen kérte ezt is, hogy maradjon hozzá hív. — Ez is hűsége' bizonyítására felfogadta, hogy addig a' hét esztendeig meg nem fog mosdani. — A' harmadik leány azért volt kedves az Urfi előtt, hogy szobáját olyan tisztán tudta tartani, a' mellyért az egész Városban bámultatott: búcsúzás közben ez is felfogadta, hogy addig a' hét esztendeig, míg kedvesse oda jár, szobáját soha sem fogja ki seperni. — A' negyedik leányt azért ezerette nagyon, hogy mindég oda haza volt, a' ház körül való munkálódással, a' cselédek körül való felvigyázással, fonással, varrással töltötte idejét; egy szóval: igen szorgalmatos mindég a' háznál ülő leány volt. — Keserves búcsúzások közbe felfogadta, hogy addig a' hét esztendeig, míg kedvesse oda jár, semmit sem fog a' házi renddel gondolni, hanem az ország - úthoz közel lévő allén fog sétálni, hűségének megbizonyítására, kedvesséről gondolkodva. — Egyik kedvessét azért szerette az Urfi, mert igen világ' leánya volt, Bálban, Theatrumban mindenütt ott kellett neki lenni. — A' társaságokban igen kedves volt. — Az ő jelenléte mint egy erős lelket adott a' vidám társaságoknak. — Ez azt fogadta hűsége' megbizonyítására, hogy ő addig, míg kedvesse oda jár, soha semmi társaságba menni nem fog, hanem szüntelen putzikban fog ülni. — A' hatodik leányt azért szerette az Urfi, hogy igen szépen tudott a' Klaviron muzsikálni; ez azt fogadta hűsége' megbizonyítására, hogy még kedvesse oda lesz, mindég a' Klavir mellett fog ülni, kedvességének igen kedves nótáját danolgtatván. — Elmegy az Urfi a' hetedik szeretőjéhez is. — Sírnak-rínak - búcsúznak keservesen. Heri ezt is hogy legyen hűséges hozzá, és ígérjen va-

lami jelt, a' miről megismerhesse, hogy hív volt, mellyre a' leány ezt felelé: „Édes Urfim! én hozzád való hívségemet egyébbel meg nem bizonyíthatom jobban mint azzal, hogy ha nálad szebbet jobbat nem talállok addig a' hét esztendeig, szívemet kezemet másnak nem adom. — Ez sovány vigasztalásnak látszott az Urfinak: de még is megnyugod't gondolván: hogy a' hét közül csak marad egy hív hozzá. — Tele rakták a' leányok meg az édes anyja az Urfi tarisznyáját sonkával, czipóval, paprikás szalonnával, pogácsával, máléval 's inassának hátára egy pár kulats bort felkötöttek: 's azzal útnak indult az Urfi, 's oda bódorgott hét esztendeig. — Hogy mit látott — mit nem látott külső országokon? Azt azok az Urfiak, a' kik utazni szoktak, sokkal jobban tudják, mint én; elég az hozzá: hogy hét esztendő múlva, mikor az enni valója elfogyott, ő is haza jött mint a' többi. — Külsője 's szokásai a' mi Urfinaknak egészen megváltoztak, mert ez előtt először a' nadrágját vonta fel, most pedig először a' csizmáját, azután a' nadrágját; a' bajuszát leberetvált, a' szakállát pedig meghagyta; no tsak a' mi Urfinon elég sok változás történt: de a' leányok még is mind a' heten hívek maradtak hozzá. — A' mint jött haza felé, esett a' hó, fútt a' szél, lát valakit az allén sétálni. — Gondolta magában: csak meg-nézem, — ugyan micsoda bohónak telik abban kedve, hogy most is ott sétáljon! — elijedt, mikor megismer-te, hogy az ő othon ülő jó gazdasszony kedvesse az édes anyja bundájába takarózva tipeg-topog elébb odább az allén: mert már akkor a' sok sétálásban csak nem térdig elkoptak lábai, 's két arasszal is kisebb volt az egész leány, mint az előtt. — Még jó éjszakát is elfelejtván neki mondani, sietett a' csinos szobájú kedvesse felé. — Bé akarja nyitni az ajtót, hogy majd meglepi haza érkezésével; de lehetetlen volt az ajtót benyitni: mert hét esztendőtől fogva annyira megsza-porodott a' szemét, hogy a' felső küszöb tartotta. Az

Urfi nagyon fázott; elunta várni míg a' szemetet lapáttal elhánnyák az ajtótol: odébb ment ahoz a' kedvesséhez, a' kit azért szeretett hajdon, hogy igen szépen szokott mosdani, 's gyöngyen tudta magát kendőzni. — E' meglátván az ablakon, hogy jön, örömében futott elébe, 's ajtóban véletlen öszve találkozáván annyira megijedt az Urfi tőlle, hogy másnap az édes anyja önniát öntette, — hogy az ijedségnek veszedelmes következése ne légyen kedves fiára nézve: mert a Kisasszony olyan igen piszkos volt, mint a' kementze tapasztóné. — Innen remegve megy ahoz kit szépen füsült hajáért becsült; itt csak nem úgy járt, mint a' szomszédban: mert gyönyörű nagy haja a' Kisasszonynak hét esztendőktől fogva annyira öszve kúsálódott, hogy épen úgy állott mint a' lentse-baglya. — Innen ment ahoz a' kedvesséhez, a' kit azért szeretett, hogy a' társaságokban mindenütt jelen volt; egészen meghorzád't tőlle, mikor a' putzikból elébe tipegett: mert már akkor a' sok putzikban ülés miatt úgy öszve volt száradva, mint az aszalt alma. — Innen ment ahoz a' kedvesséhez, a' kit muzsikájáért 's énekéért szeretett. — A' Klavir mellett ülve találta. Sok klavirozásban megmerevedett ujjait nagy nehezen hordozgatta elébb odább a' klaviron. — A' sok éneklésben annyira elreked't, hogy már csak úgy sáporogott mint a' gácsér. — Ez is nagyon vissza tetszett az Urfinak: odébb ment bosszankodva. — Semmit sem remélve megy a' felé a' kedvesse felé, a' ki semmi áldozatot sem ígért hűsége' megbizonyítására. — Ezt a' konyhában találta. — Piros pozsgás eleven volt most is, mint mikor elhagyta. — Épen pánkot sütött és káposztát pergelt vacsorára: — örömmel a' nyakába ugrott az Urfinak ezt mondván: „Isten hozott édes Urfim! Oh de régen nem láttalak! azt gondoltam már el is felejtettél.” — Addig hálálkodtak 's nyalakodtak, míg egyszer azt vették észre, hogy lángal égett a' pánkó. — Az Urfi mint bő tapasztalsú ember, felnyalábolt egy rakás hamut, belé

döntötte a' zsírba, 's így elmúlt minden veszedelem. — Kedvesse bévitte a' pergelt káposztát az asztalra, 's a' kementze válláról levette az ez előtt kisült páncokat. — Harmad nap mulva az Urfi kezét nyújtotta az ér'te semmi áldozatot nem tett leánynak, 's lakadalmok három hét eltelése utánra határozottatott. — Megtudván házasságát a' hat kedvesse, minekelötte a' lakadalom elkövetkeznék, igyekeztek magokat olyan állapotba tenni, a' millyenben voltak, minekelötte hűségek megbizonyítására áldozatot tettek: de a' mi elmúlt azt többé vissza nem hozhatták. — Az Urfi jobban szerette a' szép menyetskét, mint az áldozatot: csak a' mellett marad't, a' ki áldozatot nem tett, hanem azon tulajdonokat őrzötte meg, a' miért szerettetett. —

E're azt felelé a' kis leányka: — „De szép mese édes Nagy Anyám! én ennekutánna azon fogok igyekezni, hogy inkább szép és kellemes légyek mint hiv. A' kis leány megnőtt; elbeszélte e' szép mesét leány társainak, azok szájról szájra adták: azolta nem tesznek a' leányok áldozatokat hűségek' megbizonyittására.

Gróf KEMÉNY FLÓRA.

HAJ, SZÁJ, SZEM.

Haj, haj, haj,
Beh szép selyem haj,
Ez a' leányhaj.
Bomlott fürti' tengerében
Hattyu vállak fürdenek benn.
Haj, haj, haj,
Beh szép selyem haj
Ez a' leány haj.

Száj, száj, száj
Beh szép rózsaszáj
Ez a' leányszáj.

Fülemile danol benne,
Legszebb sor gyöngy ragyog benne.

Száj, száj, száj,
Beh szép rózsaszáj
Ez a' leányszáj.

Szem, szem, szem,
Beh gyönyörű szem
Ez a' leányszem!

Mennysorság nyildokol benne,
Szerelem az isten benne.
Szem, szem, szem
Beh gyönyörű szem
Ez a' leányszem!

KELEDI.

EGY ÚJ KÖLTŐHÖZ.

Te! kit magasra vittnek
A' bő kegyelmű Istenek,
'S most fön ragyogsz a' fény-fokon,
Mint gólya-fészek tornyokon:
Bár lelked a' Pindusra szált
Harsány szavam hozzád kiált;
Dallok, — Te hallgass engemet,
Hegyezz fület, meressz szemet! —
A' Múzsák hogy fölkenenek,
Hallám; de arra intelek,
Szemérmesen viseld magad, —
Másként a' szent czéh megtagad.
Eszedbe' tartsd magas heled';
De türd — bár mint bánnak veled!
Ne nyiljék föl panaszra szád;
Elég az hogy — menny a' hazád! —
Körmöd meghagyd, hajad ne nyírd,
Versed száj rángatással írd
Rongyos ruhában járj; — zsebed
Üres legyen — mint a' fejed!

De torkod szörnyű nagy legyen
Mint sziklanyílás a' hegyen
Es száraz, mint a' nyári por,
Mit délbe' vad ló föltipor! —

'S ha így kiverselvén magad,
Hasad, mint póké megdagad, —
'S ha orrod, mint börsöny, veres
Lesz — és szemed kancsót keres:
De nem talál, — torkod meg kér,
Tudd meg: versért csak illy a' bér!

Hagyd akkor ott Olympodat,
Akaszd fűzfára lantodat, —
'S hogy meg ne unja ott magát,
Te is terheld meg majd a' fát! —

KOVÁCS PÁL.

PÁSZTOR LYÁNYOK ESTI DALA.

Hüsen omlik enyhet adva
Harmat a' mezőre;
Pásztor ének olvadozva
Vár haza jövőre.
Sip szelid hang hat fülünkbe,
Est harangok kongnak,
Zöld galyok közt ligetünkbe
Fülmilék csattognak.

Vég csókot nyom majd a' béreznek
Szép napunk' sugára,
Esti leblek kényt legyeznek
Völgyünk' parlagára;
Dalra gyulva hajtogattyuk
Haza nyájainkat,
'S felderülve elkaczagjuk
Mai gondjainkat.

Édes, édes nyugalom nyit
Keblet a' munkásnak,

Csendes álom áldomásit
Oszlja izzadásnak!
Tisztaság a' gyenge mellbe
Balzsamot csepegtet,
'S újulást jó szívbe leng be
A' reggeli szellet.

Nállatok ti zúgolódó
Sárga Város' hölgyi,
Boldogabb pásztor leányzó,
Szebbek az ő völgyi.
Nyári árnyék kedvetek csak
'S unalom vigságtok,
Téj, gyümölcs 's kenyér legyen csak
Nem nézünk reátok!

Jöjjetek hozzánk tanulni
Élni elégedten,
Itt lehet csak kéjbe hulni,
Itt patakmeneten;
Hol virágok illatoznak,
Zeng pacsirta' dala,
Friss juhocskák játszadoznak,
'S víg a' folyam' hala.

Tér mezőink' pásztorai,
Tetszni ha kívántok,
Légyetek jók, millyen a' ti
Természet anyátok;
Ugy jutalmul hű kezünket
Adjuk és szerelmünk',
'S nem szakítja kötelünket
Semmi zaj, míg élünk!

'S ha hunyik, hogy fel ne jöjjön
Többé nekünk a' nap,
Ott az égi szebb mezőkön
Kedvesünk ölbe kap.

Édesen zeneg felénk még
A' furulya' hangja,
Vig leend majd innen a' vég
Bucsodal' nótája.

FOGARASY JÁNOS.

P A N A S Z.

Hajlik ága bús füzeknek,
Ah de Emmi szíve nem,
És a' szellők csókra kelnek:
Ez is tiltva van nekem.

A' kopár mező kiújul,
Nem az én reményeim;
A' föld jó esőre lágyul
Öt nem hajtják könnyeim!

Olvad a' vas is nagy tűzben
Emmi szíve még hideg;
Öl szerelmem láng hevében
Nem tudom haj! gyújtni meg.

Lyánka! légyen szíved mint fűz'
Ága olly hajló felém, —
'S mint Zefir ró'sába önts tűz
Csókkal életet belém.

'S mint kopár mező kiújul,
Ugy az én reményeim
Ujra élnek, 's majd ezentul
Nem folynak bús könnyeim!

KOVÁCS PÁL.

LABODA KEDVE.

Széles útczán széles jó kedvében
Megy Laboda bor zugván fejében
'S minden gyermek, a' ki látja,
E' szót utána kiáltja:
Hej Laboda, Laboda,
Lábod ide amoda.

Széles útczán széles jó kedvében
Tovább is Laboda megy vesztében,
'S egy piros lány hogy meglátja,
E' szót utána kiáltja:
Hej Laboda, Laboda!
Lábad ide, nem oda.

'S Laboda bemegyén piros lányhoz:
A' lány bort hoz, csókot ad a' borhoz,
Labodát ölébé zárja,
És fülébe mondogálja:
Hej Laboda, Laboda,
Szíved nekem kaloda.

De Laboda letekint a' lányra
„Ki mázolt be szívem illy csodára?”
„Hej hej nagyon szerettem én;
De megcsalt a' barna legény.
Hej Laboda, Laboda!
Ölelj meg, ne menj tova.”

„Hazudsz leány, hazudsz”, mond Laboda,
„Te hagytad a' barna legényt oda.”
'S kiönti a' bort a' földre,
A' leányt ellöki félre.
„Hej Laboda, Laboda,
Mért haragszol Laboda!”

„Én vagyok a' szög fi, a' Laboda;
Engem hagytál te hitetlen oda,

Ültél pincze' derekába,
Lemenőknek az utába.
Átkozott légy piros lány,
Borod méreg, te sárkány."

Zugolodva széles bús kedvében
Megy Laboda, 's tántorog mentében,
'S minden gyermek, a' ki látja,
E' szót utána kiáltja:
Hej Laboda, Laboda!
Lábod ide amoda.

KELEDI.

I L L I K N E K I.

Lágy szöke haj kék galandka benne
Illik babám helyes kis fejére
Hej! aztán csak oly távol ne lagnám,
Hogy azt minden reggel befonhatnám!

Kék szem; mi szívem sokszor megcsalá,
Illik kerek szemöldöke alá!
Babám ha már olly szép kék a' szemed
Mért csalsz meg véle annyit engemet?

Illik piros kis szája is neki,
Csak az kár hogy nem úgy szól mint hiszi;
Ha már nekem ilyen szép szám volna,
Az mindig szöke kis lyánt csókolna.

Selem kötény fekete fodorra
Illik babám sudár derekára,
Hej! add nekem selem kötényedet
Törölni értted siró szememet.

Szép karkötő ragyogó gyémántra
Illik babám gömbölyű karjára
Ha én is illy szép karkötő volnék
Mindég csak gömbölyű karján lógnék.

Kis alvó macska tarka bőrébe'

Illik babám piczin kis ölébe ;

His macska bőrödet de szeretném,

Hogy abban én is oda illeném ! —

HOVÁCS PAL.

A' HÖS DALLOS

A' Dallos megy a' véres csatára,

Szabadsága' 's honna' oltalmára ;

De betér még szépe' hajlékához,

Bucu csókot nyomni szűz ajakához :

„Oh ne sírd ki gyöngy szemeidet !

„Mintha tűnne már minden remény.

„Fel búdbol ! halld szent eskemet :

„Hozzád mindég hív leszek én !”

A' dallos szökell paripájára,

'S vágtat a' harez' vészes pályájára ;

Midőn a' nagy tábort megpillantja,

Vissza kedveséhez eztet sohajtja :

„Oh kérd a' hatalmas egeket !

„Védjék éltem' a' vér mezején ;

„Hidd megtartom szent eskemet,

„Hozzád ott is hív leszek én !”

Ércz riad, zaj lárma halszanak már,

Száz halál száz hősre nyílt öllel vár ;

Kard kard ellen villóg, ágyú dördül

A' dallos bátran viv, 's e' dalra hevül :

„Honnomért 's édes szerelmemért

„Hagyd foljon ki vérem harez' terén.

„Ne sirj, kedves itt létemért,

„Hozzád itt is hív vagyok én !”

Puska lobban, egy golyót repít el,

A' dallost lövi szívéhez közel :

Lebukik, hős vére kiomolva,

Végsőt sohajt hattyuként így dalolva :

„Oh ne zokogd bus könnyeidet,
„Éltemnek korányi enyésztén!
„Betöltém már szent eskemet,
„Hozzád híven hűnyok el én!

FOGARASY JÁNOS.

A' GYÁSZ-KENDŐ.

Elszáradt a' rózsafa,
Fátyol-kendő függ rajta,
Hej baj, hej baj!
Nem leszek én vig soha.

A' fát ki nem öntözte?
Jász kendőt rá kitűzte?
Hej baj, hej baj!
A' jász kendő fekete.

Fát Rózsám nem öntözte,
Jász kendőjét rá tűzte
Hej baj, hej baj!
A' bú ide temette.

Mért nem vártál még reám,
Szép szeretőm . rózsá fáam,
Hej baj, hej baj!
Mért nem vártál még reám!

Vártál volna: itt vagyok,
Mint lőtt szarvas, bágyadok
Hej baj, hej baj!
Most utánad elhalok.

Ne virágozz rózsá - fá
Fátyolkendő fűg rajta
Hej baj, nagy baj!
Nem kelek én föl soha.

KELEDI.

A' R É V B E N.

Zúgjon éjszaknak viharos csatája,
'S tengerek' partját veszedelm kerítélt
Szikla bérczeknek kopaszán fejrő
Tábora fedje.

Gyöngé sajkám már sok ezernyi hab közt
Helyre vergődvén, letekint az álnok
Térbe 's szelíden kicsaló dagályát
Nézi mosolygva.

Tiszta sűgárban ragyogó arany nap'
Hajnalát lássam, 's epedő Syrének'
Keble óhajtson 's nyereség' bizalmas
Ingere vonzon.

Révem' öblétől, buborék reménység
És befellegzest követő ragyogvány
Tengeren többé - 's havazó kebel — nem
Látja vitorlám'.

Kérjen a' láng közt örűlő vitézség
Vérborostyánt és az irígy hatalmat,
Birjon a' bájos szerelem 's barátság
Angyali társat.

Hősi tett' híre egekig csapong-fel;
Tűnik ott; Dúrok' palotája széke
Omladék lesz, a' szerető jutalmát
Sírba' találja.

Nincsen állandó vagyonunk a' földön!
Felmaradt sorsunk epedés, csalódás —
Rózsa - 's tüskékkel fedezett utunkat
Könny nehezíti.

A' szelid itten nem óhajt ragyogni;
Játszi sугártól! kebelét bezárja.
Csillagát vesztvén leborúl örömmel
Hantja' ölébe'.

Még az emberség' tapodó - borult ég
Zúgva — bűnének ropogó haragja'
Kergetésével keserű pohárból
Issza halálát.

Partom a' mit nyujt küszöbömre hintvén
Réti rózsák közt piruló gyümölcsim
Szépiből nyujtok az Elált útasnak
'S Isteneimnek!

Révem öblén túl csalogány' szavára,
'S messze tündöklő liliomkebelnek
Bájiért sajkám körülött' veszély nem
Fog dagadozni! —
If. Vaskapui KAPUY KÁROLY.

D A L I C Z Á K.

Francziából szabadon fordítva.

M a r c s a.

Marcsa! daljuk a' szerelmet,
Vig szerelmed' kis leány!
Nálad a' csók nyer kegyelmet,
'S hány megilletett, de hány!
„Csipkedik?” ha kérdez egy számár:
Úgy van, ezt így szokta Marcsa már,
Ej! ne hagyjuk így magán:
Jöszte csókra kis leány!

Esze elég van a' gonosznak, —
Szíve hű, mint a' madár.
Reggel együtt mulatoznak
Estve már dulfül a' pár.

„'S szembe száll?” ha kérdez egy számár:
Ugy van, ezt így szokta Marcsa már,
Ej! megenyhül így talán:
Jöszte csókra kis leány!

Illik a' pohár kezébe,
'S víg beszédje mit nem ér,
Ha kigyul a' bor szép szemébe,
'S arczain az Egri vér!
„Egri vér?” ha kérdez egy számár:
Ugy van, ezt így szokta Marcsa már,
Ej? ne hagyjuk így magán
Jöszte csókra kis leány!

Bájol édes énekével
Ha klavirja hangozik,
Jóllehet tanult gégével
Síkra nem bocsátkozik.
„Nem, 's miért?” ha kérdez egy számár:
Ugy van, ezt így szokta Marcsa már,
Ej, megenyhül így talán:
Jöszte csókra kis leány'.

'S Amor ifju kellemében
Néha Marcsán czélt veszen,
'S megesik hogy szilaj hevében
Lábon fogja nem kezen.
„Hogy? mikép?” ha kérdez egy számár:
Ugy van, ezt így szokta Marcsa már;
Ej! ne hagyjuk így magán:
Jöszte csókra kis leány!

De Hymen kerüli Marcsa,
Bár ez oltárhoz vezet;
Szorosan hogy kezét ne tartsa,
Jobb szeretvén bő kezét.
„Bő kezét?!” ha kérdez egy számár:
Ugy van, ezt így szokta Marcsa már,
Hadd repedjen a' kaján,
Jöszte csókra kis leány!

SZENT SIMONI.

A' HOLDVILÁGOS ESTE.

Három árva tót deák mendegelt egykor este szép holdvilágnál a' téres országuton. Pukovai posztóból készült kék nadrágjok, hogy az iskolák' kezdetéig külszíne ne kopjék, ki vala fordítva, a' dolmány azonképen; csak a' láb és fej marada néminemüképen födetlenül, noha boglya gyanánt emelkedő rőt hajok, mellyből két parányi szem, 's a' nem épen legszeplötenebb arcz buvának elő, teli mértékben megérdemelheté a' fejfödél, sőt medve-kalpag nevezetet, ha csak azon kis bőrkét, melly sapka korában valaha elég hegyesen állhatott, de most az idő' súlya alatt meglapulva 's aszú fige gyanánt össze zsugorodva fejök' búbján a' világnak minden módijai ellen csúfolódni látszott, — ha csak, mondom, ezen rendes kis jószágot nem akarjuk inkább mintegy boldog emlékezetből még ma is sapkának nevezni; más felől az a' természetes kordovány lábok' fején, melly már szinte fénylett a' feketeség miatt, bizonyosan kophatatlanabb vala Sárinak minden kecske - számár - szarvasbőr csizmáinál; de szoros értelemben vett csizma csak ugyan nem vala lábokon. — Illy csodálatos szürkén ballagának a' sima fehér úton, 's egy sem volt közöttök, ki legalább is p... nem akart volna lenni a' pálya végével, de egyszer'smind olly szívbeli készüllettel edzette fel magát, hogy a' legalább való kapusság' hivatala több mint kielégítő ok lehete megnyugovására, ha a' kegyetlen végzet főlebb nem engedé csuszni. Ezen megtörhetetlen hősei a' sorsnak, ha egyetlen ellenségöket, az éhséget, meggyőzheték, olly vigan valának, mint a' jó kedv maga. Illyenkor a' földet legalább is paradicsomnak nézték, 's mivel rajta semmijök sem volt, olly egyenlőséget találának mindenütt, 's olly szabadon 's függetlenül barangoltak ide 's tova, hogy sokszor épen e' határtalan szabadságból el nem tudák magokat határozni, merre ne menjenek inkább, mikor mindenfelé me-

hetének. Mondók, hogy egyetlen ellenségök az éhség volt, de mi hatalmas és hódíthatatlan ellenség volt ez, még azt mondani kell. Ez a' százfejű szörnyeteg csak igen ritkán tágitá rajtok, elannyira, hogy ha az éhség' napjait amazokkal (most még nem adhatunk nekik más nevet) egybe vetnök, talán éhségtől ment napot egyet sem, jól lakástól menteket pedig igen számosokat, sőt számtalanokat találánánk; a' jól lakás' idejét pedig nem annyira diadalom' napjának, mint inkább diadalom' órájának vagy éppen pillantatának lehetne nevezni; mert az valóban igen röviden tartó volt. Nagy szerencse a' sors' hőseinek, hogy jól lakottan jövődő éhségtől soha sem tartottak: annak jelenvalónak 's igen nyomosnak kellett lenni, 's a' mult éhezések' hosszú lajstromai éppen ki valának törölve emlékezetükből. Megesék ugyan, hogy a' gonoszkodó ellenség néha alutt-téj', vagy egy takaros kerek sajt' képében csalogatá álmaikat, 's ilyenkor mohón kinyujtott kezők köbe fába 's mindenbe, csak sajtba nem, ütközvén közönségesen felriasztá őket, 's csalódások után az éhség még inkább kiáltó vala gyomraikban; de az örök gyakorlás sokkal keményebbé tette őket, hogy még ezt a' boszontó csapást is el ne tűrték volna. — Azt tehát éppen nem lehetne állítani, hogy ez a' rettentő ellenség kifogott rajtok, sőt mikor leghatalmasabban uralkodott sem volt képes jó kedvöket szomorúságra változtatni, inkább szökének, rugának, 's fűty dal, 's egymás kergetése lőnek az éhség' daczára vigasztalóik. — A' vigasztalásnak ezen legutolsó fokain valának hőseink (mert maga az éj sem vala képes a' kegyetlen ellenséget akadályozni, a' legkeményebb időben fölveré nyugalmok' táborát, 's akkor menni kellett). Petro fűtyörézett, Gyuró könnyüése miatt még-megficzánkolá magát, 's olly kényesen szedé lábait hogy azok minden emelésre ülepét érinték, Janó a' hold' szürke világán andalgott 's ha külsejét nézed, leginkább látszék érezni a' csapást; de a' külsőt soha se nézd; mert

Janó egyszerre nagy hahotával felkaczaga, 's olly huzomosan hogy lehetlen vala a' kaczagás miatt tovább mennie. Mi baj Janó? kérdék társai, mi dolog az hogy olly igen kaczagsz? bizonyosan valami gojhoság juta eszedbe: „Dődöm' halála juta eszembe” monda szomorún Janó; de azért ne gondoljátok hogy rossz szívű vagyok. Ez az én kaczajom, nem egyéb mint a' sírásnak pót-szere, de sokkal gonoszabb annál; mert valahányszor ős apám' halálára gondolok, a' legnagyobb boszorkodás fog el, hogy azon, különössége miatt inkább kaczagnom, mint könyeznem kell. E' szóra mind Gyuró mind Petro hangosan felkaczagának, 's a' szegény Janó, kit már az előbbi nevetés megfárasztott kénytelen vala újra nevetéshez fogni, a' melly mint-hogy egymástól szüntelen ingereltetének, olly sokáig tarta, hogy végre mind hárman lerogyának bele. Midőn lélekzetök vissza tért, Janó vala első, a' ki feddődni kezd: „Hát giliszták, azért beszéltem hogy ki-nevessetek?” „Jobb lesz ha hallgatsz”, felelének amazok; „mert nem tudod mit beszélsz”! utóbb kivilágodott beszédeikből, hogy ők nem Janót nevték, hanem mindenik ős apja' halálán vala kénytelen kaczagni, 's most vetély támada közöttök, melly avval végződött, hogy a' kinek eldöde különösebb halál' nemével halt meg, az legyen a' társaság' királya, 's azt a' másik kettő akar honnan szerzendő vacsorával tartozzék megvendégelni. De minekelőtte tovább mennénk, el kell mondanunk, hogy avval megelegedni több, mint egy oka vala mindeniknek; mert valljon nem lehet-e reménysége, hogy az a' király, az az akarhonnan szerzendő vacsora' megevője ő lesz? De térjünk a' dologra.

Janó' ősapja.

Csalódtok, monda Janó, ha vélitek, hogy valami hosszú történet az, mellyet beszélendek. A' nyúl-farka nem rövidebb annál; de ki tehet róla, hogy a' szerencsétlenség röviden történik? — ősapám abba a' boldog Fehér Vármegyébe járt le kaszálni egész seregével,

's[ha jól lakhatott, messze földön nem volt olyan kaszás mint ő. A' legjobb, legfényesebb, legpengőbb kaszája volt mindenek között, mellyek valaha földet borotváltak, 's azt ő munka után olly veszedelmesen szokta vállain hordani, hogy gyönyörű volt látni, a' mint nyaka fölé kanyaródott. De ösmerték egymást: soha meg nem sérült. Azonban, a' mint mondják, igen nehéz természetű volt szegény: soha sem elégedett meg a' részszel mellyet a' kaszálásért kikötött; az egész akarta volna, mert szokta gyakran mondani: az őket illetnéinkább, mint másokat; 's ilyenkor rendszerint egy bizonyos fehér lovat átkozza vég nélkül: vagy elmerülve földre süttöt fejjel elmélkedék magában, mert szegénynek, mint mondják, igen sok esze volt. Így ballaga egykor még inkább elsüllyedve mint valaha — talán épen a' vissza foglalásról gondolkodott, — midőn egy vakand feltúra előtte. „Hah! te állod utamat” kiálta elkeseredtében, „halj meg vakmerőségedért!” de ezen szavakat már inkább csak feje mondá el; mert a' mint a' vakandhoz kaszája' nyelével mérgesen leüte, a' kasza-él úgy csapódék nyaka fölé, hogy feje azon pillantatban lába elé gördült. Képzeltetik társai' csodáját. mikor szegény ős apámat fő nélkül mintegy elbámúlva ott állani látták, mert idő kelle hozzá míg erős állásából a' halál földre teríthette. — Alig mondá el ezen szavakat, midőn társai nevetni kezdenek 's maga sem óhatá meg magát, hogy ájulásig ne kaczagjon. A' mint eszmélének, eszökbe juta, hogy még két történet van hátra, 's Gyuró foga az elbeszéléshez.

Gyuró' ősapja.

Meg kell vallani oh Janó, hogy ősapád' története valóban különös, 's épen nem vala méltatlan, hogy rajta szinte ájulásig neveltük magunkat. Azonban, úgy hiszem, nem kevesbbé lesz okunk magunkat halálra nevetni, ha a' következő történetet, melly igen rövid, elbeszéltem. Szegény ősapám, nyugodjék békével —

széles vala inkább mint hosszú, 's olly híres erejéről hogy közönségesen Vasgyurónak hitták; nem is történt nevezetes baj, mellyen ha jelen volt, ne tágitott volna. Józan volt minden tetteiben, haragját kivéve, melly azonban igen gyakran vőn rajta erőt, 's a' jó vagy rossz gondolat leginkább cselekedet után támadta föl benne, mert az előtt valamit meggondolni nem vala szokása. Szóval: ollyan volt mint minden erős ember, mindent erősen tett. Történt egykor, hogy nagy éhség vala a' bérceken; boldog ember volt, ki két hétben jól lakhatott egyszer, még boldogabb, ki akkor meg nem halt örömében; mert mi nagy öröm jól lakni annak, ki sokáig éhezett? már csak néhány ember kongott a' kipusztult faluban, mint árnyékok jártak ide 's tova, 's takarékosan fogyaszták a' megmaradt morzsákat. De most ünnep, sőt karácson következék a' falura; mert egy szegény fiú, ki a' szugban sokáig kutatott, végtére egy jókora nagyságú kenyeret huza ki annak rejtekéből, 's olly nagyot és ijesztőt sivalkodott örömében, hogy az egész falu, az az a' kik még élének, oda gyülekezett. Örömmel rohanának most, a' mennyire tudniillik az éhség őket rohanni engedé, 's a' kenyeret tördelni, szét szaggatni, megemészteni, sőt hogy ez megtörtént, még azt is elfelejteni, szinte egy pillantat' müve vala, ha a' sziklák csak valamivel volnának keményebbek mint ama' kenyér volt; de képzelhetitek hogy csak ujjaikat tördelték el rajta a' helyett hogy a' kenyeret tördelhették volna 's köz vala a' szomorúság, az elkeseredés. a' hozzá térhetetlen kenyér fölött, midőn apám, dühösen a' mint szokott, felragadá, 's egy kusztorát foga kezébe. „Vagy te, vagy én!” vala jelszava: neki támasztá egyik csipejének a' kenyeret, 's olly hatalmasan vága hozzá, hogy egyszer'smind magát is derékon ketté darabolta. Képzelhetitek az egész falu' csodáját, midőn szegény ösapámat a' kenyérrel együtt széthullani látták.

Alig végezé Gyuró e' beszédét, már társai hatalmasan felkaczagának, úgy hogy lehetetlen vala neki is nem kaczagni. Egész ájulásig bántá ismét őket a' kaczajdüh, de midőn abból fölüdültek, eszökbe ötlött, hogy még egy történet vala hátra, 's Petro így kezdé hozzá.

Petro' ősapja.

Soha sem lehet előre mondani, hogy valamelly történet a' legcsodálatosb; mert mindig lehet valami hátra a' mi annál még inkább csodálatos. Illyen például boldogult ősapám' története. Ez a' legjobb munkás minden tulajdonokkal fel vala ruházva, mellyek szegény embert olly kapóssá tesznek. Serény volt, engedelkeny, és türelemes. Falu' birája volt néhány ízben, 's innen nem ritkán történt, hogy dohányt aprítottak hátán; ha asztal nem állt közel, ír-asztalúl hátát vevék elő; ő csupa kereszténységből dobolni engede hátán, tudniillik, nagy ünnepeken ő hordozta az öreg dobót. Szóval: körül belül nem volt olly haszonvehető telek mint szegény ősapámnak háta. Ez a' minden emberek legtürelemesbike még sem vala gyengeségek nélkül, nem szenvedélytelen. 'S hogy a' történet' végére siessek, kivallom hibáját: indulatosan szereté az alutt tejet; nem egyszer történt hogy a' holdvilágot a' tóból alutt tej gyanánt felakarta kanalizni. Jobb ösmerősei azt is beszélik hogy kenyeret aprított bele; annyi bizonyos: e' két igen különös dolognak olly nagy rokonsága vala megtévedt eszében, hogy soha alutt tejet nem ehetett a' holdvilág' dicsőítése nélkül, és viszont, ha a' holdvilág csak felényire ábrázolta is le magát valahol, már az ősapám' tulajdona volt, neki rohant a' boldogtalan szüntelen kebelében hordott kanálával, 's többnyire betegséget ivék magának a' keserű tó-vízből, a' magyar szomszédoknál pedig annyira nevezetessé lett mohóságáról, hogy neve példabeszéddé vált: neki esik, mondák, mint tót a' holdvilágnak, vagy pedig: neki esik mint tót az alutt tejnek, mert alutt tej és hold-

világ csúfosan egyértelmű vala tréfáikban. Részint ezen keserű gúny, részint a' még keserűbb tóvíz eszméltették ősapámat, különböztetni kezdé a' holdtól az aluttelejet 's erős fogadása volt, hogy véget vet nyomorúságinak. De vajha ne tette volna! — Szép világos és pedig holdvilágos este volt, midőn egy tó-parton kaszál-gata, 's ha valaha mosolygó holdvilágot látott, még ez vala ám az, minél tündéribb soha sem ragyogott. Beszéli a' kik látták, hogy a' leghidegebb, 's téj-utálóbb emberre nézve is csupa csábítás volt. Busán telepedett le szegény ősapám a' kaszáló rendek közé, 's érezte az özsönt, de hámuljatok erős lelküségén, nem mozdult, az az nem csak nem lépett, de nem is hasalt neki (mert az előtt így is szokott tenni), sőt hogy egészen ment legyen a' bajtól, egy óriási munkáját vivé véghez az önmegtartóztatásnak, tudniillik a' mint csak erejéből telék, egy fához köté magát, úgy aludott. Azonban, szokták mondani, az ördög nem alszik. Pordohányt tartá-e orra alá vagy mikép történt, elég, hogy ősapám egy irtóztatót tüsszent, 's fölébredett. Most már vége vala minden fogadásnak, a' feledés hálogos szemeivel tekinté vissza bajaira, de a' mohó kívánság' legtündöklőbb nap-világával a' többől felsugárzó holdra. Eszmélet nélkül rohant a' boldogtalan, 's olly erővel, hogy bal keze tövestül vagy inkább szivestül kirándult testéből 's kötve a' fánál marada. Képzeltetitek e' zajra felriadt társai' csodáját, midőn őt kéztelenül a' csalfa holdvilágnál össze rogyini láták.

'S most harmadszor hallatlan nevetés következett, mellyben mind hárman elájulának. — Azonban még mindig fenn ragyogott a' hold, téren halmon tündér világa derengett: magány és csend uralkodának szürkületében; de mind ez nem soká vala így. Egy nagy fekete kókas sétála méltóságosan a' szép téres úton egyenesen hőseink ellenébe, magasan szedé sarkantyús lábait, 's olly bizodalommal tekintete körül, mint hi a' rideg éjjellel már régen megvan barátkozva. —

„Ez kísértet!” suttogának hőseink, 's mintha össze beszéltek volna, mind egyig futásra vették a' dolgot. De nem a' kokas volt az, ki elől el lehetett futni. Hangos dobogással eredett utánok, mint egy vasas vitéz, 's addig kergeté, míg mindnyájan le nem rogytak a' nagy fáradságtól. Pusztá domb volt, a' hova jutottak, kegyetlen vén tüskék, álnok csalánok, 's haszontalan kórók valának kopár oldalainak gyér ruházatai; de a' kokas sokkal emberségesebb volt, mint sokan gondolták. Tüze, vize, kitalana, nyársa, ágasai mind készen állának, 's mit tön a' nemes szívű gazda? vendégeit nyársalá fel? távol legyen. A' forró vízbe ugrott, 's csak hamar megkopasztá magát: majd neki mene egy tüskének, felmetszeté magát, 's kidőlt a' nem sülni való rész. A' nyársnak szalada most, melly egyik felével a' földbe vala tűzve, 's addig erőlködék, míg egészen rá huzá magát. Illy készüllettel a' parázs fölé lépe, 's nyársát a' két felől álló ágasba akasztá. „Forgassatok!” kiálta most parancsoló hangon, 's úgy fölkapá szárnyát 's lábait, mintha csak feszítve volnának. A' kalandorok fél örömmel engedelmeskedének, de az öröm szinte teljesegett, midőn a' csodálatos kokas nem csak sülni, hanem pirulni is kezdett. Azonban hogy éppen fojtó ne legyen az örömnök árja, a' sors az ijedelem' szígelét vetette közébe: tudniillik, a' mint a' kokas tökéletesen megsült, leszálla az ágról és monda: „egyetek meg!” azonban ez a' leszállás olly annyira a' forgatók megegyezésével történt, hogy ők a' leszállítást inkább magok' erejének, mint a' kokas' előző szivességének tulajdoníták, a' mi pedig az: egyetek meg kedves hangú szót illeti, az talán más fajta embereket ijesztett volna el; de hőseink udvaritlanságnak tartották volna, azt egyébre, mint a' legnagyobb szivességre magyarázni; különben pedig az a' kísértetes egyetek meg a' megsült kokas' szájából olly tompán olly mélyen hangzott, hogy fülíg éhes kalandoraink vagy éppen nem hallották, vagy mint a' gyomraikból

égbe kiáltó éhségnek viszhangát úgy tekintették. — A' kokas annál is inkább meg lön éve, 's hogy hamarabb haladjunk, jól lakott vendéginket egy faluvégen tesz-
szük le; — mert pusztá dombon még sem vala kényök-
re meghálni. — Falu-végen valának tehát, 's egy ház-
nak dőlének, hogy ott alugyanak. Azonban még ilt
vevé a' sors valóan üldözőbe őket, mert alig véték meg
fejöket, hogy valami, mint a' kokas, felszólala ben-
nök. „A! Janó” mondának társai, „hajnalodik, szól a'
kokas”, — „szól ám”, felele ez szomorún, „de zápult
volna meg tojás korában, nem ott szól ahol kellene;
nem halljátok hogy belőlünk kiált”? még alig mondá
el, midőn ismét hármás kiáltás hallott. 'S ez a' kiki-
rités utóbb olly sűrűen és hangosan terjedett el, hogy
a' ház' tövében alvó gazda fölriada. „Majd elmegy ko-
kas”, monda félálmosan, „mit ordítasz, még alig mult
éjfél.” Meglapultak hőseink, de a' kikiriki nem hal-
gatott bennök. Kikiriki, 's kétszer háromszor is kiki-
riki hangzott a' gazdának minden fenyegetésire. „Ejnye!
veszssen meg az ostoba madara”, fakada ki végre, „bi-
zony nem hallgat, míg derekát nem töröm”. 'S már
dorongot foga hogy szavát teljesítse, de ki vala séré-
nyebb legényeinknél? mint a' felvert foglyok meg-
eredének, 's mivel szüntelen dobogást hallának magok
után, vég menedékül egy putri' gádorát választák;
majd hogy ajtaját tárva lelék, belsejébe menének, 's
hangos szívdobogással össze bujának mint (szokták
mondani) a' szegény ember' malacjai. Még eddig sem
láttak, sem hallottak, annyira urrá lett sziveiken a'
félelem; de hogy az üldöző nem jött, lassanként bá-
torságot vőnek fölütni szemeiket. Csak egy pillantat
kelle arról meggyőződniek, hogy nem jó helyen van-
nak. Ugyan is az ajtó, mihelyt beléptek bészáródott,
's mint a' legmunkásabb házban zúgás, zaj, csoszogás
hallatott mindenfelé, sőt ha félelmök a' hallást nem
gátolja, igen könnyű szerrel meglehetett volna külön-
böztetniök a' konyhában sülő kolbásznak kedves si-

sergését, a' mellette fővő káposzta' rotyogását, 's a' kövér kása' pöffedezéseit, a' mi egyébkor a' legszebb muzsika vala füleiknek, 's lábaikat okvetetlen tánczra indította. De ezen bájhangok elvalának most veszve hőseinkre nézve, csak a' közönséges zibongást, a' réműletest, hallák mindenfelé, 's a' gondolat olly törre dermede lelkökben, mint a' leghegyesebb jég-csap, melly valaha háztetőről lógott: azt akarom mondani, hogy igen szenvedtek; de ez még csak a' hallás' gyötrelme volt, hát még a' látásé? láttak pedig először is egy mosófát vagy is sulykot, melly magától szüntelen szállt és kelt, 's mángoló helyettlátszék szolgálni, mert lezuhantában az alatta forgolódo mosott ruhát törte, 's egyengette. Másfelől a' szugban egy guzsaly pörgött, olly sebesen mint a' forgószeél, 's egész egy boglya szösz vala felkötve elébe, mellyből minden kéz nélkül önként foogatott. Az ablaknál pedig melly alajos hólaggal vala borítva, kis asztalkán egy félig kikötött kapcza vergődött tüivel, 's olly sebesen halada végződése felé, hogy kéz soha sebesebben nem köthette volna. Csak az ajtó megett álló pizskafa vala henyén; de a' szegény üldözöttek' gyanakodó szeme arra sem nézhetett nagy belső aggodalom nélkül. Egyébkép a' szobában igen nagy egyetértés uralkodott; mert tü, mosófa, guzsaly egyszerre megszűnének dolgozni, de a' henn szorultaknak nem nagy örömökre; mert csak hamar érzették, hogy a' kötő-tü oldalaikat szurdalá, a' mosó fa hátaikat kezdé csépelni, a' guzsaly pedig fakó hajaiknak esék, 's össze foná őket. Lehetetlen vala tovább kiállniok, az ajtó felé rohanának, hogy kiszaladjanak; de uram' fia! még most kellett látni a' pizskafát, hegyökbe szakadt, 's végig hosszát úgy elveré őket, hogy kénytelenek voltak felhagyni szökő szándékokkal. Már ismét munkában vala minden, és ök nyugalomban, midőn kis váratra másodszor is megszűnt a' munka, 's a' veszedelmes tájak felől csoszogás hallaték. Mindeni- ket egy pár láthatatlan kar kezdé fogdosni, 's vagy

akarák vagy nem, tánczolniok kellett; de ez a' különben szív-vidámitó multság olly borzasztó 's kísérteti vala nekik, hogy ámbár a' pizska-fa vitézsege meglehetősen öreg betűkkel vala felróva emlékezetök' lapjára, még sem rettegének mászodszor is megkísérteni a' szabadulás' útát. Azonban most még szinte gonoszabbúl jártak; mert a' pizska-fa (ki, mint látszék, házőri hivatalban volt) mihelyt czéljokat sejté, által dőlt előttök, 's küszöbbé változott. Már az ajtót is megnyiták, 's az alacsonnak látszó küszöböt át akarák ugrani; de az hirtelen olly magasra emelkedett, hogy lábszáraik megcsapódván mind keresztül estek. 'S a' gonosz pizska fa még küszöb' alakjával sem elégedett meg, hanem a' mint által estek, hirtelen nyír lévvel tele gödörre vált, úgy hogy kalandoraink lábszáraik' fájdalmát még el sem nyögheték, midőn már egy újabb halál, tudniillik a' nyír-lébe halás várakozék rájuk. Azonban a' leleményes elme segít az emberen. „Igyunk! nyír-lé”! kiálta Janó társainak, 's mihelyt társai meggyőződtek, hogy nyír-lében úsznak, egész gyönyörrel kezdék hörpölgetni, hogy szinte minden bajokról megfeledkezének. De a' pizska-fából elváltozott szolga, a' mint érzé, hogy erősen iszszak, úgy megijede, hogy elordítá magát, 's kiveté ebihal vendégeit partjaira. Most vala a' pillanat, hogy a' sors' üldözöttei szabadulásokat reménylették. Szerencsésen kijutottak egész a' gádorig; de mi csoda történék? a' fekete kokas terme előttök egy nagy toppanással, mellyre mind a' hárman hanyatt esének. „Hát így kell megenni az embert a' maga tanyáján”? szöla a' kokas midőn már támolyogni kezének, melly rettenetes kérdés még inkább megzavarta őket; elképedtek 's kis szemeik' mécese szinte kialutt megrendült koponyájokban; de „így kell megenni az ember' fiát”? — harsoga másodszor is a' kokas; azonban kevés váratra szelidíté haragját, 's így szöla hozzájuk. „No! ne busuljatok, többször is megettek már engem, még is itt vagyok, de a' lakoma hátra van, forduljatok visz-

szá. — Hénytelen kellettén viassza menének most a' szerencse' bajnokai, 's ambár a' kokas megjelenése, szinte elmeháborító jelenés vala, még is egy felől olly bizodalnok ébredt, hogy a' kegyetlen piszka-fa parancs nélkül nem fog hátaikon garázdálkodni. Midőn másodszor beléptek, minden az előbbi rendben volt. A' mosófa ütött, font a' guzsaly, és kötött a' tű; a' piszka-fa pedig helyén, ajtó megett állott. A' kokas beléptekor egy pillantatig csendesség lett, 's nem sokára egy főzőkanál szökdele be a' szoba' közepére 's kérdező: lehet-e' tálni? „lehet” lön a' felelet, 's a' legsűrűebb csoszogás következett. Nagy és gazdag asztal terült meg a' ház' közepén, a' legizesebb 's leggazdagabb étkekkel megrakva, mellyeknek repkedő illata a' fűszeres szigetkéinek semmivel sem engedett. Ez is meglévén ismét csend lön, de azon szürke világot, melly eddig a' szobát derítette, egyszerre a' legvastagabb sötétség fogá fel. Az ablak eltűnt, 's kalandoraink a' halál' 's pokol' kínait érzették: lélekzetök hasonló vala a' görény lukba berekedett szélhez, 's mind a' háromnak nem volt annyi eszmélete, mint egy a' halálos borkorsó' szélén egész mámorral tántorgó légy-fiúnak. „Jőj elő”, kiálta most a' gazda, 's egy kis fény-bogár másza ki a' gerenda alól, majd szárnyára kele, 's mint egy kis villám berepkedé az egész hajlékot. Ezután vissza bujt ismét rejtekébe; de a' bájvilág olthatatlanul fenn maradt a' teremben, jótévéleg szemnek és szívnek, 's a' vastag homály a' legszelídebb derüre változott. Három gyönyörű leányka mosolyga fel a' legelső sugárnál, házilag, de olly csínnal, 's gazdagon öltözve, hogy körültekintő kalandoraink szinte megszédülének bámulatokban. Gyengéd kis kezeik olly szépen foglalatoskodának külön helyeiken a' guzsalylyal, mosó fával, 's kötéssel 's csókra termett ajkaik olly kellemesen mosolygának hozzá, hogy kalandoraink nem győzők áldani a' pillantatot, mellyben őket ama' dicsők gyötreni méltóztattak. A' három leányka most is mosolyogni

látszott elkövetett csintalanságán, de mind ez a' legnagyobb illendőséggel 's szeméremmel történt. Ezen közben kilépe a' kokas 's monda: „Látom, megvagytok elégedve választásommal. En e' három király leányt, kiket a' persa királytól oroztam el, nektek feleségül szántam, 's mivel minden szenvedést férfiasan kiáltatok, ma által is adom. Azonban, mivel látom, hogy az éhség nem kevesbbé bánt benneteket, ígérem, hogy minden éjjel így foglak megvendégetni, mint most itt ez asztalt terítve látjátok. — De minekelőtte részt vennétek, halljátok kiáltásomat.” 'S most neki gebeszkedik a' rettenetes madár 's ollyat kukorítá, hogy mind a' hárman fölébredének; mert, hogy valót szóljunk, a' kokas' felléptétől fogva minden csak álom volt. Csodálkozni fognak némellyek, hogyan álmodhattak hárman illy összefüggőleg? de ez már megtörtént, most inkább azt lássuk, mit tőnek a' fölébredés után? Janó eltévedt sipkáját keresé, Gyuró a' csalántól viszkető lábait vakará, Petro úgy a' bojtorjának közé keveredett, hogy alig tudta kifejteni magát, haja pedig egekre borzada mind a' háromnak, és segítségért látszott kiáltani. Megindulának most, az éhség mindenható erejétől üzötten 's csak hamar a' faluban termének, veszedelmesbek a' saskánál, 's minden madaraknál.

PATA.

A' M A C S K A.

(Francziából.)

Cziczám, nem alhatom miattad,

Mi lelt? mi költi jajjaid?

Talán ma hasztalan kutattad

Szegényke, jó falatjaid?

Ó nem! neked szük a' szobám —

De most hová? nincs semmi fény.

„Mia-ia-ú!” mi kell cziczám?

„Mia-ia-ú!” Kandúr; szegény!

Tőlem ne várj semmit, simulj bár;
Látd engem is bánt a' szerelm,
Tizenhat esztendő's vagyok már,
'S javát, baját is izlelem.

Hogy érezek, csak az hibám:
'S im' zárva tart anyám 's kemény.

„Mia-ia-ú!” mi kell cziczám?

„Mia-ia-ú!” Kandúr; szegény!

Nagy a' te kínod kis kesergő,

Nagyobb kín éget engemet,

Miólta megvallotta Csergő

Hogy ég, 's imádja szívemet.

De bár hevét magasztalám,

Anyám kitiltja, nincs remény!

„Mia-ia-ú!” mi kell cziczám?

„Mia-ia-ú!” Kandúr; szegény!

Ledér te! szűnj meg jajjaiddal;

Forr keblem, enyhet nem vehet...

Vagy költsd fel inkább hangjaiddal

Csergőt, ki messze nem lehet.

Térdet szorít, csókolja szám,

'S csak így szerethet a' legény?...

„Mia-ia-ú!” mi kell cziczám?

„Mia-ia-ú!” Kandúr, szegény!

Csergő, te vagy? te szólsz epedve?..

Megyek, nyitok már ablakot. —

'S te menj cziczám, menj bút feledve

Keresni boldogabb lakot.

'S míg e' szerettem daliám

Részeg szívemnek nyujt eget.

„Mia-ia-ú!” mulass cziczám

„Mia-ia-ú!” Kandúr megett.

DE PROFUNDIS.

(Francziából.)

De profundis... hahaha!

Feleségem meghala,

O be szép asszony vala!

De profundis... hehehe!

Paradicsomba vele!

Szállj az égbe drága Lélek,

'S vedd Uram kezédbe már!

Én szegény férj, így nem félek...

Hogy talán majd vissza jár!

De profundis... hahaha!

Feleségem meghala,

O be' szép asszony vala!

De profundis... hehehe,

Paradicsomba vele!

Nekem őt az Isten adta,

'S mondhatom, hogy angyalom

Szép örökre virrasztotta...

Két legelső nappalom'!

De profundis... hahaha!

Feleségem meghala;

O be' szép asszony vala!

De profundis hehehe:

Paradicsomba vele!

'S bár gonoszb asszonyt magának

Férjfi könnyen nem vehet,

Szíve még is volt Ninának...

Hadnagy Ur tanúm lehet!

De profundis... hahaha!

Feleségem meghala;

O be szép asszony vala!

De profundis... hehehe:
Paradicsomba vele!

Ritka 'pár ölelgethette
Olly heven szerelmesét,
'S úgy van: híven is szerette...
Legutolsó kedvesét!

De profundis... hahaha!
Feleségem meghala;
Ó be' szép asszony vala!
De profundis... hehehe,,
Paradicsomba vele!

'S engem el nem ölt a' bánat?
Nála nélkül el legyek? —
Nem, nem édes, én utánad...
Temetőig elmegyek!

De profundis... hahaha!
Feleségem meghala,
Ó be' szép asszony vala!
De profundis... hehehe,
Paradicsomba vele.

SZENT SIMON:

DEMOKRIT A' HÁDESZBEN.

E' nevető böleset Plútó Hádeszbe fogadd el;
Úgy a' sok szomorú közt leszen egy ki nevet!

A' RÓZSA.

Rózsa te a' lánykát akarod koszorúzni? Különb ő
Náladnál mindég! Tégedet ő koszorúz!

PHIDIÁSZ OLYMPIAI ZEÜSZÉRE.

Vagy Zeüsz szálla alá hozzád, Phidiász! az egekből;
Vagy te magad látád fenn az Olymposzon őt!

CANNING' ÁRNYÉKÁHOZ.

He lov'd the Righth with such a warmth of heart ,
So clear of interest, so devoid of art ,
Such generous freedom , such unshaken zeal ,
No werds can speak it , but our teurs may tell.

Mr. Quin.

Canning! egünknek hajnali csillaga,
Britanniának nemzeti élete ,
Emléked él még , él mi bennünk ,
Ah! de nem élsz Te magad közöttünk.

Nincs , kit csodáltunk , nincs az erény maga ,
Nincs , kit keresnek sok Honok' őrszemi ,
A' szép nap elhúnyt , nem mosolyg már
Életadó ragyogó sugárral.

Honnodnak áldott népe , 's Királya bus
Képén könyüknek tengere áradoz ,
Több millióknak keble vérzik
Kinba merült zokogó nyögéssel.

Itt hív királyát szívvel ölelte nagy
Brougham leveritlen agg könyökére dől ,
Ott a' Hazáért vér patakzó
Whig kis egét beborúlva látja.

Lordoknak egyik része sebét nyögi ,
Másik remegvén , rengeni sejtí már
A' halhatatlan szent szabadság ,
Nagy levelét , Tamesis' vezérjét.

Látom Liverpool városa' hősei
Mint kéri , intik vissza követjeket ,
Látom szemökből könyhabokban
Niagarát zuhogással esni.

Illy érzeményű, sőt lobogóbb hevű
Hellász, ki néked drága született fíjad,
Mert Júliusban végzetül tett
Londoni alkudozás Te mived. *)

Most kezdi innen víg szabad éveit
Számolni Árgos, hajnala itt nyílik,
Epaminondas Pindarussal
Néked ezért koszorút fűzettet.

Irland is áldást, 's illatozó töményt
Füstölg mellyéből, áldozatot tevén
Hét millió szív rak magából
Múlhatatlan Pyramist nevednek.

Békókban élő Afrika rabjai,
Kiket galádság venni, 's eladni vágy,
Nézik személyes just szerezvén,
Hamvaitat könyűvel locsolják.

Kék tengereknek játszi folyó tükri
Gőzben borongnak, nagy zivatar zuhog
Hullámikon fenn, szét koválygván
Halczyonok szomorún sikólnak.

Melly gyors vitorlák, természetes árboczok'
Zászlóji vígan fenrepülének, im'
Most összehúzott szárnyaikkal
Fátyol alatt csak alig lebegnek.

Igy búnak indúlt Albion ékei
Chelsean viritott Libani Cedrusok
Bús árva fűzként lengedeznek
Cyprusi lágý susogó Zephyrrel.

*) Londoni Tractatus 6. Julius. 1826.

Ah! melly igaz-ág csillog ezen nemes
Természetünknek — hálaadó anyánk'
Hív téleléből, mellyel érted
Tiszteletet buzog áldozólag.

Méltó dicsőség! ezzel egész világ
Adós azon nagy, 's tiszta arányidért,
Mellyekkel élvén a' tökélet'
Zárra csukott kapuját nyitád ki.

„Fennyen tetézzén téged egész világ
Polgári. 's vallás' pályafutásodon
Hervadhatatlan szép virágú
Ezredekig viruló szabadság”!

Ezt hirdeték bölts ajkaid, emberi
Nemünknek ékes hangu barátjai,
Fel fel szívek hát, 's minden elmék!
Nézzük e' szok' erejét, 's valóját.

Ezen szerekből készül azon dicső
Hid, melly az inség' habjaival dühös
Nagy Missisippin ált vezetvén
Egen' arany mezejére juttat.

Itt minden itnek tiszta paráncsai,
Sok tartozásink' nem sete képei
Fényes világgal tündökölnék,
'S tudja az Úr, mi alattvalója.

Melly szent igazság régi Egyiptomi
Szentelt helyekben mélyen elásatott,
'S hieroglyphokban rejtetettel:
Az kitünik gyönyörű színekben.

Bastille pusztúl ilyen erős szerű
Batériától, Londoni Tower
Több börtönökkel kezd ürülni,
Jobbul az emberiség' valója.

E' szent elődnek drága gyümölesei:
Dublinnak ébredt, 's jól lihegő szive,
Algarbiának, 's bölcs Athénnek
Megtöretett sanyarú bilincsi.

Hol illy Előd él, hal Caracalla ott,
Szent a' Személység, 's megkülönböztetett,
Nem veszi Arthurt *) gyilkoló kéz;
Nincsenek áll Heliógabálok.

Hogy hogy találnál ottan erőszakost,
Vak engedelmet, 's járom alatt nyögőt?
Filmer **) helyett bölcs Sidneyt ***) lelsz,
Sidneyvel ragyogó Hazákat.

Honnyelv, 's szabadság' fája virágozik,
Gyümölcsöt érlel, milliokat fedez,
Nincs rajta repkény, nincs körülte
Saskeselyű, 's sziszegő kigyófaj;

A' Béke korban tiszta galambfajok
Repdeznek ott, 's Vérháboruban Sasok,
Rendelt az Ország, 's jól kiszegzett
Czélja felé Szabadon törekszik.

Drinápoly ott nem rakja le fegyverit,
Nem veszne úgy el Várna, Silistria,
Vagy győzni, avvagy halni készek,
Mert az egész Haza egy Vitéz Rend.

*) Arthur Herczeget János Angol uralkodó, mivel a' korona után volt, tulajdon kezével öltemeg Rouenban, 's Seinébe vetette.

**) Filmer Angol író, az egyedül uralkodás', és önnkény' Oltalmazója;

***) Algernon Sidney ennek czáfolyója; mind kettő II Jakab alatt.

Vaspálca kormány, Chinai Mandarin,
Robespier útált Guillotin eszköze,
Madridban üzött Auto da fék,
Mind ezek ott soha sem születnek.

Hol nem parancs a' hitbeli érzelem,
Nincs Vérményegző, 's csalfa Ravailac,
Dublinnal Oxford, Mecca, Argos
Istenöket szabadon imádják.

A' Pantheismus köz szeretetre gyúl
Lelkőkben, ám a' kép legyen Ápiszé,
Egy célra törnek közvetlen,
Röszbe vetett utakon sietvén.

Csak éppen illy kor' lelke szerint terem
Brongham, Oconnell, Jackson, Adams, Foy,
Chateaubriandnak fényt sugárzó
Szíve erős Bolívar' tüzével.

Illy mély erőknek mennyei kútfeje
Canning Te vagy, hő szívi kívánatunk!
Pontot mutatván, hol lehessen
Állni nagy Archimedesz mivésznek.

Te minden élő földi Világosság,
Fényes színénél szebb, 's ragyogóbb tüzü
Árnyék! egünkön tündököltesd
Fényeidet! Te lebegj felettünk!

Ő szinte áldás, száz köszönet Neked,
Emlény virítson szent poraid felett,
Napfényi hintsék sziveinkbel
Érdemeid' ragyogó világát,

'S míg Hannoverád dolgozik Oszlopon,
'S hős Páris érczből önteti Szobrodat:
Addig ezen kis Vershorostyánt
Mnémosysod' kebelére tűzöm.

B. BEZERÉDY GERGELY.

HALÁSZ LEÁNY.

Béborult arczán az Égnek
Oldöklő villámok égnek,
Elsötétül a' vidék,
Ember állat rémültében
Futkos szélyel a' mezőben
'S nézi hol van menedék?
Zúdul a' tó, mossa partját
'S a' halásznak kis kunyhóját
Melly ott álla egyedül.
Nyelni látszik fölfortában
A' hab, melly most szük árkában
Nem férvén egymásra gyül.
Nől a' vész, zúz, ront, szakaszt, tép,
Ablakot tör, 's Inda a' szép
Lyánka ben imádkozik
A' szelek dühös fuvalma
Gyenge mécsét el-eloltja,
'S az ajtó meg-megnyilik.
Nincs hon apja, 's a' szép Szűznek
Búja nő; az égi tűznek
Soktelé lesújt nyila,
A' veszély hol érte őtet?
Agg a' lyány, 's míg így eszmélget
Kint megzörren ablaka.

Egy utas jött, 's kérte a' lyánt
Vinné által őt a' Hidánt

Partra; de a' lyánka fél:

„Haj! csak nézd a' Tó' hullámja

„Mint kereng! mint nő! dagályja!

„Sajkát törne majd a' szél!”

'S szól az ifjú: „Vész utamnak

„Gátot nem vet, a' haboknak

„Dölyfe engem meg nem tart;

„Jer leánka! enged a' hab,

„Sajkánknak kormány utat szab,

„Nincs olly messze tán a' part!”

Esdik édesen az Ifjú,

Keble mélyjén a' sötét bú

Őt ált' kelni készíti;

Kér esengve; 'e a' leánka

Nől is bár a' Tó' dagályja:

Hértét meg nem veheti.

Vélek a' szűk sajka indul,

Pont, alatt is vég veszély dül,

A' viz több hullámot hány;

Es gyül a' hab. és gyül a' vész,

Elborítani a' sajkat kész, —

Fél az ifju, fél a' lyány!

Nől a' hullám, zajlik a' hab,

Sajkájokba, hogyha bé csap

A' viz, reszket mindenik:

'S néznek a' tul partra, épen

Most eveznek a' közepen;

Félnek el nem érhetik!

De az ifju félelmébe,

Néz a' lyánka kék szemébe

Es remél, nő! bár a' hab;

És a' leány az ifjut nézve
Bátran üll all, bár tetézve -
A' víz sajkájokba csap!

'S így remélve, 's így remegve
Száz, meg száz halállal küzdve
Partot ér a' kis csolnak.

És az ifju, és a' lyánka
Dölve egymásnak karjába,
A' szárazra ugranak.

Csendes a' part itt; de tul még
Meg-megdördül a' borult Ég,
A' Tó még hullámot hány

„Tul millyen sötét az Ég ni!
„Nem lehet haj! ált evezni!”
Így sohajt a' bús leány!

„Itt a' vész lecsöndesült már
„Lyánka! túl veszély halál vár!”
Mond az ifju — „jöjj velem

„Jó honomnak, szép vidéke,
„Csendes térein, csak béke,
„Diszlik 's boldog szerelem!”

'S néz a' lyánka a' tul partra
Azt kegyetlen szélvész dulja
Még, — 's itt olly szelíd az Ég!

Mit csináljon? haj nem tudja!
Kétes, hullám közt az útja,
'S itt olly nyájos a' vidék! —

És az ifjunak kérelme
Olyan édes, 's hő szerelme
Bóldog mennyel osztogat.

Nem haboz hát a' leánka,
Dől az ifjunak karjába,
És elkezdik utjokat.

Csöndes berkeken haladva

Itt - ott néha megnyugodva

Édesen telék az út!"

Lágy ölén a' szerelemnek

'S közte édes érzelemnek

Szókat váltva — osztva bút.

'S elfogyott az édes Pályja

A' várt bús fölhők, homályja

Rejté egy magos sziklán:

„Itt a' vár! utunknak vége”

Mond az ifjú kénnyel — ah! de

Bút sohajta a' leány!

'S sírva mondja: „ifjú engem

„Megcsalál, hagyj vissza mennem

„Csöndes eddig a' Tó már.

„Elmegyek — nem kell kegyelmed —

„Fényt, negédet, nem szerelmet

„Rejt az ilyen büszke vár!”

'S menne már; de kézen tartja

Öt az ifjú, „s: a' Tó partja”

Mond „leánka messze van!

„Ne kérj menni engedelmet,

„Nem negédet, hő szerelmet

„Fogsz találni váramban.”

Néz a' lyány, sohajt, de a' szív

Ben az ész tanáccsal megvív

Lelke, keble lángra gyúl;

'S dől az ifjunak karjába

A' mint egy harang a' várba'

Halják búson megkondúl.

'S mint bús hangja a' harangnak

Ormárol a' vár falaknak

Búgva messzebb tévedek:

Úgy az ifjúnak szívében,
Bánat kél, 's a' kin keblében
Többrre, többrre terjedez.

„Jer leánka! jer siessünk
„Nem jól sejtek én — harkésünk
„Félek halva lesz apám.

„Bárcsak, bárcsak élve lelném,
„Még csak egyszer ölelhetném,
„Hogy áldást adhatna rám!”

'S mentek — jókor még, mert éle-
Apja, 's ott lyánkáját véle
Még egyszer megáldhatá.

És az áldásnak szentsége
Szálva mélyen a' kebelbe,
Mint ketőjét meghatá!

Ott fölötté a' meghaltnak,
Bus éjjében a' sirboltnak
Esküvének ők hitet,

'S közepén nyugvó poroknak
Partján a' sötét halálnak
Kezdenék szebb életet!

'Tul partján a' csöndes Tónak
Táján a' halász kunyhónak
Vész nem zúg — villám nem ég,

Ünnepet tart a' természet
Nem fenyít több végenyészet;
Édesen mosolyg az ég.

Csak a' vén halász nem éled,
A' bú kebléről nem széled
Indát sóhajt — Indát kér,

'S nincs az; — hullámtól temelve
Nem jó már felé ha estve
Hallal kunyhójába tér.

'S a' mint, bús sóhajtás közbe

Hállót hányta szél a' vízbe

Egy csoport közelg felé,

'S ifjú hőse a' seregnek

Kegyel így szól az öregnek —

Örülve hogy föllelé:

„Jó öreg nehéz a' munka,

„Izmos kart kíván a' sajka

„Mely túl partra hajtsa azt,

„Jer váramba föl, öröm vár

„Rád ott, a' bú gond, agság már

„Látom itt hogy elhervaszt!”

'S szól a' vén halász busán: „nem

„Lehet nékem innét mennem

„Ajánlásod köszönöm;

„Vég reménye életemnek

„Itt veszett el — itt halok meg —

„Nincs nekem több örömöm!”

'S ím szép nője a' vitéznek

Lyánya a' busult öregnek

Fény 's öröm, virulva rajt,

Dől karjába agg apjának

Ki csókjáról méz ajkának

Élet rózsákat szakajt!

Árva most a' Tó vidéke

De a' szép lány bús emléke

El annak hullámain:

'S mig ők zugva Indát kérnek;

Néki bájjal vissza térnek

Multak — édes álmain!

HOVÁTS PÁL.

VITKOVICS' HAMVAIHOZ.

Szent hely! kit a' mulandók' estvéje

Kettős fátyolt öltve leng körül,

Hol a' bezárt öröm néma éjje

Játszi fényre többé nem derül;

Hol a' szívszaggató sohajtások

Lassu szelemképben inganak,

Kétes remény, csüggedt ohajtások

Sír szélekről tompán hangzanak;

Szent hely! kinek nyugasztó körére

Aggodalmak' balzsam enyhe száll,

Oh temető! hol a' tettek' bére

Csalhatatlan égi fonton áll:

Ne késs rémes várad' ércz zárait

Egy üdőre lecsattantani,

'S hagyj Vitkovics' szendergő hamvait

Könnyvizezve térdre omlani.

Aldott hamvak! ti egy nagy léleknek

Imádandó maradványai,

Éltet édesítő kellemeknek

Ég-rokonú hajdan-társai:

A' halálnak sötétes oltárán

Áldozatul tett vedreteknek

Barna márvány lélektelen ormán

Függő szemben könnyek remegnek.

Ha volt élő, kinek szíve lángja

Minden lobbot közügyért vetett,

Ki' méz ajkán kiröppenő hangja

Csak barátság 's nyájas szeretet;

Ha volt, ki bájoló énekével

Szikla szívet mert hódítani,

Hazájával, 's kedvelt nemzetével

Örök becsű jót megosztani;

Ha volt a' ki honfi kebelében

Magyar lélek szikrát ápola,

A' kin ernyőt nem vont tételeben

A' csalfa szín' kormos fátyola:

Azok, míg a' repeső életnek

Szárnya emelt, csak ti valátok

Alvó hamvak! kiket zárva fednek

Most az árva csend 's a' porhantok.

Meg nem zavart álmat aludjatok

Por társotok' békés rendében,

De ne végye rosszúl nyugalmatok,

Ha sértetnék olykor csendében:

Oh! mert vannak hív baráti ölek,

Kik vég nélkül vágynának birni,

És van haza, 's ezrek az érdemek,

Kik a' boltból készek fölsírni.

Sárhajléktok' kegytelen falait

Könny patak folyja halkal körül,

Búsan csörgve, kiknek udvarla itt?

Ha honnunk' gyász tájja elterül.

Ernyős ormú árva füzek nőnek

Majd e'nek virányos partjain;

Nefelejcssek gyöngy szárnyéket szőnek

Győzni feledség' fuvalmoin.

Való, a' sírok' horpadt halmain

Éltet fedő süket köd tereng;

De a' felleg' bármi torlatjain

A' hír napsugárként áll' dereng.

És az égnek előbb lesüllyednek

Örök kort yaráó oszlopjai,

Mint szívünkbe vésett emlékeknek
(Áldott hamvak!) arany szobrai.

HOMOKAY PAL.

P. VIRGILIUS' EPIGRAMMAI KÖZZÜL.

Az Y Betűről.

A' bölts Pithagorás' két szárvu betűje előnkbe
Emberi éltünknek képét terjeszténi látszik,
Jobbra eső részén vagyon a' virtus' meredekje,
Melly eleinte nehéz ösvényt mutat a' bemenőknek:
De tetején nyugodalmat ajánl a' fáradozottnak.
A' balog út széles, könnyű menetelre találsz itt:
Úgy de, ha felmásztlál, leesel 's meredek köveken buksz
Vissza. — Tsak olly ember tud szerzeni hírt nevet, a' ki
Rény-szeretésével meggyőzhet mostoha sorsot.
A' ki pedig heverő, 's puhaságba gyönyörködik élni,
Míg az előtte való bajokat futkosva kerüli,
Rút 's tuaya, egyszersmind nyomorultan tengeti éltét. —

A' SZERELEMROL ÉS BORROL.

Sem bujaságba', sem a' borozásba' fiú ne gyönyörködj;
Mert egyformán árt a' szerelem 's bor-ivás.
Mint Vénus lopogatja erőd': a' sok bor azonképp'
Megveri lábaidat, rontja menésedet is.
Hej sokakat késztet titkok' megvallani ámor!
Sok titkos dolgot felfedez a' bor ital.
A' dühödött Cupidó sokszor véres hadakat szül:
Bakhus is úgy soknak vérbe fereszti kezét.
A' vétkes szerelem Tróját nagy tűzbe borítá:
Nagy haddal törtél meg Lapatákat Eván.
Egy szóval hol ezek ketten tüzesítik az elmét:
Jámborság, szégyen, félelem ott el-enyész.

Tartsd békón Vénust, porázon kötve Liénst: *)

Káros ajándékok hogy ne legyen te neked.

Oltson hát a' bor szomjat: gyerekek' foganása

Vénus' gondja. Ki e' czélt elugorja, hibáz.

EGY HALDOKLÓ ANYÁTÓL LETT CSECSE- MŐRE.

Heinsius után.

E' sirdomb fed anyát, de fiját önnön maga: gyermek,

Sírja anyádnak föld, néked az édes anyád.

Melly sírbenn az imént lélekzel, abba' halál meg,

És néked temető az, mi előbb szoba volt.

Néked anyád így volt házod temetőd is, előbb is,

Mint se születhetnél volna, temelve valál.

KETSKEMETI DANIEL.

C S Ü G G E D É S.

Vártam, ah hijába vártam

A' segéd kezét felém

Nyulni, mig szorongva jártam,

'S szemem égre emelém.

Jaj! de fondor Démonomnak

Rab-igáji még is nyomnak.

Hol tűnik-fel a' kesergő

Idvezítő sugára,

Hintve enyhet a' lépergő

Könnyek után nyugtára?

*) Eván és Liéus, Bakhusnak a' bor' Istenének nevei.

Lásd Ovidius' Metamorph. Libr. IV. Fab. 1.

Merre viszi vas pályája?
Hol mosolyg remény reája?

Porba tiprott violának
Lész e' majd felszedője?
Illy koránti elhunytának
Ki lesz megkönnyezője?
'S küld utánna bús sohajtást
A' lepke, nem keresve mást?

Jobb sorsba az üldözöttet
Ki fogja átölelni?
A' kisajtolt búzőznet
Szeliden letörölni?
'S ha ordít a' vész' haragja
Le dühét kicsillapítja?

Pályabért kivívni küzdtem,
Szent irányra futtam én;
'S már mikor lihegve értem,
Elrepült a' báj remény
Vissza bukni kelle nékem,
Szerte porla szép emlékem.

Hághatatlan szirt meredten
Nyúlik égre előttem;
Szörnyü mélység rettentően
Tátja száját megettem
'S ah! nincs — nincs, ki felsegítsen,
Túl szikla bércezen repítsen!

FOGARASI.

RAVASZDI RÓKA.

Göthe után

I Ének.

Pünköst a' gyönyörű nap megjöve. 'S ág, liget, erdő
Zöld levelet, gyöngyös rügyeket, szép, tarka virágot
Hajt vala; 's a' kivirult völgyön, bokor ülte tetőkön
És sűrű gallyasokon madarak csevegésnek eredtek.
Minden rétre virány duzzadt, 's illatja fel oszlék;
Ünnepies-tisztán ragyogott a' nappal az ég, föld.

'S Orja király Udvar-t nyittat. Seregekbe robajjal
Gyűlnek Nagyjai már közel és nagy messze vidékről,
'S itt is amott is elé lépdelenek büszke Vitézek.
Nád-láb a' darujó, 's Koczog a' harkály, 's vele többek
Mert a' Fejedelem mindannyi Vezérivel együtt
Ünnepelést pompást tartandó. 'S Nagyja, kicsinyje
Híva vagyon. Most senki magán 's künn el ne maradjon.
Senki! de még is az egy, csak az álnok Róka, R a v a s z d i
Nem jöve meg 's nem jó. Már hónapok oltá, kihirlelt
Sok sok bűne miatt Udvar-t nem látá jelenvén.
A' rossz ösméret napot és fényt így kerül: ekkép
Róka is udvaroló Népet gyanakodva kerüle.
Megsértett mindent, mindennek várja panassza;
Csak M ö r m ö n c z a' borz, bátyjának gyermeke nem szól.

Agg L o m p o s pedig a' farkas, legelőre panaszt tesz,
'S oldalain rokonit, Vedlőit, régi barátjait,
Megpihen a' koronás Bírónak előtte, 's azontúl
Mond: Felséges Uram, Te Királyom! szómra figyelmezz!
'S a' ki Te mindennek kegyes, és mindennek igaz vagy,
Nagy, 's Jó vagy! könyörülj most rajtam is, annyi keserves
Hárommal, szégyen vallással, melyre Ravaszdi
A' gonosz, ok 's eszköz: De kivált vedd szivre miképen
Hitvesemet 's mi gyalázatosan mocskolta sok izben,

'S kiseded gyermekimen mit tön! ó fájdalom, undok
'S felharapó lúggal fecskendé, hogy ma is otthon
Hárma nyavalyg, 's keserű vakságban sorvad, evődik! —
Régi panasz már ez, rég meg volt mondva mi történt,
Sőt bírói nap is volt egykor szabva pörömnék;
Esket ígért. De hamar más fortély botlik eszébe
'S vissza szökött legerősb várába. Tanúi szavamnak
Itt ez Urak. 'S bár hidd el Uram, hogy minden egyéb bajt
Mellyel az ármányos bosszontott, számmal ügetvén
Sem birnék hetekig kibeszélni, 's bár darabonként
Liptó vászna levelpapirossá válik, írásban
Rá nem tér; 's elhallgatom én. De gyalázata Nőmnek
Szívem' marja, 's ezért hosszút kell állanom, ádáz!

Igy zárá, szomorú L o m p o s, fenyegetve beszédét.
'S egy kis ebecs, neve Kapsi kilép és franczia szóval
Conversál, mi szegény 's nyavalyás volt élte, miképen
Egy kis hurka darab lett mindene. Téli bokorban
Rejté ezt; par hasard meg látta Ravaszdi 's el orzá!
Erre ki csap M o r g ó deli kandur, 's mérgesen így szól
Ám Nagy Uram, nincs senkinek itt panaszolni Ravaszdit
Több oka mint Felségednek; Koronádnak is árt ő.
Mert nem ül itt, legyen az nagy vagy kicsiny, a' ki Magadtól
Annyira tartson, mint csinjáért féli Ravaszdit. —
Kapsi panassza csekély! esztendők multak azolta!
'S én vegyok a' ki birám a' hurkát, én vagyok a' kit
E' panasz érdeklelt az idétt. Prédának eredve
Lappangék éjjel, 's egy malmot leltem utamban;
Molnárné aluszik; kutatok, 's a' hurka darabkát
Mi tagadás? el csentem. Utóbb ha kezére keríté
Kapsi, saját fáradságom hálálnia kelle.

'S a' P á r d u c z felszól: mit használ gyáva beszéd,
's vád?

Nincs foganatja! 's elég, hogy már országos ez a' rossz
Tolvaj 's Gyilkos is ő! Tudom én 's a' Rendek is értik:

Nines neme a' bűnnék, mellyet már Róka nem üzött.
 Vesszen bárha kinek jószága becsülete, nem kár
 Ez neki, csak hízott kappanhoz jusson az álnok.
 Hadd mondjam, mi tevő vala tegnap jó Szalavárral
 A' nyúllal; hiszem itt a' jámbor férjfi! Ravaszdi
 Szentest szinlel eléb, 's megfogja tanítani rendes
 Módra, beszédre: mikép — — bálni tanultak.
 'S így ő, 's jó Szalavár egymással szembe felülnek.
 Zengedez a' — De Ravaszdi nem irtva gonosz vért
 Itt a' fejedelem szabadútlevelelének alatta
 Megragadá hamisan Szalavárt, és kezdi czibálni.
 Arra valék, 's már énekőket hallám, de kevésbé
 Tartott az, csend lőn. Figyelek, 's közelebbre kijutván
 Ott lepem őt Collégánkat nyomkodva keményen.
 Meg, meg ölé nincs kétségem, ha nem érkezem. Itt áll
 Im maga. Lássátok sebeit! — keseríthet e Téged
 A' — ki keresztény vér, soha nem bolgatva magadtól?!
 Már, ha Urunk, 's Ti Urak megtűritek erre tovább is
 Hogy békét, menedéklevelet, sőt a' mi veszélyesb:
 A' — privilegiumot — megtörje miként itt
 Egy lator: ó higyjétek ezért bajt látni Hirályunk
 'S gyermeke szemrevetést fog látni sok ízben azoktól
 A' kik előtt szent még a' törvény szent az igazság!

Igy vagyon! erre felel L o m p o s, ám arra reményem
 Sincs, hogy róka nekünk éljen valahára javunkra.
 Bár régolta gonosz bőrén meghalva fekünnék,
 Hány nyugalom szerető lélek megörülne! de tévén:
 Ő most által esik; jön idő hogy azokra veszélyt sző,
 Én mondtam Urak! — kik most ezt nem hiszik épeu:
 Szót fogad a' rokonért onokája Ravaszdinak, a' Borz,
 'S bátran szól, noha Bátyjának rossz híre riasztja.
 Régi, 's igaz mondás, ugymond, jó Lompos! Apámnak
 Volt szava: „Rossz akaród' nyelvén veszted lebeg.” Íme
 Róka is a' Farkas szavain nem üdüle. De könnyű!

Volna csak ő is imitt, 's mint mások volna kegyében
 A' magas Udvarnak, megbánná kelmed azontúl
 A' fondor szavakat, 's nem torlana régi szemetben. —
 Am de, mit ön maga tett kárul 's vesztére szegénynek
 Elhallgatja kegyed! Pedig itt sok tudja, miképen
 Rég fogadást töltek Kegyetek mint Részesek együtt
 Élni, vadászni. De sok, hiszem azt, nem tudja miképlőn.
 El kell mondanom ezt. Tél volt, 's jó Lompos erősen
 Éh vala; 's egy szekeres halakat vitt; bezzeg örömmel
 Jól lakozék; de mivel vásárlani? nem vala pénze.
 'S most kér, most könyörög, most unszol erősen. Ezekre
 Hajlik eszes Bátyám, 's önnön vesztére halottként
 Útra terül. Melly veszedelem! Halljadsza jutalmát!
 Érkezik a' szekeres; 's oda pillant; botja suhog már;
 Fekszik amaz, 's neminog. 'S ez ugyan megholtnak ítélvén
 Felveti őt halmára, 's örül bőrének előre.
 Mennek lassúdan. Rokonom halat itt is eresztget
 Ott is alá. Kullogva le tér agg Lompos utánok,
 'S a' prédán lakozik. De utóbb már unja kocsiztát
 'S talpra szökik jó Róka. Halát fürkészi; de Lompos
 Mind felevé, — repedésig evett. Szálkája hevert ott
 A' sok hálnak, igaz; 's azzal kínálta felessét.
 Még egyet! — Kitudá valahonnan fürge Ravaszdi,
 Itt nem messze, paraszt házában kurta dorongon
 Függsz ma leölt sertés. Lompossal közli legottan
 'S ketten elindulnak bajt és nyereséget aránynyal
 Osztrandók; de baját egyedül jó Róka viselte.
 Mert maga ő beszökék 's nem hozzá képes erővel
 A' közös oldalokat kiveté. De megérzik az orvot,
 'S rajta csihog valamennyi, szügyét megtépik erősen,
 'S vérben fagyva hagyák. Felüte Lompost is azomban,
 'S kéri feles részét, egyedül hordozta keservét.
 Akkor amaz mond: szép darabot számodra kitettem,
 Ül oda, rágd meg; ugyan jól fog neked esni kövére. —

'S felveti szép konczát gonoszúl. A' szilfa dorong volt,
Mellyen elébb sertés fityegett; felfalta hitetlen
Szívvel az édes húst Lompos. Nem szóla Ravaszdi,
'S mérgében nem szólhata bár, kiki tudja mit érzett. —
Mondhatom is Felséged előtt, száz illyes esetben
Csalta meg a' Farkas rokonom. De nem illetem ezt már,
Majd ha feláll, maga védi ügyét, 's bölcsebben. Azomban
Ezt legyen itt szabad említnem: Maga tudja Királyom
És ti Urak hallátok elébb, melly balgatag ésszel
Sérti saját hitvesse nevét, kit védeni kelle
Lompos mocskaival. Ha igaz hét éve telik már,
'S akkor Róka tudom, keresé szép Orda szerelmét.
Lángja, hűsége javát neki szánta. 'S ez éjszaka történt
Táncz közben, maga Lompos uton járt épen. Elég az:
Nyájas, jó szívvel fogadá többszörte Ravaszdit
Ord' Asszony. 'S mi tovább? Soha lármát ő maga nem vert
Erre, 's egészséges vidám. Most férje mit ordít?
Volna eszén hallgatna reá, nem vőne pirulást. —
A' borz szóla tovább: már a' Nyúlpörre kerülök.
Éretlen csevegés ez Urak. 'S nem miérne tanítványt
Mestere megbüntetni, ha rossz tanulása, figyelme?
Ám ha szelességnek, 's csínatlanságnak eresztjük
Nem zabolázva korán, mire válik idővel az ifju? —
'S Kapsi panaszt tesz azért hogy hurkácskája garádján
Elvesze. — Már az ilyest okosabban tűrnie kellett,
Mert hiszem értettük hogy ez a' kolbászka lopott volt.
Jött, ment! 'S még valakit törvényre idézni ha tolvajt
Ragadományától megfoszt! — Sőt épen Urakhoz
Illik tolvajjal fogakat láttani. Ha szinte
Kapsi akasztófát ízél vala: semmi fenyték
A' Rókának ezért; de Urát tisztelte, bocsátván
A' rablót szabadon. — — — —
Ám de kevés jóval fizetik bátyámnak igazság
Szeretetét 's hogy rosszakat űz! Pedig akkor időtől

Kézdvé hogy a' békét beparancslá szerte királyunk,
Senki sem él mint ő. Megváltoztatta szokását.
Egyszer eszik napjában, ez is csak szűk alamisna;
Ször inget visel oldalain, meg' láncz-övet, —
Remeteként. Mondják, régolta ném ére fogával
Sem vadfit, sem házi csibét. 'S Malepartus övedzett
Várát elhagyván czellát lakik. A' hideg, éh, szomj,
'S búne bocsánatját szerező többféle nyavalygás
Mint felevé, belohadt arczáin látni királyom,
Látni sovány czombján, 's csipején megfogja, ha fel jó.
A' nagy lárma mit ér? mi bajára van? — Elhal ez, el mind.
Majd ha magát ellenjeinek csúfjára kivágja. —

Mörmöncz így végzé. 'S ihol a' kakas a' deli
Hágány

Fel vág véreivel. De keserv ül néma szemében,
Mert im' utána nyak és fő nélkül, vonva halottas
Ágyán jó Kaparász, a' legjobb tyúkja Pilisnek.
Ah! szép vére kifolyt; 's vérét ontotta — Ravaszdi.
Ezt panaszolni Vitéz Hágánnyal az elszomorulttal
Még ketten jönnek vala, gyászban. Büszke Karács az
Egyike. Büszkén lép most is. Nincs jobb Kakas ennél
Innen Debreczenig, nincs a' Francz lakta vidéken.
Másika szép Kikiríky, derék bajtársa Karácsnak
Ép, feszes, és bátor. — Mindketten, gyertya kezekben,
A' megölött Asszonyágnak testvérei voltak.
Más két ifju legény a' holtat vitte; behallott
Távolról jaj jaj sipogások Róka, fejedre.
'S Hágány szóla: Kegyelmes Uram! panaszoljuk előtted
Pótolhatni nehéz kárunkat. Szánakodó légy
Rajtam, 's magzatimon, sértetteken! Íme, mi módon
Bánik Róka velünk, itt ládsza Ravaszdi mikép él. —
Elmult a' télnek szomorú szaka; fű, fa mosolygott
A' nap ölen: de magam gyönyörű fajzatnak örültem,
Melly velem a' vidám kikelet szép napjait élte;

Tíz volt jó fiam, és feleségem lánya tizennégy,
Mind életre valók, szögtöllus hitvesem őket
Egy nyáron nevelé, 's jó husban voltak: az élet
Nem fogyván ki holott — — — élnek.

'S udvaromat köfal keríté, 's hat visga kuvasszal
Kisdedeim bátorságos játékokat üztek.

Gyilkos Róka pedig nem birta szivelni mi békés
Éltünket 's hogy nem siratók fortélyait. A' fal
Mellét lappangott hol elé hol hátra naponként.

'S a' kapunál befülelt; de hamarján észrevevék ott
Öt az ebek, 's ám Róka szaladj! szaladott is; azomban
Megragadák egykor, 's ropogott bundája fogok közt.
Nem hittük, de megélt. 'S ó most halljátok, az álnok
Mit tesz. Remete váz vállán, hordozva pecsétes
Levelet én hozzám fordul. 'S ösmertem az írást
'S a' fejedelmi czimert levelén, 's olvastam azokból
Hogy Te Királyom erős szóval békére parancsolsz
Állatot és madarat mind együtt. — Erre beszéli,
Hogy most ő remetévé lön, fogadást teve hármat
Bűneinek — mert nem tagadá — fogytára. Hogy immár
Tőle nem is tarthatni, nem is várhatni veszélyt, mert
Megfogadá szentül soha hust nem is érni. Mutatta

— — — — —
'S ment mormogva; de ros z cseleken forgott esze, 's prédán.
Én megörült szívvel felmondám Gyermekeimnek
Leveletek kedves tartalmát. Ennek örültek.

'S minthogy már remetévé lön szép Róka, mi minden
Tartalmat leveténk bátrak, 's a' külfal elébe
Én magam elvezetém vígabban örülni szabadban.
Hajh! de megérzettük! Bokor alján minket az ádáz
Fondorkodva lesett, kibukik, 's útunkat elállá,
Legszebbik fiamat megkapta, megölte. 'S alig volt
Egyszer vért ízelnie; már sem puszta sem annyi
Bátor ebünk nem menthele meg, nap — 's éjszaka gyilkos
Szándékkal 's leleményeivel ránk jára szünetlen.
Igy veszté ki egész népem! mert több vala husznál

Gyermekem, és nincs már több ötnél. Róka gebedj meg! —
 Ah! könyörülj Fejedelmem, ezen sérelmeken. Itt, itt
 Kedves lányomat is még tegnap marta halálra;
 Testét megmenték az ebek, 's most fekszik előtted.
 Téged Uram kérünk könyörülj, vedd szivre keservünk.

Örja pedig fejedelmi Vezér felszólala: Mörmönöz
 Jer közelebb, nézd meg: Remetéd így böjtöl, evődik,

— — — — —
 Ám de ha még esztendeig én, csak az egyig is élek
 Rokonod ezt megbánja nagyon! de szavakra mi szükség —
 Hallja meg ezt szomorú Hágány lányodnak utolsó
 Tiszteletén ne legyen fogyatéka, sem semmi igazsága.
 Vigiliát rendelni fogok, 's pompával azontul
 Bé tetetem Kriptámba. Legott országos Urakkal
 A' Gyilkos bűnsége fölött tanakodni jövődök. —
 'S Vigiliát rendelt Felsége. Dícséretes okból
 Énekel a' község — — — tovább is
 Minden versezetet. Tudom énekesét a' — 's a' bölcs
 — — is — ám hagyján! mert messze kitérnék.
 Sirba tevék a' holtat; azon felemelve tevének
 Márványt, nagy vastag darabot négy szögre, ragyoglott
 Mint az üveg, politurja. Reá pedig ez való vésve:
 „Itt nyugszik Kaparász, Hágánynak az Őri Hakasnak
 Lánya, ki legjobban tudta tojni, kaparni, Pílisben.
 Ah, keserű Végzés! őt meggyilkolta Ravaszdi.

Tudja meg a' széles föld, melly gonosz, és mi család ez,
 — — — — Ez a' mit írának.

Orja Király pedig a' Nagyokat, 's Bölcsőbbeket egybe
 Gyűjtven tanakodék, mi fenyíték érje világos
 Töttét Rókának. 'S ez az a' mit végre javálnak:

Hirnök küldessék hamar a' cselfonta gonoszhoz
 És megmondassék, hogy semmi szín avvagy erőszak
 Házasság, temetés, nem tartván, álljon az Udvar
 Színe előtt mihelyest az Urak felgyűlnék előre!

'S a' Gyűlés kinevezte K a m a s z t hirnöknek, az izmos

Medvét, 'S a' Felség így szóla Kamaszhoz „az Urtól
Azt akarom: vigye Kend a' dolgot híven, azomban
Jól felügyelni nem árt, 's bajtól menekedve vigyázni,
Mert gonosz és sok cselbe tanult a' róka, be látom
Mint szól, mint csavarog, hazudoz, hízelkedik. Ó nem!
Szólal büszke kamasz, nincs, nincs mit félni, nyugodjál!
Am merjen valamit csúfomra, megesküszöm a' föld
Színe előtt, torkára verem, nem tudja hol áll, kel.

S. S.

EPIGRAMMÁK

a' görög anthológiából.

Jutalom.

Bátor oroszlán tűrj! tűrél már nem keveset, 's hidd
Ennyi gonoszságért iszonyu bosszu fizet.

Imádság.

Adj javakat nekem oh Jupiter ha nem esdek is érttek:
'S rosztol ments ambár szívem utána sohajt.

Chloe.

Mindeneid' kedvellem csak nevető szemédet nem:
Mért örvend kívülem még, Chloe, másokon is.

Zeus és Eros.

Erost fenyegeté Zeus, íjaid' elszedem! úgymond,
Dörgő! válaszol ez, hattyu lehetsz te megint.

Ház és haza.

Nő-gyermek-hazagond életkecsék, a' mit halandó
Birhat még egyebet, csak baja, élete nem.

A' nevetlenek.

Tudd! szeretek, 's csók-'s élvben részesülök szeretetvel;
Am csak az istenné tudja kinél 's kicsoda.

A' haldokló leány.

A' haldokló lyányka tekint a' néma atyára
Édesden, többé nem vagyok oh atya már
Mond kéznymva, sötét szemeit fedi gyenge könyűje
'S a' síró sugarat zárja el éji homály.

TIHAMÉR.

KISLEÁNY NÉVNAPJÁRA.

Jönek a' napok - mulnak éveid

Kisleány! 's ah! mint szépenek;

Mulnak a' napok — jönek éveid;

'S rád szebb, szebb virágot hintenek.

Múlik a' percz szép leányka,

'S új kellem kél arczodon, —

Tűnik a' nap - ah! de rózsá.

Éled a' hagyott nyomon.

Jönek a' napok - mulnak éveid

Kisleány! 's Te nősz mint a' remény;

Mulnak a' napok - jönek éveid,

'S bennem, gyúlad, ég, az érzemény.

Új csillag gyúl szép szemedbe'

Minden év letűntivel, —

A' rövid nap elröpül; de

Szépséged nő röptivel.

Jönek a' napok — mulnak éveid

Kis leány! de ah! Te még se gyulsz;

Mulnak a' napok — jönek éveid

'S a' tavasszal Te versent virulsz, —

Haj! virulsz csak, 's nem gyógyítod

A' sebet, mit vág szemed,

Nem! mikor? mikor? viditod

Föl sohajtó keblemet!

Jönek a' napok — mulnak éveid

Kisleány! 's ma névnapod van itt,

Mulnak a' napok — jönek éveid —

Halld meg keblem' jó kívánságát:

Nőj — de gyujtsák éveid föl

Majd erántam kebledet,

Nőj — de szíved' rejtekéből

Ah! ne zárj ki engemet!

Jönek a' napok — mulnak éveid

Kisleány! vigyázz — eljő a' nyár —

Mulnak a' napok — jönek éveid,

'S a' jövő, lehet, majd búra vár.

A' Jelen fut, — kétes a' mi

Jő, — egy percz bus sirba hány:

Hát ne hagyj tovább sohajtani —

Nőj, 's enyim légy Kisleány!

KOVÁCS PÁL.

ÉDES BIZONYTALANSÁG.

Ah! ne mond meg Emmi, mit felőlem

Érzed, ah! ne mond ki titkodat;

Igy magamba mindég azt reménylem,

Hogy szeretsz — hogy érzed kinomat.

Álmaim ha csöndes Éjszakákon

Karjaiba hoznak; azt hiszem,

Hogy mit lelkem édes ámultában

Sejt: eléri egykor azt szívem.

Igy — ha látlak, 's Te, feledve, égő

Csillagit szemednek rám veted:

Azt hiszem, hogy mindég Téged őrző

Pillantásimat Te szereted.

Igy — ha egy, mult, édes percz' emléke

Bájolón mosolyg szüz ajkodon:

Boldog én! azt vélem — érttem ége

E' szent tűz derülő arczodon.

Igy — ha elmerülve gondolatba,

Földre szegzed néma két szemed:

Boldog én! azt vélem ámultomba':

Érttem lett bússá eszméleted. —

Áh! de még is — még is — szólj! mit éresz?

Emmi! föld föl édes titkodat,

E' bizonytalanság — áh! mit ér ez?

Mond'ki, mond ki vég szándéodat! —

Vagy nem — még se, még se! — félek tudni, —

Nem, nem! — Emmi kérlek meg ne mond;

Válaszod ha „Nem” találna lenni? —

Egy szód hát ha száz Eget leront?

Csak ne mond meg még is, mit felőlem

Érresz, ah ne mond ki, titkodat;

Igy magamba' még most azt reménylem,

Hogy szeretsz — hogy érzed kínomat! —

KOVÁCS PÁL.

BUKFENCZMESTER' BÚJA.

Ti, kiket szerencsés voltam

Gyakran megneveltetni,

'S mindég kegyesek valátok

Engem tapssal éltetni,

Hej, mi nagy bu ért halljátok.

'S Bukfenczmestert sajnáljátok!

Egy gyöngy lyánka, haj nem, tigris —
Vagy minek nevezzem őt?

Isten tudja hogy', hogyan nem?

Rám nyilat szeméből lőtt;

'S mint kiket elébb nevettem,

Olly bohó, — szerelmes lettem.

Szöcskőként kakastüzemben

Termék a' szép szüz előtt,

Térdre bukva elmiogtam,

Érzek érte milly nagy hő't;

'S esdék, hogy viszont - hevével

Boldogítna, 's gyöngy - kezével.

De egek, csak képzeljétek.

Nyertem tőle milly választ,

Hívem elbeszélem néktek

Szórul szóra tudva azt:

„Olly triumfust nem reméltem,

„Hogy lángoljon illy hős értem;

„De tartóztat egy csekélység,

„Hogy nem nyujthatok kezet;

„Mert közöttünk légyen mondva;

„Jó Pajáczo nincs eszed.”

Igy szólt, 's eltűnt gúnykaczajjal,

'S engem hagyta gólya orral

Elzuzva, pipacsként égtem

Szégyenemben; szóm elállt;

Düh-görcstől vonagló markom

Dúlólag hajamba szállt;

Falhoz, fához főmet vertem,

Haj, de avval mit se' nyertem.

Ti, kiket szerencsés voltam

Gyakran megnevettetni,

'S mindég kegyesek valátok.
Engem tapsal éltetni,
Ére milly bu, már tudjátok,
Szánjatok. Isten hozzátok!

H-Y.

A' SZERÉNY DALLOS.

Ha völgyön hegytetőn
Ált tudnék szállani,
Midőn amott a' nap
El kezd hajnallani—
Te véled kis madár
Fent, fent erengenék
'S a' szép Lyán' keltire
Egy dalt el zengenék.

Vagy volnék fúvalom
Virág közt élvedő
Ki lesném a' helyet
Estend hol szunnyad ő
'S olly lágyan, mint lehel
A' rózsá illatot
Játszám hajfűrtivel
Míg látnék csillagot.

Nincs szárnyam, 's nem lehet
Lennem lágy fúvalom!
Halld hát Te báj kegyes
Mind esd szerény dalom:
Höss emlíny fűzetet
E' bús lantomra bár,
Ha szíved hü felét
Fel lelte volna már.

K. M. T. K.

EPIGRAMMÁK A' GÖRÖG ANTHOLÓGIÁBÓL.

Berenike képe.

Ez Hyprisz! — De nem az! — Berenike alakja ez inkább
Mond meg művész kit feste dicső ecseted?

Diodor alvó Szatyrjára.

E' Szatyrt Diodor gyöngéd álmába meríté
Illesd! 's ébred! — Hadd! — Szunnyad oly édesen ő!

Myron tehenére.

Borjú! Mit keresesz emlőimnél te? Miért bögsz?
Tejt Myron keze nem ad vala nékem! Eredj!

Ugyan arra.

Mért késtél, Myron! mindjárt éleszteni műdet?
Egy szempillantat, 's meghidegüle az ércz!

A' szökdelő Bacha szobrára.

Fogd meg jól! Rőből legyen is bár, hogy ki ne szökhék
A' templom küszöbén a' szökélő Thyada.

Nagy Sándor Lysipposz képében.

Sándornak deli termete és csoda bátra kitűnik
Lysipposznak ezen mesteri műviből is!
Égre tekint büszkén valamintha az égnek urához
Szólna: Enyém e' föld, tartsd meg Olymposzodat!

Ajax sírjára.

A' Telamóni Ajax hamvát fedi, Vándor! ezen sír!
Éltét végezvén ő maga fegyverivel!
Mert melly órát a' Párkák szántak neki, megjött,
'S nem lelhettek azok mást, ki legyőzze a' hőst.

Nagy Sándor.

Földünkön, Kalliópe! lássd e' másod Achillest!

Küldj, istenné! egy másod Homért is alá!

Hippokratesz.

Reszkete Plúto az Orkuszban mikor a' Koszi jött le;

„Csak te ne ébreszd föl, „mond” a' halottakat itt!”

Klytemnesztra Oreszthez.

Merre taszítod fegyveredet? Méhemnek e? Szült az! —

Keblemnek? Táplált tégedet, éktelen! ez!

Herodotra.

Kinek kilencz könyvei a' Múzák neveikkel diszes-
kednek.

A' Múzákat hogy Herodot házába fogadta;

Mindenik egy könyvet néki jutalmul adott!

Az elváltak.

Pöta! előre menél? — Ti irigy Párkák ez utolsó

Ösvényen mennünk mért nem hagyátok együtt? —

Haggyán! majd követlek 's föllemlek az Orkuszi éjben

Fáklyával mert ott is vezet a' szerelem!

A' tyúk.

Kedves tyúkom hó és légi hideg lepi tested?

'S fészked jó anyaként gondosan eltakarod! — —

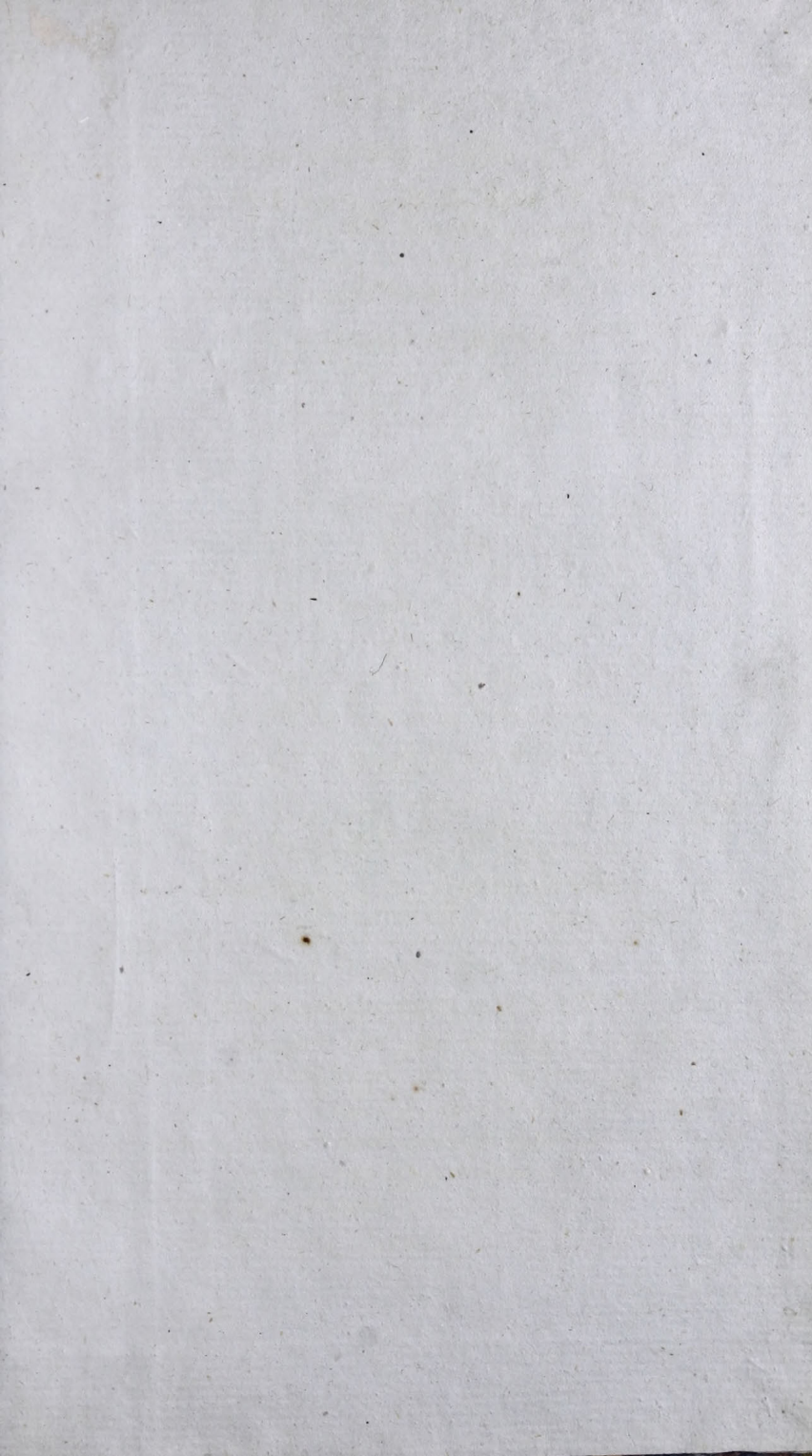
Lám! megdermed már 's holttában is elfedi híven

Védő szárnyaival a' szeretett fiakat! — —

Hegytelen ember anyák Orkuszbán! Progne! Medeia!

E' tyúk példája nem de pirít titeket?

L—CS MORICZ BÁLINT.

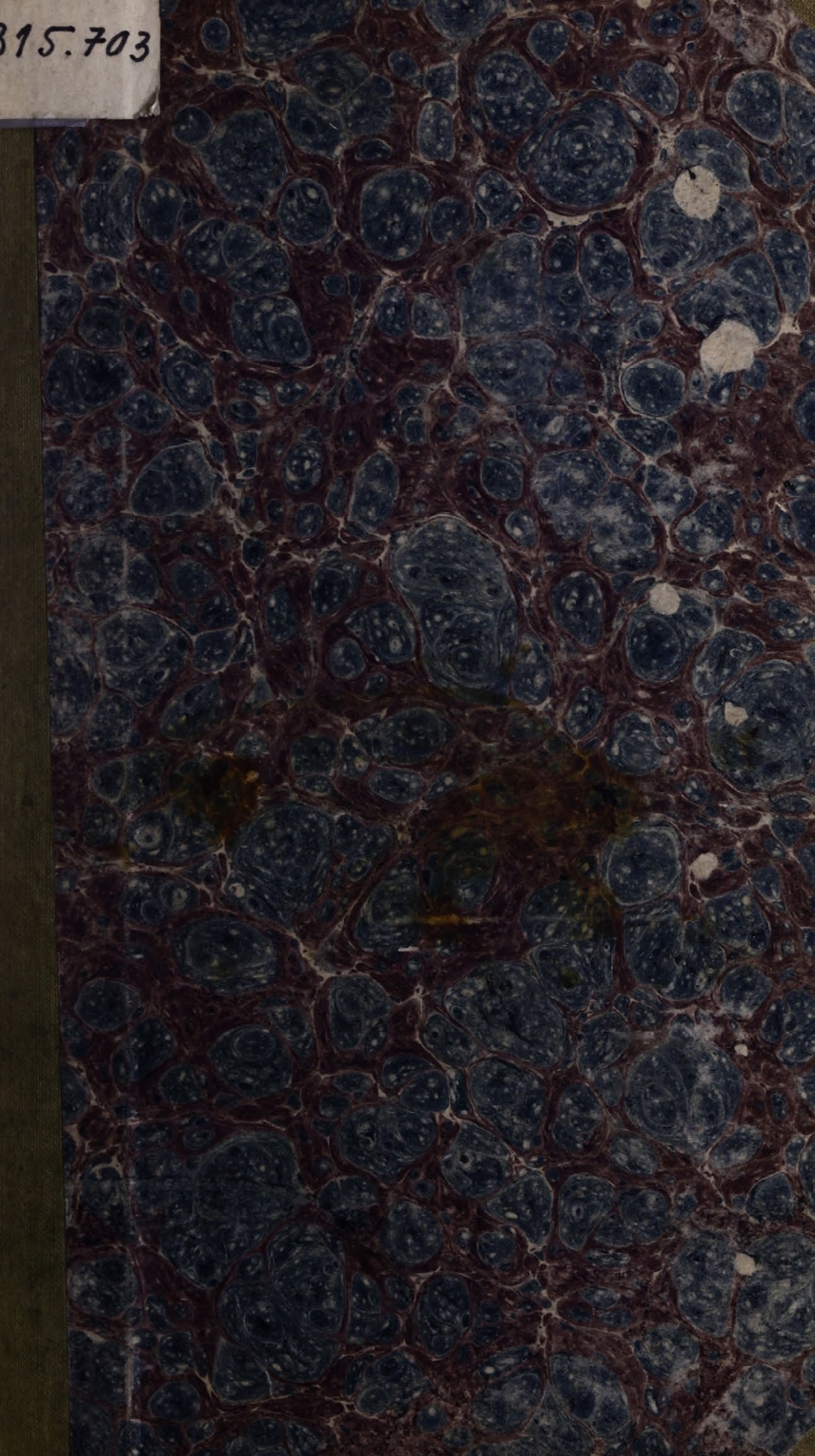

315.703

Foly. Ujs. 0.

16.

48.

